

Mateusi

Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Mateusi te te ãma ĩrob'ui'ééré

Ībaihã wasu'uzé

Zezihi siré 're ĩnomro mono norĩ siré hã aibã hã te 're hãimana, Mateusi na ĩsisi hã, Réwi na ĩsisi hãiba amo hã. Ta hã ma tô ã ĩbaihã na hã dama rob'ui'ééré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina. Zezihi siré 're morĩ ô ré hã, rob'ui'prazé hã ma tô te te dawĩ 're a'ubumro, danhib'apito ma. Zezihi ãma ma tô rob'ui'ééré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te ĩpisutu na Danho'reptui'wa da. ãne na rob'ui'ééré 'rata 'wa norĩ hã te te ãma 're ĩrob'ui'ééré za'ra mono zéb zarina, sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô ãma rob'ui'ééré, Mateusi hã. Ma tô duré sima wẽ, te te dama waihu'u pese da, Zezihi hã tô sena zudezu norĩ nhib'apito na hã, duré tô õhõ zõ si 're ĩsimipari za'ra mono na hã.

Zezu Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé

Rucasi 3.23-38

1 ¹ ã hã rob'ui'ééré hã Zezu Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé. Ta hã Dawihi nhihudu, duré Abra'ãhã nhihudu. ² Abra'ã hã Izatihi mama. Izati hã Zacoho mama. Zaco hã Zuda norĩ mama, tisisãnawã norĩ me. ³ Zuda hã Perezihĩ mama, duré Zeraha mama. ĩna zahuré hã Tama na ĩsisi hã. Duré Perezĩ hã Esirõhõ mama. Duré Esirõ hã Arãhã mama, ta hã. ⁴ Arã hã Aminadabehe mama. Duré Aminadabe hã Nasõhõ mama. Duré Nasõ hã Samohõ mama. ⁵ Samo hã Bu'azihĩ mama. Bu'azihĩ na hã Ra'abi na ĩsisi hã. Duré Bu'azi hã Obedihĩ mama. Obedihĩ na nhisi hã, Ruti na ĩsisi hã. Duré Obedi hã Zéséhé mama. ⁶ Zésé hã Dawihi mama, dama ĩpire mama. Dawi hã Saromahã mama. Uri'asi ĩdã'ã mro wa, ma podo, Saroma hã. ⁷ Saroma hã Robu'ãhã mama. Duré Robu'ã hã Abizaha mama. Duré Abiza hã Azaha mama. ⁸ Aza hã Zosapaha mama. Duré Zosapa hã Zorãhã mama. Zorã hã Uzi'asihĩ hi'rada. ⁹ Uzi'asi hã Zotãhã mama. Duré Zotã hã Acasihĩ mama. Duré Acasi hã Ezetizaha mama, ta hã. ¹⁰ Ezetiza hã Manaséhé mama. Duré Manasé hã Amosihĩ mama. Amosi hã Zozi'asihĩ mama, ta hã. ¹¹ Zozi'asi hã Zeconiza norĩ mama, tisisãnawã norĩ me. Babironiza u Izarazéhé nhihudu norĩ, da te séme da, da te simroi mono ré, ma tô ta norĩ hã tipoto za'ra.

12 Tawamhã Izarazéhé nhihudu norĩ, Babironiza u da te simroi mono za'u si, ma tô Zeconiza hã poto, Sarati'é hã. Sarati'é hã Zorobabéhé mama, ta hã. 13 Zorobabé hã Abi'udihi mama. Duré Abi'udi hã Eri'atĩhĩ mama. Duré Eri'atĩ hã Azoho mama. 14 Azo hã Sadotihi mama. Duré Sadoti hã Atĩhĩ mama. Duré Atĩ hã Eri'udihi mama. 15 Eri'udi hã Eri'azaha mama. Duré Eri'aza hã Matãhã mama. Duré Matã hã Zacoho mama, ta hã. 16 Zaco hã Zuzéhé mama. Zuzé hã Marizaha mro. Mariza hã, Zezusihi na, ta hã. Zezusi hã, ta hã Cristu, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu, Danho'reptui'wa da, da te 're ìsisi za'ra mono.

17 Æne hã 14 na dahi'rata norĩ hâiba za'ra hã, Abra'ãhã hawimhã, Dawihi u hã. Duré 14 na dahi'rata norĩ hâiba za'ra hã Dawihi hawimhã, Izarazéhé nhihudu norĩ, da te ìsimroi mono zéb u hã, Babironiza u. Duré 14 na dahi'rata norĩ hâiba za'ra hã Izarazéhé nhihudu norĩ, da te ìsimroi mono zém hawimhã, Cristu ìpotozéb u hã.

Zezu Cristuhu waptã'ázé wasu'u

Rucasi 2.1-7

18 Tawamhã ãne Zezu Cristuhu potozé hã: Mariza hã Zezusi, ãma ãna da hã ma tô sima ropisutu zahuré Zuzéhé me, sina mro zahuré da. Tane nherê, sina mro zahuré ô ré, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono pẽ'ězani na tiwasã Mariza hã, te te sa'rese ô nherê. 19 Tawamhã aibã hã Marizaha ãma ãmro da hã 're morĩ wẽ di, Zuzé na ìsisi hã. Ta hã marĩ ìwẽ si te te 're 'manharĩ u'âsi. Taha wa, ma tô sima rosa'rata, ãma ãmro da ropisudu hã pi'uriwi za te te siwi ìpari na hã, duré danho'a ìwasété na te te ãma hiri wa, da te dasiwi waihu'u za'ra tã da. 20 Æne na te te sima rosa'rata wamhã, hâiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã ma tô tãma sihâi'ré, sõtõ 'rowi. Æne te tãma tinha:

— Zuzé, Dawihi nhihudu, asina aihâtã'ã tã, Marizaha ãma aimro tã da hã. Ta hã ma tô tiwasã, 'Re ìhâimana u'âsi mono pẽ'ězani na. 21 Ìra hã 'watébrémi na te za tãma podo. Tawamhã Zezusi na te za ìsisi. Danho'reptui'wa te wasu'u, ìsisi hã. Taha si te za tinhib'a'uwẽ hã te te 're anho'reptu, ìwasété hawi, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ìdahã za'ra mono zém hawi.

22-23 Æne da hã ma tô pisutu, Zezusihi ma, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã duréihã tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, Iza'izaha ma, te te ìwaihu'uzém na te te ãma uwaimrami da. Æne ma tô tãma waihu'u, duréihã:

“Pi'õi ubuni hã te za tiwasã. Duré ì'ra hã te za tãma waptãrã, aibã na.

Taha nhisi hã za, Emanuwé na ìsisi hã.”

(Re ìhâimana u'âsi mono, wasiré 're ìmorĩ u'â, te wasu'u, ìsisi hã.)
 ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ãma ìrowaihu'uzé hã, duréihã.

24 Tawamhã Zuzé hã utu wamhã, hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa te te tãma ìwaihu'uzéb zarina, ma tô ãma timro oto, Marizaha ãma, awa'awi. 25 Tane nheré, Zuzé hã te te sima ãma rosa'rata ô di a'â Marizaha ãma, ì'ra tãma waptã'ã ô ré. Taré te ìré 'madã. Tawamhã ì'ra tãma waptã'ã wamhã, Zuzé hã ma tô sisi, Zezusi na.

Bâtã pusizém hawi, aibã norĩ ìsi'aba'rézé wasu'u, Zezusihi u

2 1 Tawamhã Zezusi hã ma tô podo, Beré na 'ri nho'ômo nhisi ãma, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi ãma. Apito Erodi hã, Izarazéhé nhihudu norĩ te te 're 'madã'ã za'ra mono ré, ma waptãrã. Waptã'ã parip si, ma tô wasi na romnhoré'wa norĩ hã aihutu Zeruzaré u, bâtã pusizém hawi, rowaihu'u pese 'wa norĩ hã.

2 Tawamhã te sô anharĩ za'ra, Zezusihi zô:

— E mahãta 'watébrémi, zudezu norĩ nhib'apito da, ìpodo hã. Wa norĩ hã wa tô 'madã'ã za'ra ni, wasi hã, bâtã pusizém niwĩmhã, zudezu norĩ nhib'apito da, ìpotozé te te ìwasu'u hã. Taha wa, wa we ai'aba'ré ni, ãma wawata za'ra da. — ãne ma tô sô anharĩ za'ra.

3 Tawamhã apito Erodi te te wapari wamhã, hãtã'ã uptabi di, uburé Zeruzaré ãma 're ìdasi'ubumroi mono norĩ zama. 4 Tawamhã apito Erodi hã ma tô 'rã'ôtô, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ìpire norĩ hã, duré ìsimiroti na rob'ui'ére 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã te te sadanharĩ za'ra da:

— E mame te za waptãrã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu hã, Danho'reptui'wa da. — ãne te sadanharĩ za'ra. 5 Tawamhã ma ãma sada'ãbã za'ra:

— Beré na 'ri nho'ômo nhisi ãma te za waptãrã, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi ãma. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ére siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na:

6 “A norĩ wa'wa hã Beré ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã Zudaha nhihudu norĩ nhipti'ai ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã dama aiwapu na 're aihâimana za'ra wa'aba mono newa, te za oto dama asisi za'ëté na dama 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Tame danhib'apito da hã za poto wa, ìnhib'a'uwé norĩ hã te te 're ab'madã'ã pese mono da, Izarazéhé nhihudu norĩ hã.”

ãne duréihã ma tô ãma rob'ui'ére siro, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã.

7 Tawamhã Erodi hã ma tô sô tihãrã za'ra, bâtã pusizém hawi ìsihutu norĩ zô, pi'uriwi te te sadanharĩ za'ra da, ta norĩ hã:

— E mahãna ma tô wasi hã watobro. — ãne te sadanharĩ za'ra. ⁸ Te te sadanharĩ za'ra pari, ma tô tãma rob'ru za'ra, Berẽ u si'aba'rẽ da. ãne te durẽ tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rẽi wa'aba, 'watẽbrẽmi zõ asinharĩ pese za'ra wa'aba da. Sõpẽtẽ za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpẽ apã we asiwi ãpo're pu'u aba za, te waihu'u da, ãtẽme ãmorĩ da durẽ wa hã, ãma ãwata da, ãzama. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, apito Erodi hã.

⁹ Tawamhã apito mreme te te wapari za'ra parimhã, robzabui'wa norĩ hã te oto ai'aba'rẽ, Berẽ u. Tawamhã bãdãdi na si'aba'rẽi rẽ, ma tô wasi hã 'madãã za'ra, tô õ hã tirob ãma rẽ te te ãmadãã za'ra hã. Te ãsõwa timorĩ za'ra. Tawamhã ma tô oto mazazã. 'Watẽbrẽmi ãsãmrazẽm nho'õmoi baba, te oto za, wasi hã. ¹⁰ Tawamhã aibã norĩ hã wasi te te 'madãã za'ra wamhã, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te 're to za'ra. ¹¹ Tawamhã 'ri para u ma tô asisi. Sisisi wamhã, ma tô sabu za'ra 'watẽbrẽmi hã, ãna ãrẽ sãmra rẽ, Mariza hã. Tawamhã hi'rãtitõ ma tô asimro, ãma wata za'ra da. Taha pari, ma tô 'ridawa

Mateusi 2.9-11

za'ra, tinhimiro'wapézéb za'ra hã. Ma tô ãma sawi za'ra, tinhoprub za'ra zém na; êtê'ubuzi pré oru hã, duré wedewati ãsadaze hã, duré wedewati ãsadaze si'u'êne hã. Taha na ma tô tâma tinhoprub za'ra.

12 Tawamhã rosawêrê na ma tô 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã tâma waihu'u za'ra, båtã pusizém hawi ãsihutu norĩ ma, apã si'aba'rê tô da, Erodihi u. Taha wa, te bådãdi amo na apã ai'aba'rê, tirob u.

Zuzé norĩ hã Ezitu u ãnebzé wasu'u

13 Tawamhã aibã norĩ si'aba'rê za'u si, ma tô hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã Zuzéhé ma sihãiré, sõtõ 'rowi. ãne te tâma rowasu'u:

— Apito Erodi hã ma tô dama rob'ru, ai'uté zô danhopré mono da, ãsadawa para da te wĩrĩ da. Taha wa, te za oto ai'u. Ai'uté hã sa'ra na. Duré ãna zama ãrê saprõni Ezitu u, tame a'ã ãrê aimasisi aba da, dawĩ. Tawamhã apã we ã'ane wa'aba zéb da hã, wa hã te aima ãwaihu'uzéb zô si, te za asina asimipa. — ãne ma tâma waihu'u, hãiwa ãma romhuri'wa hã.

14 Tawamhã Zuzé hã ma tô udu. Utu wamhã, awa'awi ma tô ai'utére hã sa'ra. ãna hã ma tô ãrê saprõ barana, Ezitu u. 15 Tawamhã tame te oto ãrê aimasisi zahuré, apito Erodi hã ãdã'ázéb u. ãne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, te te ãwaihu'uzém na te te sina uwaimrami da. ãne ma tô tâma waihu'u siro: “Wa hã ã'ra, wa satõ, Ezitu hawi morĩ da.” ãne duréihã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono mreme hã, ti'ra ãma hã.

Ai'uté, da te 're ãsimroi mono zé wasu'u

16 Tawamhã apito Erodi hã aibã norĩ, båtã pusizém hawi we ãsi'aba'rê norĩ hã pi'uriwi tiwi ãsi'aba'rê na te te ãma rowaihu'u za'ra wa, ma tô ab'rui pese. Sib'rui wa, tâma da'wapéi'wa norĩ hã ma tô satõrĩ za'ra Berê u, 'watébrémi zô si'aba'rê da, uburé te te dawĩ uprosi mono da, maparane ãma ãwahu mono õ hã, Berê ãma 're ãdahãmãna za'ra mono norĩ 'ra hã, duré Berê 'rata 're ãdahãmãna za'ra mono norĩ 'ra zama. Aibã norĩ hã wasi te te ãmadã'ã za'ra zém na te te tâma ãwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô apito Erodi hã ãne 'manha. 17 ãne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãrowasu'uzéb zarina, Zeremiasĩ hã. Ma tô ãne ãma rob'ui'ére siro, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono mreme na:

18 “Rama na romnhisi ãma hã dawawa hã ma tô wapari za'ra ni, dazadari 'rãihã hã.

Raté hã te aiwa'õ, ti'ra norĩ ãma. Pê'ézé uptabi wa, te te sima wê õ di, da te ãpê'ëtété da hã, ã'ra norĩ hã uburé tiwi si'utõrĩ wa.”

ãne ma tô Zeremiasĩ hã rowasu'u.

Ezitu hawi, Zuzé norĩ hã apâ te te sina ĩsiri zahuré zé wasu'u

19 Tawamhã apito Erodi dâ'â parimhã, ma tô hâiwa ãma Wanhib'apito ma romhuri'wa hã Zuzéhé ma sihâiré, sôtõ 'rowi, Ezitu ãma sãmra ré. 20 ãne te tãma tinha:

— Oto ai'utu. 'Watébrémi hã oto subzari aba. ĩna ĩré saprõni, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai u. Aibã norĩ hã 'watébrémi te te aré siwi wĩrĩ da, sô ĩsi'aba'ré norĩ hã ma tô tidã'â za'ra. — ãne te tãma rowasu'u.

21 Tawamhã Zuzé hã utu wamhã, ma tô apâ saprõni zahuré 'watébrémi hã, ĩna me, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai u. 22 Tane nherẽ, ma tô wapa Aterazu, apito Erodihi 'ra wasu'u hã, timama nhowa're're ĩsébré na hã Zudeza ãma te te 're ĩda'ab'madã'â mono da hã. Taha wa, pahi di, tame ĩré 're ĩhâimana zahuré mono da hã. Tawamhã sôtõ 'rowi ma tô tãma waihu'u na sahu, hâiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã, Zuzéhé ma, Zudeza u neb zahuré tõ da, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u si neb da. Taha wa, ma tô tamomop si tineb zahuré, Zuzé norĩ hã. 23 Tame te oto 're simasisi zahuré, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi ãma. ãne ĩromhâimanazé hã, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hã te te ãma uwaimrami da. ãne duréihã ĩwasu'u na rob'ui'ééré 'rada hã: “Ta hã Nazaré ãma 're ĩsãmra mono na te za oto da te 're sisi za'ra.” ãne ma tô waihu'u sirõmo za'ra, za da te dasima 're ĩwasu'u za'ra mono zéb da na hã.

Zuwã Batita te te dama 're ĩrowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 1.1-8; Rucasi 3.1-9, 15-17; Zuwã 1.19-28

3 1 Tawamhã wahub ahã na ãma wahu pari, ma tô Zuwã Batita hã mo a'ubuni u, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama ãma sãna'rata da. 2 ãne te dama rowasu'u:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u hã romhuture di oto. — ãne te dama rowahutu, Zuwã Batita hã.

3 Duréihã Iza'iza hã ma tô Zuwã Batitaha ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. ãne ĩsimi'ui'ééré hã:

“Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahârã, a'ubuni wi:

Bãdãdi hã asiwi ropese aba, Wanhib'apito zõ.

ĩmana 'rãmi bãdãdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.”

ãne ma tô Iza'iza hã ãma rob'ui'ééré, romhã ré.

4 Zuwã hã awaru ba'õmore zéré 'manharĩ na te 're si'uza. Duré romhã 'manharĩ hãiwará na te 're si'usisi. 'Riti na si te 're sa. Duré rom na ropĩni na zama te 're sa. 5 Tawamhã Zeruzarẽ ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma daza'ru

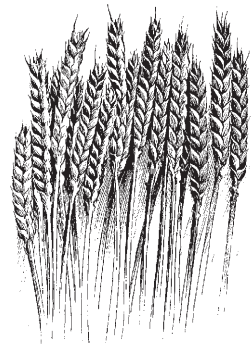
mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono hã, duré Zodã pa nhisi 'rata 're ïdahâimana za'ra mono norĩ zama, ma tô ïtême 're dasito, daro mono bâ. Ìsimirowasu'u hã da te 're wapari za'ra mono da, ma tô ïtême 're dasito. ⁶ Taha wa, dawasété na ma tô 're dasiwẽ'õ za'ra 'rãwi, sõ'awi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Dawasété na 're dasiwẽ'õ za'ra mono sidâpâsi, ma tô Zuwã Batita hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, Zodã pa ãma.

⁷ Tawamhã Zuwã hã ma tô 'madâ'â za'ra, parisezu norĩ hã ahã uptabi na, duré sadusezu norĩ hã. Te ïtême ai'aba'ré, â dawabzuri te te dame 'manharĩ za'ra da. Tawamhã Zuwã hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, te tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma:

— A norĩ wa'wa hã wahi ne te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we ïtême ai'aba'réi wa'wa bété, â dawabzuri si ï'manharĩ za'ra wa'aba zém na, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimihâzé wi, asisõ'reptu za'ra wa'aba da bâ, aiwasédé hã rême za'ra wa'aba õ nherê. ⁸ Sena na aiwasédé hã ïrême za'ra wa'aba zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. ⁹ Duré Abra'ãhã nhihudu wẽ te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ï'aihã za'ra wa'aba mono õ na hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di, ã êtẽ norĩ ma, te te nharĩ da, tãma si'a'uwẽ za'ra da, Abra'ãhã nhihudu oto 're hâimana za'ra mono da, êne hã. ¹⁰ Hâtãra hã te za oto ni'wa hã sarõtõ, wedepa nhihãrizéb da hã. Uburé wede hã 're ï'rãi pese za'ra mono õ hã te za te te ãma 're anhihãri. Tawamhã unhama u te za te te 're anhamra. — ãne te dama ãma simir'é Zuwã hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimihâzém na hã.

¹¹ Te duré dama tinha:

— Wa hã wa tô â uptabi na si te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hã te aima 're ab'manharĩ aba mono wamhã, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono zém na, da te oto ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherê, ïza'u si te za ïma ïpire uptabi hã wei wi. Taha si te za oto 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'êzani na te te duré 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, unhama ne na zama, â na te aima 're ï'ab'manharĩ aba mono ne hã. Ta hã ïma pire uptabi wa, ïpara'uza hã te tãma mrami waihu'u õ di za, tãma ïwapure wa. ¹² Wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o. Buru nho, da te 're upõrĩ za'ra mono parimhã, te za da te 're sa'wari za'ra, ïsa'warizéb 're. Tawamhã ïtomhã na te za da te ãma 're ro'o za'ra. Ìro hã sa'êtẽ nherê, da te wĩrĩ waihu'u õ di za. Tane ïma ïpire hã wei morĩ wapsi, te za

Tridu
Mateusi 3.12

da'ãma aipo'o, tridu upõrĩ za'wari ne, ãtomhã za'wari ne. — ãne ma tô dama rowasu'u, Zuwã Batita hã.

ZeZusi, â dawabzuri hã te te ãmanharizé wasu'u

Marcusi 1.9-11; Rucasi 3.21-22

13 Tawamhã ZeZusi hã ma tô mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, Zoda pa u, tame Zuwã Batita, â dawabzuri hã te te tãma 'manharĩ da. **14** Tane nherẽ, ma tô pibu Zuwã Batita hã, ãsimirosa'rada hã te te tiwi ãma saprĩ da, â dawabzuri te te tãma 'manharĩ tã da. ãne te tãma tinha:

— E marĩ da, te ãma aipire uptabi nherẽ, ãma asi'ru, â dawabzuri hã te aima 'manharĩ da. A hã te aré ãma ãmanha.

15 Tawamhã ZeZusi hã asa te tãma tinha:

— Tane tô. ãbã ma te asina ãma ãwaihu. Tane nherẽ, te za ãma ãmanha, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wama ãpisutuzéb zarina, wa te wasina uwaimrami da. — ãne ma tô tãma waihu'u ZeZusi hã, Zuwã Batitaha ma. Taha wa, Zuwã hã ma tô ãma saze. Ma tô â dawabzuri hã tãma 'manha, ZeZusihi ma.

16 Tawamhã â dawabzuri te te tãma 'manharĩ pari, ma tô â hawi watobro, ZeZusi hã. Watobro wi, ma tô hãiwa hã tãma si'ridawa. Tawamhã ZeZusi hã ma tô tisã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pãézani hã we ãtẽme ãmorĩ hã hãiwa hawi, utu'u ne hã. Tawamhã ma tô ãma za. **17** Tawamhã hãiwa hawi te we ãma tinha:

— ã hã ãra. ãma sawi uptabi di. Tãma ãto za'ãtẽ uptabi di. — ãne te we tinha, ãmama hã.

ZeZusi hã, Wa'uburé te te ãpibuzé wasu'u

Marcusi 1.12-13; Rucasi 4.1-13

4 **1** Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pãézani hã ma tô ZeZusi hã saprõ a'ubuni u, tame Wa'uburé hã te te nasi pibu da. **2** Tawamhã a'ubuni wi sãmra ré, ma tô bãdã hã 40 na ãma ai'utõ, sai ãna sãmra ré hã. 40 na ma duré ãma timara. Tãma mrab uptabi di. **3** Tawamhã Wa'uburé ma tô ãtẽme wi. ãtẽme wisi wamhã, te tãma tinha:

— Sena a hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé ãtẽ ma nharĩ, ãu'ãtẽ wapu na aima si'manharĩ za'ra da.

4 Tawamhã ZeZusi asa te tãma tinha, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono mre me na rob'ui'éré hã ãne: “Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama 're ãawaihu'u mono zém na zama, te za 're danhiptete za'ra.” — ãne te tãma tinha, ZeZusi hã.

5 Taha pari, Wa'uburé hã ma tô ZeZusi hã saprõ Zeruzarẽ u, 'ri nho'u ãwẽ uptabi u, te te duré pibu da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono

ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, te saprõ, 'ri nhisi u, sab da hâimo, 'ri rãihã uptabi nhisi. ⁶ Tawamhã ãne te tãma tinha, Wa'uburé hã:

— Sena a hã 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé atobro, ti'ai u. 'Re ãhâimana u'âsi mono, te za, u, hâiwa hawi we atême satõrĩ za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ hã, te te ai'madã'ã za'ra da. Tinhib'rata na te za, u, siwi asapa, êne hã te te ai'u'a õ'umnhasite, aipara wi. ãne 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'ére hã, duréihã, ãbaihã na hã.

⁷ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha:

— Mare di. “Asib'apito za'ra wa'wa hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã mari hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherẽ, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zõ.” ãne duré ãmreme na rob'ui'ére, ãbaihã na hã. — ãne te Zezusi hã tãma tinha.

⁸ Taha pari, te duré Wa'uburé Zezusi hã saprõ, êtẽ 'rãihã u, danhib'apito norĩ nhipti'ai mono bã te te rob'madã'ã mono da, uburé ro ãwẽ uptabi hã te te ab'madã'ã mono da. ⁹ Tawamhã Wa'uburé te ãne tãma ropisutu, Zezusihi ma:

— Asib'apito na ããma aiwata da, te za aihirãtitõ ãma aime. Tawamhã ã hã uburé wa za aima tisõ, ate da.

¹⁰ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ãnhiti. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tõ ãne rob'ui'ére: “Uburé Danhib'apito uptabi ãma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma si. Taha ma si te za 're ãromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.” ãne ãmreme na rob'ui'ére, ãbaihã na hã. — ãne te rob'ui'ére 'rada hã tãma 'rãzarõtõ Zezusi hã, Satanasihi ma. ¹¹ Tawamhã Wa'uburé ma tõ ãhawi mo. Morĩ wamhã, hâiwa ãma romhuri'wa norĩ hã ma tõ we ãtême aihutu, te te siwi pawaptob da, Zezusi hã.

Zezusi hã, romhuri na te te ãsãna'ratazé wasu'u

Marcusi 1.14-15; Rucasi 4.14-15

¹² Tawamhã Zezusi hã Zuwã da te ãsẽrẽzé wasu'u te te wapari wa, ma tõ mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. ¹³ Tawamhã Nazaré ãma 're ãsãmra mono da hã, te te sima rowẽ õ di oto. Taha wa, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u si ma tõ mo, tame oto 're sãmra mono da, Darireza ãma ãsõ'u zapoto 'rata, Zeburõhõ nhihudu norĩ nhipti'a niwĩ, duré Naptarihi nhihudu norĩ nhipti'a niwĩ. ¹⁴ ãne ma tõ Zezusi hã 'manha, duréihã Iza'iza hã te te ãma ãrob'ui'érezéb zarina te te sina uwaimrami da, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. ãne ãsimi'ui'ére hã 'Re ãhâimana u'âsi mono mremente na:

15-16 “Zeburôhõ nhihudu norĩ nhipiti'ai ãma 're ãdahâimana za'ra mono, duré Naptarihi nhihudu norĩ nhipiti'ai ãma zama, ãsõ'u tẽme bådâdi wa, 're ãdahâimana za'ra mono hã, Zodã na pa nhisi zara niwĩ 're ãdahâimana za'ra mono hã, Darireza ãma zudezu'õ norĩ hã dawazari 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã te uburé robra na 're dahâimana za'ra. Tane nherẽ, te za oto rowa'a za'ene hã da te 're 'madâ'â za'ra, tame. Te za oto dama rowa'a, dapẽ'ẽ 're robra na 're ãdanomro mono norĩ ma.”

Ãne Iza'izaha nhimi'ui'ére wasu'u hã, Zeburôhõ nhihudu norĩ 're ãhâimana za'ra mono norĩ ãma hã, Naptarihi nhihudu norĩ ãma zama.

17 Tawamhã ta hawim haré ma oto romhuri na sãna'rata Zezusi hã, Timama zadawa wasu'u na. Ãne ma tinhimirowasu'u na dama ãma sãna'rata:

— Aiwasété wi te za oto 're aipizari za'ra wa'aba mo. Ãhãna bådã hã ma tô oto ãwa waptãrã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb da hã.

Zezusi hã, tepe na romhuri'wa norĩ zô ãhãrã za'ra zé wasu'u

Marcusi 1.16-20; Rucasi 5.1-11

18 Tawamhã Zezusi hã Darireza na ãsõ'u nhisi zaihãi baba 're morĩ wamhã, ma tô aibã norĩ hã sãmri zahuré, tepe mrami na romhuri'wa norĩ hã, tisisãnawãi me: Sima na ãsisi hã, Pedru na ãsisi amo hã. Duré ãno hã Ãdéré na ãsisi hã. ãsõ'ui wa, te nasi abazipara hã wabzuri zahuré, tepe zô. 19 Tawamhã Zezusi hã te sô tihãrã zahuré:

— We ane wa'aba, ãsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aima ãsisanho wa'aba da, ãma 're ãda'awaibui wa'aba mono zéb da hã. — Ãne te sô tihãrã zahuré, Zezusi hã.

20 Taha wa, ma te awa'awi tãma marẽme zahuré abazipara ma, Zezusihi siré 're neb zahuré da oto.

21 Tawamhã syry na sina pahã wi, ma duré 'madâ'â zahuré, Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. Timama siré te abazipara sisinarĩ hã te te ãma a'rã'õtõ zahuré apã, uba're wa. Tawamhã te duré sô tihãrã zahuré. 22 Sô hãrã zahuré wamhã, awa'awi ma tô tinhimiromhuri ma marẽme zahuré. Timama zama ma rẽme zahuré, Zezusihi siré 're neb zahuré da.

Zezusi hã da'ahã na te te ãda'apesezé wasu'u

Rucasi 6.17-19

23 Tawamhã daza'rui mono bã te 're mo Zezusi hã, Darireza na danhipiti'a nho'õmo nhisi ãma hã. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bã, ma tô te te dama 're rowahutu. 'Re ãhâimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na te duré te te dama 're rowasu'u, ãwasu'uwẽ na. Dahãzé mono bã ma duré da'apese. Hãzé

u'âsi wa, sib'uware na 're ãnomro mono norĩ zama ma apese, Zezusi hã. **24** Tawamhã Zezusi te te ãda'apesezém na, ma tô rowasu'u hã te te ropé, Siriza na danhipti'a nho'ômo nhisi ãma. Taha wa, ma tô ãtême da te 're 'wasari dahâzé mono bâ, uburé aimawi hã dahâzé da te 're ãsépata za'ra mono norĩ hã, wa'uburé te te 're ãwamnarĩ za'ra mono norĩ hã, duré da'rã siwamnarĩ wa, 're ãdahâiba popo'o za'ra mono norĩ hã, duré ãmorĩ'ô norĩ hã. Uburé ma tô da'apese, Zezusi hã. **25** Taha wa, ma tô da'ahâ uptabi na ãsarina dasi'ré, Darireza hawi, duré Decapori hawimhã, duré Zeruzarê hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawimhã. Duré Zodã pa zara niwĩ 're ãdasi'ubumroi mono norĩ zama ma tô ãtême dasito.

Zezusi hã, êtê 'rãihã ãma te te dama ãrowahutuzé wasu'u

Rucasi 6.20-23

5 ¹ Tawamhã Zezusi hã da'ahâ uptabi na te te da'madâ'â wamhã, êtê 'rãihã na ma tô sai'u, tame a'â sãmra da. Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô 'rãwi ãtême ubumro. ² Tawamhã tame ma tô Zezusi hã tinhimirowahutu na tãma sãna'rata za'ra, ãne:

³ — Ni'wam norĩ hã umnhasi sina 'rãwi 're ãsipawapto waihu'u za'ra mono ô na 're siwaihu'u za'ra mono wamhã, duré 'Re ãhãimana u'âsi mono si za ta norĩ hã ã'upana te te 're ãpawapto wê za'ra mono na te te sina 're waihu'u za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za rowê na 're hãimana za'ra, ãma 're sib'a'uwê za'ra mono wa.

⁴ — Duré, ni'wam norĩ hã ti'ab ré dawasété u'âsi 're danomro mono wa, da'ãma 're ãpê'ézé za'ra mono norĩ hã ta norĩ ma si tãma 're rowê za'êtê za'ra mono di za. Ta norĩ ma si te za 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te tãma 're pisutu za'ra, toi u'âsi 're ãhãimana za'ra mono zéb da hã.

⁵ — Duré, ni'wam norĩ hã tiwaihu'u pese na 'rãwi 're ãsi'madâ'â ze za'ra mono ô norĩ hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono si te te sima 're ãmadâ'â za'ra mono norĩ hã, ta norĩ ma si, tãma 're rowê za'êtê za'ra mono di za. Ta norĩ ma si te za 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ãwê hã te te tãma 're anhomri, te te tãma 're ãropisutu za'ra mono zéb zarina.

⁶ — Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'âsi mono te te sima 're ãwê za'ra mono zéb uwaibaba, uburé marĩ ãwê hã te te tãma 're ãmanharĩ za'ra mono da si, te te sima 're wê za'ra mono wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowê za'êtê za'ra mono di za. Ta norĩ ma si, te za 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te tãma ãma 're a'uwaimrami, rowê te te tãma 're ãapisutu mono zém na hã.

⁷ — Duré, ni'wam norĩ hã da'ãma 're ãpê'ézé za'ra mono zéb zarina, da'ãma 're ãsina mono norĩ hã, ta norĩ ma si, tãma 're rowê za'êtê za'ra mono di za. Ta norĩ ãma si te za 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ãma tipê'ézé za'ra, za da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã.

8 — Duré, ni'wam norĩ hã marĩ wasété zô 're sipizari za'ra mono ãna 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma si, tãma 're ãsihãiba nhomri u'ãsi za'ra mono norĩ hã ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ si te za titõmo na 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã te te 're 'madãhã za'ra, 'rãwi.

9 — Duré, rowẽ na dasiré 're dahãmãna za'ra mono da, ni'wam norĩ hã tinhimiroti wẽ na te te 're dapawaptob u'ãsi za'ra mono wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ si te za ti'ra na te te 're sisi za'ra, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã.

10 — Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te sima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina, uburé marĩ ãwẽ hã te te 're 'manharĩ za'ra mono da si, te te sima 're wẽ za'ra mono wa, da te tãma 're ãrob'manharĩ wasété za'ra mono norĩ ma si, tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. E marĩ wa. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã ta norĩ ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

11 Tawamhã ãne te duré tãma rowahutu za'ra:

— ãzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, da te ai'ãma 're wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, duré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, duré dazadawa nhipse na taré da te dama 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, ãwi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhã, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. 12 Taha wa, ma'ãpé atoi u'ãsi, ãma 're anomro aba mono za. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã te za marĩ ãwẽ hã sa'ëtẽ na te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, hãiwa ãma asô 're ãsimi'wara aba mono hã. Duréihã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u rata 'wa norĩ ma, ma tô da te tãma 're rob'manharĩ u'ãsi za'ra, da te aima 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono ne. — ãne na ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra romhã ré, te te waihu'u zara da.

Dasai warĩrízé wasu'u, rob'uiwẽzé wasu'u me

Marcusi 9.50; Rucasi 14.34-35

13 Tawamhã ãne te duré tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— ãne wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã sa ne, te za dama 're aihãmãna za'ra wa'aba mo. Sa na hã dasa hã ãma se ti, dasai warĩrízé wa. Tane nherẽ, oto 're se si'utõrĩ za'ra mono wamhã, niha da te 'manharĩ waihu'u õ di, apã se da, dasa da te ãma 're ãwarĩrĩ za'ra mono da hã. Marĩ dai õ di oto, dama hã. Taré te za da te 're sa'wari za'ra rob u, marĩ dai õ wa oto. Taha wa, te za oto taré ãsisiwi 're danomro, dapara na. Tane duré, a norĩ wa'wa hã ãzadawa wasu'u na dama 're romhuri wẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, oto romhuri hã 're sahãri za'ra wa'aba mono wamhã,

marĩ dai õ di oto, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã za, ĩma hã.

14 — Āne wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã rob'uiwēzém ne, te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re dasimani za'ra mono tō da, da te dasima 're ĩrob'uiwē za'ra mono ne, te za 're ĩdanhimroi wē wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u. 'Rinho'u hã sa'a nhisiwi, da te 're ĩ'ri za'ra mono hã dawĩ 're simani waihu'u za'ra mono õ di. 'Madâ'â pese di, dama hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã dawĩ 're aimani waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Sõ'awi te za dama 're ĩwasu'u wē u'âsi za'ra wa'aba mo. 15 Duré, rob'uiwēzé hã da te ro'o wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. Mare di. ĩsima'warazém na si te za sõ'awi da te 're sõré, 'ri paramhã te te dama 're rob'uiwē za'ra mono da, 'ri 're, 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma. 16 Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za sõ'awi dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, rob'uiwēzé hã sõ'awi te te dama 're ĩrob'uiwē za'ra mono ne. Uburé marĩ hã te za dama 're ĩ'manharĩ wē u'âsi za'ra wa'aba mo, dama 're ĩ'manharĩ wē za'ra wa'aba mono zé hã da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, Aimama za'ra wa'aba āma 're dawata za'ra mono da, hãiwa āma 're ĩsãmra mono āma.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te āma ĩrob'ui'érezé wasu'u

17 — Duré, rosa'rata na ĩ'āma upa za'ra wa'aba õ di za, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma ĩrob'ui'érezé hã, duré ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti zama, te dawĩ sawi da, we ĩmorĩ na hã ti'ai u. Ta norĩ nhimirowasu'u rada hã te dawĩ ĩsawi da hã, we ĩmorĩ õ di. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã te ĩsina ĩ'uwaimrami da si, wa wei mo. 18 Tõ sena, wa za āne aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Hãiwa norĩ hã ti'ai me nimahã na si'utõrĩ zahuré da nherê, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã pire na te za tõ dama 're hâimana u'âsi. Nima hã dawĩ 'masi'utõrĩ waihu'u õ di za, ĩ'ui'ére misi hã, duré ĩ'ui'ére 'rãzazazé hã, ĩwaptêrê mono bâ. Za niha dama 're ĩromhâimana mono zéb da hã, ĩbaihã na duréihã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ te te āma ĩrob'ui'ére sirõmo za'ra zéb zarina, rob'rãsutuzéb u za niha dama 're romhâimana uptabi za'ra mono õ ré, si'utõrĩ za'ra õ di za, ĩsimiroti na rob'ui'ére 'rata norĩ hã. 19 Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã nima hã roti hã taré dama 're 'mai'ihâimana mono newa, te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhã, duré ĩsine da te 're 'madâ'â tõ za'ra mono da, te te dama āma 're roti za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za dama wapu na 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwê mono zéb āma hã. Tane

nherẽ, ni'wam norĩ si ãsimiroti na rob'ui'ére' rada hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, duré ãsine da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, te te dama ãma 're roti za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za dama pire na 're hãimana za'ra, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã. ²⁰ ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Parisezu norĩ hãimanazém nhipai u, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na rob'ui'ére' na dama rowahutu'wa norĩ hãimanazém nhipai u, Wamama te te sima 're ãaiwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mono wamhã, tawapsi, te za dame 're asisisi aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã.

Dasisada 're ãdanhiti'ru' wairébé mono zé wasu'u

²¹ — ãne hã ma tô duré 're ãwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama ãrotizé hã: “Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã te te 're danhimroi mono wamhã, te za dawasété na dawaihu'u'wa norĩ u da te 're simro, ta norĩ hã ãwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa, te te dama 're 'ru za'ra mono da, da te dasiwi 're simroi mono da.” ãne duréihã aih'i'rata norĩ wa'aba ma, ma tô roti. ²² ãne na roti hã tô sena nherẽ, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne na roti na hã. Ni'wam norĩ hã tisiré 're ãhãimana za'ra mono norĩ da, 're siti'ru za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te siwi 're awẽ'õ, ãwasété na te te 're ãawaihu'u mono zéb zarina. Duré ãté ni'wa hã te za tisiré ma tinha, ãne: “A hã, marĩ da, 're aihãimana mono õ.” ãne ni'wam norĩ hã te te dama 're nharĩ za'ra mono wamhã, te za da te 're simro, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ u, dawasété na dawaihu'u'wa norĩ tẽme, ta norĩ hã te te siwi 're wẽ'õ za'ra mono da, ãwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa. Duré ni'wa hã ãté ãne te za tisiré ma tinha: “E niha asimiza'rese'õ a hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wasu'u na hã.” ãne ni'wam norĩ hã tisiré ma, te te 're nharĩ za'ra mono wamhã, ãté ta norĩ hã te za ropipa u 're sisisi, unhama ro'o u'ãsi u. ²³⁻²⁴ Áté a norĩ wa'wa hã te za 're anomro aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa u, marĩ hã tâma asõprubzéb da hã, wedeza ne nhisiwi 're sa'ra za'ra wa'aba mono da, tâma danhoprubzé nomrizé nhisiwi. Tawapsi ãté te za asina 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mo, marĩ hã asiré ma, 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wa, asisada 're aihãimana za'ra wa'aba mono zém na hã. ãne wa, te za a'ã asisô 're ãsa'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, asõprubzé hã wedeza ne nho're, asiré u a'ã asitẽme 're anomro aba mono da, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, apã duré asina 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Taha parip si te za apã 're anomro aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa u, tâma asõprubzé hã oto tâma 're sômri za'ra wa'aba mono da.

25 — Áté ni'wa hã te za sima ai'ãma rosa'rata 'wa, dama rowairébé'wai u te te ai'mazaprõni aba da, marĩ tiwi i'mai'manharĩ wasété aba zém na te te tãma ai'maiwasu'u wa'aba da. ãne wamhã, te te ai'mazaprõni aba õ ré, te za tãma ai'masiwasu'u wa'wa, te te ãma ai'mazazei wa'aba wa, dama rowairébé'wa norĩ u, te te ai'mazaprõni aba tõ da, damrami'wai ma, te te ai'mai'rui wa'aba tõ da, dazazéb 're, da te ai'manherẽ aba tõ da. 26 Dazazéb 're, da te ai'manherẽ aba wamhã, marĩ hã dawí i'mai'manharĩ wasété aba wa'rãmi, dama asi'maiwa'ãbã 'rãsutu pese aba õ nherẽ, ta hawi ai'maiwatobro waihu'u aba õ di za. Tô sena, wa ãne na hã aima rowasu'u za'ra wa'wa.

Damro na dasiwi danhipsaihuri wasu'u

27 — ãne hã ma tô duré 're i'wapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama ãrotizém na hã: “Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za.” 28 ãne na roti hã tô sena nherẽ, wa za oto wa hã aimawi aima roti za'ra wa'wa, tô õhõ na roti na hã. Ni'wam norĩ hã pi'õ, titõmo na te te 're 'madã'ã ze za'ra mono wa, te te 're waibui mono da, te te sima ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, taha na zama te za tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, tinhimirosa'rata na si nherẽ. 29 Duré marĩ hã atõmo nhimire niwĩm na 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã atõmo nhimire niwĩ asiwi 're sani za'ra wa'aba mono wa, romhã na asisiti 're ãsãmra aba mono ne, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. Ato hã sahuré aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihãiba wahuré ré, duré atõmo zahuré ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ropipa u, te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono õ di za. 30 Duré, asib'rata nhimire niwĩm na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono wa, romhã na asisiti 're ãsãmra aba mono ne, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. Asib'rada hã sahuré aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihãiba wahuré ré, duré asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono õ di za.

Damro, da te 're ãrẽme za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 19.1-9; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18

31 — Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te duré dama ãrotizé hã, ãne: “Aibã norĩ hã timro te te 're rẽme za'ra mono õ ré, te za rob'ui'ére hã te te tãma 're sãmri za'ra, za te te ãrẽmezém na. Taha parip si, te za oto timro hã te te 're rẽme za'ra, pibu pese na.” ãne

duréihã Mozési te te ãma ïrob'ui'érezé hã, ãne na hã. **32** ãne na roti hã tô sena nherê, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô ôhõ na roti na hã. Pi'õ norĩ hã aibã aimawi na 're sipsaihuri za'ra mono õ nherê, ïmro te te 're rême za'ra mono wamhã, tiwasédé hã te za te te 're 'manharĩ za'ra, aibã norĩ hã. E marĩ wa. Pi'õ norĩ hã ïmro te te 're rême za'ra mono nherê, aibã aimawi na duré apã 're mro zahu za'ra mono wamhã, tawapsi te za tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, pi'õ norĩ hã. Taha wa, aibã norĩ hã tiwasédé te te tãma 're ï'manharĩ za'ra mono zém hawi wa, te za duré õ norĩ zama aibã aimawi na 're mro za'ra mono wa, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. Duré aibã norĩ hã, pi'õ, da te 're ïrême za'ra mono na 're mro za'ra mono wamhã, tawapsi, te za duré ta norĩ zama tiwasédé hã te te ãma 're 'manharĩ za'ra, aibã norĩ hã.

Marĩ na da te dasima 're ïropisutu za'ra mono zé wasu'u

33 — ãne hã ma tô duré 're ïwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono te te dama ïrotizém na Mozési te te ãma ïrob'ui'érezé hã: “Re ïhãimana u'âsi mono nho'a, marĩ na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô dama ãma 're ï'uwaimrami za'ra wa'aba mo.” ãne duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono te te dama ïrotizém na rob'ui'ére hã. **34-35** ãne na roti hã tô sena nherê, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô ôhõ na roti na hã. Marĩ pire na taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za oto, 'Re ïhãimana u'âsi mono nho'a. Mare di. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Hãiwa hã tô sena wahuré 're ïsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Hãiwa hã taré hã 're ïhãimana mono õ wa, tame 'Re ïhãimana u'âsi mono hã 're sãmra u'âsi mono wa, ta hawi te te we duré 're da'ab'madã'ã mono wa. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Ti'a hã tô sena wahuré 're ïsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ti'a zama pire wa, 'Re ïhãimana u'âsi mono te si wa. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Zeruzarê na 'ri nho'õmo nhisi hã tô sena 're ïsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ta hã 'Re ïhãimana u'âsi mono te si wa duré, uburé Danhib'apito uptabi te si wa. **36** Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Ï'rã hã tô sena ïma 're ïhãimana mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ai'rã za'ra wa'wa hã ate za'ra wa'aba õ wa, 'Re ïhãimana

u'âsi mono te si wa. Asi'uïhâ na aséré hã asima 're 'rãdâ'â waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Duré asi'uïhâ na 're asisé'é'a waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. ³⁷ Marĩ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asina dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhã, ãne si te za dama 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: “Ïhe. Wa za tô 'manha.” Duré marĩ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono õ wamhã, ãne si te za duré dama 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: “Mare di. Wa hã te 'manharĩ õ di za.” ãne si te za dama 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo. ãne si dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono õ wamhã, Wa'uburé nhimiwada'uri zarina te za aiwasédé hã 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo.

Marĩ na da te dasima 're ãwa'rãmi za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 6.29-30

38 — ãne hã ma tô duré 're ãwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ãhãimana u'âsi mono te te dama ãrotizém na hã: “Ni'wam norĩ hã te te 're datõmo wamnarĩ za'ra mono wamhã, te za asa da te 're tõmo wamnarĩ za'ra ãwa'rãmi, aiwab da. Duré ni'wam norĩ hã da'wa te te dawĩ 're prub za'ra mono wamhã, te za duré asa ãwa'rãmi da te 're 'waprub za'ra, aiwab da.” ãne na duréihã roti hã. **39** Tane nherẽ, wa za duré wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô õhõ na rotizém na hã. Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, asa dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono õ di za. Atob'rata nhimire niwĩ da te 're aihã za'ra wa'aba mono wamhã, dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono õ di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, atob'rata amo niwĩ, da te duré 're aihã za'ra wa'aba mono da. **40** ãté ni'wa hã te za ai'ãma wa'aba sima rosa'rata, dawasété na dawaihu'u'wa norĩ u te te ai'mazaprõni aba da, marĩ tiwi ã'mai'manharĩ wasété aba zém na te te tãma ai'maiwasu'u wa'aba da. Tawamhã ãté te za tãma ai'maiwasu'u wa'wa, ta norĩ hã te te aima 'maipisutu aba da, asõ'utu'u ãwa'ãbã syryre hã ãwa'rãmi tãma 'manhomri aba da, tiwi ã'mai'manharĩ wasété aba wa'rãmimhã. ãne wamhã, te te aiwi 'mai'ãri aba wamhã, asi'ubuzéb zama te za tãma ã'manhomri 'wa, wa'ãbã za'ëtẽ nherẽ, te te aiwi 'maiwaptẽrẽ õ nherẽ. **41** Duré, ni'wam norĩ hã bãdãdi na marĩ hã misi ti'ai pibuzém na tãma 're 'wasari aba mono da, te te aima 're 'ru za'ra wa'aba mono wamhã, asi'uïhâ na te za asima 're ãwẽ za'ra wa'aba mo, taha nhipai u, maparane ti'ai pibuzém na tãma 're 'wasari aba mono da a'ã. **42** Duré marĩ hã da te aiwi 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, te za dama 're ãsõmri za'ra wa'aba mo. Duré marĩ hã asibro hã taré a'ã da te aiwi 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, dawĩ 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za, asimarĩ 'wa hã. Te za tô taré dama 're ãsõmri za'ra wa'aba mo, a'ã.

Da'ruiwapari'wa norĩ, da te 're ĩsawi pese za'ra mono zé wasu'u*Rucasi 6.27-28; 32-36*

43 — Āne hã ma tô duré 're ĩwapari za'ra wa'aba mo: “Asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ si te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Ai'ruiwapari'wa norĩ si te za asa asiwi 're ĩwêõ pese za'ra wa'aba mo.” 44 Tane nherẽ, wa za duré wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô õhõ na rotizém na hã. Ai'ruiwapari'wa norĩ hã te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré te te aima 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono norĩ āma, te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩwê si te te tãma 're apisutu mono da, ta norĩ ma. 45 Āne te za dama 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo, Aimama aba 'ra na sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, hãiwa āma 're ĩsãmra mono 'ra na. E marĩ wa, te za ai'ruiwapari'wa norĩ hã 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Ni'wai ma, ĩsawi hã te te ba'a õ wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Uburé te te 're da'azawi pese, te te 're ĩsawi pese za'ra mono norĩ hã, duré te te 're ĩsawi õ za'ra mono norĩ zama. Aiwapsi te bådã hã te te dama 're rob'uiwê za'ra, 're ĩnomro wê mono norĩ ma, duré 're ĩnomro wasété mono norĩ ma zama, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina. Aiwapsi te duré tã hã dama 're ta'a za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩmadãâ pese za'ra mono norĩ ma, duré te te 're ĩwapari za'ra mono õ norĩ ma zama, ĩsimipisutuzéb zarina. 46 Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã bété. Ta norĩ hã dawi 're sipsaihuri u'âsi za'ra mono wa, te 're nomro wasété. Ta norĩ hã te tizawi pese 'wa norĩ si te te 're sawi za'ra. Tawamhã asawi pese 'wa norĩ si, 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, e te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwê hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Mare di. ĩwê hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za. 47 Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'uõ'wa norĩ hã te te 're saze za'ra mono õ nherẽ, te tisiwadi norĩ ma, marĩ ĩwê hã te te tãma 're 'manharĩ za'ra, siré 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma hã. A norĩ wa'wa hã bété, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma si, marĩ ĩwê hã tãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwapsi te aiwasété na dame 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'uõ'wa norĩ siré. 48 Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã uburé 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te da'ãma 're a'upai mono āna, uburé te te 're ĩda'azawi pese mono ne.

Dasisõ'a, marĩ hã da te dasima 're ĩmanharĩ za'ra mono zé wasu'u

6¹ — 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma, 're aiwata za'ra wa'aba mono da, marĩ hã dama 're ĩmanharĩ wê za'ra wa'aba mono zém na hã āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, danho'a hã, āne na hã taré da te 're ai'madãâ wê za'ra wa'aba mono zô. Asimiza'rese te za 're anomro aba mo, āne hã 're 'manharĩ za'ra

wa'aba mono tō da. Āne hã danho'a 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ãhãmmana mono hã tinhoprubzẽ ãwẽ uptabi hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono õ di za, marĩ ãwẽ hã 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zẽ wa'rãmimhã.

2 — Taha wa, ãsibrob'õ norĩ ma, marĩ hã tãma 're ãsãmri za'ra wa'aba mono zẽm na, da te 're aiwẽsãmri za'ra wa'aba mono da, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ãne na hã. Āne hã te ni'wam norĩ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽb 're, 'ri re, durẽ 'ri nhi'riti na 're ãdahãmmana za'ra mono norĩ ma zama. 'Re hãmmana wẽ za'ra mono newa, te ta norĩ hã ãma 're dawata za'ra mono zõ, ãne hã te te dama 're 'manharĩ za'ra. Tawamhã, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tõ ãma 're hãmmana za'ra. 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhoprubzẽ hã nimahã bãtã na hã tãma 're hãmmana za'ra mono õ di za. Tõ sena, wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. 3-4 Taha wa, ni'wai wi, marĩ zõ 're rowaptãã mono wa, 're pawaptob za'ra wa'aba mono wamhã, sõ'awi 're pawaptob za'ra wa'aba mono õ di za, da te ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tõ da, marĩ na 're ãpawaptob za'ra wa'aba mono zẽm na hã. Dama 're ãrob'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zẽm na hã, da te 're ai'madãã za'ra wa'aba mono õ nherẽ, te Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madãã za'ra wa'wa. Taha wa, te za taha si ãwẽ hã te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, ãwa'rãmi.

'Re ãhãmmana u'ãsi mono ma, 're ãdamreme zusi mono zẽ wasu'u

Rucasi 11.2-4

5 — Durẽ ni'wam norĩ hã te te sima 're ãwẽ za'ra mono zẽb zarina, te danho'a 're mreime zusi, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ma. Hãiwi 're simasa mono sina, te 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽb ãma, 're mreime zusi, 're hãmmana wẽ za'ra mono newa, da te 're 'madãã wẽ za'ra mono da. 'Ri nhi'riti wa, bãdãdi sitob ãma, te durẽ ãne 're mreime zusi, da'ahã norĩ nho'a. Tawamhã, da te 're 'madãã wẽ za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tõ ãma 're hãmmana za'ra. Nimahã na hã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhoprubzẽ hã tãma 're ãhãmmana za'ra mono da hã, mare uptabi di za, ta norĩ ma hã. Tõ sena wa ãne na aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. 6 Durẽ, a norĩ wa'wa hã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, te za 'ri para u 're asisisi aba mo, asõrõwa 'ri re wa'wa u. Tawamhã te za asirẽ 're ãridawa nhitob za'ra wa'aba mo, Aimama aba ma, 're aimreme zusi aba mono da, romnhiwasi nimahã bãtã na da te 're ã'madãã waihu'u za'ra mono õ ma hã. Āne wamhã, aihãiba pisutu 're aimreme zusi aba mono rẽ, Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madãã za'ra wa'aba mono wa, te za taha si ãwẽ hã te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, ãwa'rãmi.

7 — Duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, taré aimreme na 're sahu ahâ za'ra wa'aba mono õ di za apâre, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ newa. 'Re ìhâimana u'âsi mono waihu'u'õ'wa norĩ si te timreme na te te tãma 're sahu u'âsi za'ra taré, taha zarina si te te 're pawaptob za'ra mono da newa. **8** Taha wa, ta norĩ ne 're aimreme zusi aba mono õ di za. E marĩ wa. Aimama aba wi, marĩ hã tiwi 're waptêrê za'ra wa'aba mono õ ré, marĩ zô aiwi 're ìrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zé hã, te te 're awaihu'u sirõmo mono wa. **9** ãhã zarina si te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma:

“Wamama, hãiwa ãma 're asãmra mono hã, asisi wẽ na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da, wa aima da'ãma 're ìmreme.

10 Uburé da'ãma 're asib'a'uwẽ mono da, wa duré da'ãma 're ìmreme. Hãiwa ãma aima romhuri'wa norĩ hã, asima 're ìwẽ mono zéb zarina si, te te 're ìaiwapari pese za'ra mono ne, ti'ai ãma uburé da te duré 're aiwapari pese za'ra mono da, wa da'ãma 're ìmreme.

11 ã bātã na, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're ìwasaihuri mono zéb da hã.

12 Dawasédé hã da te wa'ãma 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa te wasina 're ìmadâ'â za'ra mono õ ne, a hã duré wa'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za, wawasédé hã.

13 Duré, 're wa'ab'madâ'â nhimini mono õ di za, Wa'uburé hã te te 're wa'up'i mono wa, wawasété u 're warere'e tõ mono da. Ma'ãpé, 're wa'anho'reptui u'âsi mono, ìwasété uptabi wi.” ãne si te za Aimama aba wi, 're ìrowaptêrê za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

14-15 Tawamhã ãne te duré tãma roti za'ra:

— Dawasédé hã da te ai'ãma 're ìmanharĩ za'ra wa'aba mono zé hã asina 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, Aimama 'wa hã te za duré uburé aiwasédé hã 're ìmanharĩ za'ra wa'aba mono zé hã te te ai'ãma 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'wa. Dawasédé hã da te ai'ãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherê, asina 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ wamhã, tawapsi, aiwasédé hã te te ai'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za Aimama 'wa hã, hãiwa ãma 're ìsãmra mono hã.

Dasai ãna a'ã 're ìdahâimana za'ra mono zé wasu'u

16 — 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'ã 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, ai'ubu pire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ si te za ubu pire na sai ãna 're mreme zusi, 're nomro wẽ mono newa, da te 're 'madâ'â wẽ za'ra mono da. Tawamhã, da te 're 'madâ'â wẽ za'ra

mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha si te za tô tãma 're hãimana za'ra. Nimahã na 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhoprubzé hã tãma 're hãimana za'ra mono õ di za, ta norĩ ma hã. Tô sena wa ãne na hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. 17-18 Taha wa, a norĩ wa'wa hã 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'ã 're aihãimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za taré â na 're asi'ubu upsõ za'ra wa'aba mo, tô 're aihãimana za'ra wa'aba mono zém na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Te za duré taré 're asiwarĩrĩ za'ra wa'aba mo, a'ã asai ãna 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, 're aihãimana za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tõ da, Aimama aba si te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, datõmo na da te 're ìmadâ'ã waihu'u za'ra mono õ si. ãne wamhã, aihãiba pisutu, asai ãna a'ã tãma 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madâ'ã za'ra wa'aba mono wa, te za ìwẽ hã te te aima 're sõmri za'ra wa'wa, ìwa'rãmi.

Hãiwa ãma, marĩ hã wẽ uptabi na 're ìhãimana za'ra mono wasu'u

Rucasi 12.33-34

19 — Marĩ ìwa'ãbã za'ëne hã asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono õ di za, ti'a 're anomro aba mono ré hã. Ti'ai ãma marĩ na 're ìdanhimarĩ za'ra mono hã si'utõrĩ pese di, dawĩ 're u're su'u za'ra mono wa, duré zazahãi hãzapu'u'wa hã te te dawĩ 're hãiwaseté za'ra mono wa. Ìsipsaihuri norĩ hã te za duré dawĩ sô 're sisisi, dawĩ 're sipsaihuri za'ra mono da, danhimarĩ na. 20 Hãiwa ãma asimarĩ za'ra wa'wa hã ìsi'utõrĩõ zô si te za asima 're ìrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, 'Re ìhãimana u'ãsi mono, ìwẽ uptabi hã te te asô 're ìmadâ'ã pese za'ra wa'aba mono zô si. Tame marĩ hã dawĩ 're u're waihu'u za'ra mono õ di. Zazahãi hãzapu'u'wa hã te te duré dawĩ 're hãiwaseté waihu'u za'ra mono õ di. Duré ìsipsaihuri norĩ hã dawĩ 're sipsaihuri waihu'u za'ra mono õ di, tamemhã. 21 Ti'ai ãma asimarĩ ahã zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za aipẽ'ẽ 're, asima 're ìrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo, hãiwa ãma ìwẽ hã ìsi'utõrĩõ upana. Duré hãiwa ãma ìwẽ uptabi zô si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za asima 're ìrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo, 'Re ìhãimana u'ãsi mono, ìwẽ te te asô 're ìapisutu aba mono zô si.

Rob'u iwẽzé wasu'u

Rucasi 11.34-36

22-23 — Rob'u iwẽzé hã te za da te dasima 're ro'o za'ra, dama rob'madâ'ã pibu pese da. Tane duré, dato hã aiwa rob'u iwẽzém ne. Datõmo wẽ wamhã, dama rob'madâ'ã pese di. Datob'a wamhã, dama rob'madâ'ã waihu'u õ di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã asimirosa'rata

wẽ za'ra wa'aba wamhã, te za rowa'a na ne 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasété za'ra wa'aba wamhã, robra na ne te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

Rob'uiprazéb zô si da te dasima 're ãrob'ruiwapari za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 16.13; 12.22-31

24 — Dama romhuri'wa hã ãsib'apito maparane wamhã, aiwa te te tãma 're romhuri wẽ zahuré mono õ di za. ãsib'apito maparane wamhã, sahuré te te 're sawi pese zahuré mono õ di za. Misi te za te te 're sawi pese. ãhãiba amo si te za te te siwi 're wẽõ. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono õ di za, romhuri'wa hã. Misi te za te te 're wapari pese. ãhãiba amo si te za te te 're ruiwapari. Tane, a norĩ wa'wa hã rob'uiprazéb zô si, asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, 're romhuri wẽ waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Mare di.

Marĩ na 're dahâtã'ã za'ra mono ãna 're ãdanomro mono zé wasu'u

25 — Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ na 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za, asazé wa'aba na, duré 're ãhãhuri aba mono õ na zama. Duré ai'uzazém na zama, asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. E taré wasa zô si wa za 're wahâimana za'ra. Mare di. Wasazé nhipai u pire uptabi di, wahâimanazé hã. E taré 're ãwasi'uza za'ra mono zép si, te wahãiba hã wama 're hãimana za'ra. Mare di. Marĩ ãwẽ uptabi da, te wahãiba hã wama 're hãimana za'ra. 26 Duré, sire norĩ hã bété. Ta norĩ hã te te sima 're robzuri mono õ di. Duré te te sima 're rob'ráihãri za'ra mono õ di. Robza'razéb ãma te te sisa 're robza'wari za'ra mono õ di duré, ãma 're ãsaihuri mono zéb da hã. Tane nherẽ, te Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ãsãmra mono hã ãsa hã te te tãma 're anhomri u'âsi. E tawamhã sire si te te 're azawi pese, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã. Mare di. Sire zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, sire te te 're ãab'madã'ã mono zém nhipai u, te za te te 're ai'madã'ã pese za'ra wa'wa, Aimama 'wa hã, asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono tã da. 27 Duré, 're atã'ã za'ra wa'aba mono zém na asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono wamhã, e asibãtã na 're atã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. E asibãtã nhipai u, te za 're aihãimana siroptub za'ra wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibãtã nhipai u 're aihãimana siroptub za'ra wa'aba mono õ di za.

28 — E marĩ wa, te bété ai'uzazéb õ na asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mo. E asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Mare di. Ma'ãpé, romnhirãrã 're ãhãimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'ã, rom na 're

ĩsimasa mono na hã. Ta norĩ hã ti'uzazéb da hã, te te sisada 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono õ di. **29** Tane nherẽ, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. Apito Saroma hã sibro pese wa, uza wẽ uptabi na 're si'uza mono nherẽ, taha nhipai u, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. **30** Romnhirãrã hã hãwi 're simnhatã mono ré, te za du hã ĩré da te 're wazãri za'ra, unhamada, da te 're ub'rã za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hã mono dai õ nherẽ, ma tô wẽ uptabi na te te 're ab'manharĩ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. E tawamhã, ai'uzazé hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono õ di za bété. Te za tô te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, du hãimanazéb zawi nhipai u te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, a norĩ wa'wa hã. E niha Aimama 'wa hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, taha si ai'uzazé hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono wa. **31-32** Aimama 'wa hã hãwi ãma 're ĩsãmra mono ma hã, tãma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di, marĩ zô aiwi 're ĩrowaptã'ã za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, marĩ na asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Áté asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono wa, te za ãne asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina, ãne asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo: “E ma hawi te za mra hã wama 're wairébé, duré wa te 're ĩãhuri mono zéb da hã, duré wa'uzazéb da hã.” ãne na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono waihu'u'õ'wa norĩ hã, taha zô si te sima 're sõpré, sina 're hãtã'ã za'ra mono wa. **33** 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ãma 're ĩsib'a'uwẽ za'ra mono norĩ ma, ĩwẽ uptabi hã te te tãma 're ĩsãmri za'ra mono zéb zô si, te za asima 're asõpré u'ãsi aba mo. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sima 're aiwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're anomro wẽ wa'aba mono da, te za asima 're ĩwẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã, ãhã zô si 're asõpré wa'aba mono wamhã, marĩ zô aiwi 're ĩrowaptã'ã za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tô te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hã. **34** Awẽ sidãpãsi te marĩ hã asada 're hãimana za'ra wa'wa. Tane nherẽ, oto ai'ãma 're awẽ za'ra wa'aba mono wamhã, te za asina 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã, marĩ hã asada 're hãimana za'ra wa'aba mono nherẽ. Taha wa, za duré ai'ãma 're ĩawẽ za'ra wa'aba mono zé bãtã na hã 're aihãimana za'ra wa'aba mono zém na hã, asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si te za awẽ sidãpãsi bãdã hã te te ai'ãma 're ab'madã'ã 'wa.

Dawasédé hã da te dasi'ãma 're ĩsa'ra mono zé wasu'u

Rucasi 6.37-38; 41-42

7¹ — Dawasédé hã da'ãma 're ĩsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di za, taha zarina

'Re ihâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono tã da. ²Asi'uihã na asiwi 're dawẽ'õ pese za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina te za tã 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwẽ'õ pese za'ra wa'wa, iwa'rãmi. Asiwi 're dawẽ'õ za'ra wa'aba mono õ wamhã, tawapsi, te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di za, ãne na hã aiwa. ³⁻⁵ ãne, wa za duré ãma aima romnhimiré'é za'ra wa'wa. Até wede wa'õno hã atob 're te nomro, sabui õ nherẽ. E niha te za bété sô itõmo 'madã, wede nhipubre wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã. E ãne hã i'uwababa. Mare di. Wede wa'õno hã atob 're inomro hã sabui õ nherẽ, e niha te za tãma i'ña: "Ropru hã a'ã te aima wazere, atõmo hawimhã." Mare di. Wede wa'õno hã te za a'ã atõmo hawimhã i'waze. Tawamhã te za sô airĩtĩ wẽ, wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã, wede nhipubre hã.

⁶ — Duré 'Re ihâimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa norĩ ma, i'wasu'uwẽ na tãma 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, te te ãma 're i'wasété za'ra mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã wapsã ma, marĩ i'se hã da te tãma 're a za'ra mono nherẽ, dazõ 're sipizari za'ra mono wa, te te 're i'dahãzu mono ne, te za ta norĩ hã asada 're hâimana wasété za'ra wa'wa. Uhãbã norĩ hã marĩ wẽ zõ, sima 're sõpré waihu'u mono õ di. Marĩ i'wẽ hã wa'ãbã za'ëtẽ nherẽ, uhãbã ma, da te 're sãmra mono wa, taré te te 're i'wati'i za'ra mono ne, te za ta norĩ hã taré te te 're wapari za'ra, i'wasu'uwẽ hã. Taha wa, ta norĩ ma, 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa norĩ ma hã.

'Re ihâimana u'âsi mono wi, da te 're i'rowaptẽrẽ za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 11.9-13

⁷⁻⁸ — 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te za i'wẽ hã 're i'waptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tã te te aima 're anhomri 'wa. I'wẽ zõ si te za duré asima 're asõpré u'âsi aba mo. Tawamhã taha zarina te za tã te te aima ãma 're a'u'waimrami 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, 'rãwi aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hã 'ri tede'wa zõ te te 're i'ridawa ta'a mono ne, te za i'wẽ hã tiwi 're i'waptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'ri tede'wa te te tãma i'ridawa ne, te za tã 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te aima 're anhomri 'wa, i'wẽ hã, si'uihã na. ⁹ ãne, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ai'ra hã i'u'ëtẽ wapu te te aiwi 'mai'waptẽrẽ aba wamhã, e ãne te aré tãma i'manhomri 'wa, te te i'waptẽrẽ upana. Mare di. I'u'ëtẽ wapu si te aré tãma i'manhomri 'wa, te te 'rẽne da, ai'ra wa'wa hã. ¹⁰ Duré, tebe te te aiwi 'mai'waptẽrẽ aba wamhã, e wahi te aré tãma i'manhomri 'wa, te te i'waptẽrẽ upana. Mare di. Tepe si te aré tãma i'manhomri 'wa, te te 'rẽne da. ¹¹ Tane duré, a norĩ

wa'wa hã 're anomro wẽ uptabi aba mono õ nherẽ, te marĩ ãwẽ si tô ai'ra norĩ ma, 're ãsõmri za'ra wa'aba mo. E tawamhã Aimama 'wa hã hãiwã ãma 're ãsãmra mono hã wẽ uptabi na 're hãimana mono nherẽ, e ai'ra norĩ ma 're asõprub za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono õ di za bété, tinhoprubzé ãwẽ hã. Te za tô ãsipai u te te aima 're sõmri za'ra wa'wa ãwẽ hã, tiwi 're ãwaptẽrẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

12 — Marĩ ãwẽ si da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're ãdawẽ za'ra wa'aba mono ne, te za marĩ ãwẽ si dama 're ãmanharĩ u'ãsi za'ra wa'aba mo, ãwa'rãmi. ãne duréihã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ãrob'ui'ére hã te wama wasu'u za'ra, duréihã ãsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ére zama.

Bãdãdi nhitobzé wasu'u

Rucasi 13.24

13-14 — Duré, ropipa u 're ãdanhisisi mono zé hã bãdãdi hã sa'ëtẽ uptabi di. Duré ãsitobzé hã, sa'ëtẽ uptabi di. Taha wa, dama wapure di, ãma 're ãdanomro mono zéb da hã, bãdãdi hã sa'ëtẽ uptabi wa. Taha wa, te da'ahã uptabi na ãma 're danomro, ropipa u, tamomo 're danhisisi mono wa, da te 're robzépata u'ãsi za'ra mono da. Tane nherẽ, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono 'rata 're ãdahãmãna u'ãsi za'ra mono zéb u, 're ãdanhisisi mono zéb da hã, bãdãdi nhitobzé hã syryre di. Tamomo bãdãdi hã syry uptabire di duré, ãma 're ãdanomro mono zéb da hã. Dama pire di, ãma 're ãdanomro mono zéb da hã. Taha wa, te da'umro na si da te dasina 're uwaimrami za'ra. Taha wa, ma'ãpé, sada 're asiptete za'ra wa'aba mono, bãdãdi nhitobzé ãsyryre na si 're asisisi aba mono da, rowẽ uptabi u.

Rob'rãi wasu'u, 'wabzéré wasu'u me

Rucasi 6.43-44

15 — Duré, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa norĩ wi, te za 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo. Ta norĩ hã tô sena dasiré 're hãmãna wẽ za'ra mono newa, te za te te dama 're roti za'ra taré. Ta norĩ hã te abaze zahi ne 're hãmãna u'ãsi za'ra, ãsazei'wa norĩ zãda. 16 Ta norĩ hã uburé marĩ hã te te 're ãmanharĩ za'ra mono zém na te za ãma 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai õ na hã. E 'wabzéré hã te za rob'rã na 're 'rã za'ra, uwa 'ru 'rã na. Mare di. Uwa 'ru 'rã na 're 'rãi waihu'u za'ra mono õ di, 'wabzéré hã. Duré, e apto hã rob'rã ãse na te za 're 'rã za'ra. Mare di. ãma 're 'rãi waihu'u za'ra mono õ di, apto hã. 17-18 Duré rowede hã wẽ wamhã, 're 'rãi wasété za'ra mono õ di za. Te za 're 'rãi wẽ u'ãsi za'ra. Wasété wapsi, te za 're 'rãi wasété u'ãsi za'ra. Ta norĩ hã 're 'rãi wẽ waihu'u za'ra mono õ di za. 19 Rowede hã 're 'rã za'ra mono

õ wa, te za da te 're sãna'rata nhihâri za'ra, unhamu u da te 're sãmra mono da. ²⁰ Tane, aibã norĩ hã roti tô senai'õ na te te dama 're ïroti za'ra mono norĩ hã uburé marĩ hã te te 're ïmanharĩ wasété za'ra mono zém na, te za ãma 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai õ na hã.

**'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ mono zéb u,
're ïdanhisisi mono zé wasu'u**

Rucasi 13.25-27

²¹ — ãté ni'wam norĩ hã te za dama 're siwasu'u za'ra, ãne: “Zezusi hã ta hã ïnhib'apito. Wa hã tãma romhuri'wa, wa tô 're ïhâimana u'âsi.” ãne ni'wam norĩ hã dama 're siwasu'u za'ra mono nherẽ, uburé 're sisisi mono õ di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ mono zéb u hã. Ni'wam norĩ si te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, 're hâimana za'ra, ïmama hã hãiwa ãma 're ïsãmra mono hã te te sima 're ï'awẽ mono zéb zarina, marĩ ïwẽ si te te 're ïmanharĩ za'ra mono norĩ si. ²² Nimahã bâta na ropsi'utõrízéb ãma, ïmama za oto da'ãma ïsipo'ozéb ãma hã te za da'ahã na ïma nharĩ za'ra ni, ãne: “Wanhib'apito, Wanhib'apito, wa norĩ hã asadawa para, wa tô wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Asadawa para, wa tô duré wa'uburé hã wa te dama 're sãmra za'ra. Marĩ dama ïmanharĩ waihu'u'õ hã wa tô duré wa te dama 're 'manharĩ za'ra, asadawa para.” ãne na hã da'ahã na te za ïma tasiwasu'u za'ra ni, ïnhib'a'uwẽ uptabi hã 're danomro mono newa. ²³ Tane nherẽ, wa za wa hã ïsi'uihã na tãma nharĩ za'ra, ãne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di, ïzazei'wa na. Marĩ ïwasété si ma tô 're ïmanharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'rúi wa'aba, ïnhiti.” ãne wa za ta norĩ ma nharĩ za'ra, misi haré.

'Ri'wa norĩ wasu'u

Rucasi 6.46-49

²⁴⁻²⁵ — ãne, wa za duré ãma aima simiré'é za'ra wa'wa, 'ri'wai wasu'u na. 'Ri'wa hã tãma rosa'rata waihu'u pese wa, ma tô êtẽ nhisiwi 'ri hã 'manha, siptete na 're sa mono da. Tawamhã tã hã pĩni za'ëtẽ na 're ta'a mono wa, ma tô 're âpré. 'Re âpré mono wamhã, 'ri u ma tô 're praba, â hã. Rowa'u'u za'ene hã ma tô duré 're pusi, 'ri uwaibaba, te te me da aré. Tane nherẽ, 'ri hã simei õ di, êtẽ nhisiwi te te sima 'ri wa, aibã hã. Tane duré, ã hã te ïrotizé hã ni'wam norĩ hã te te 're wapari za'ra mono wa, te te oto 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za rowẽ na 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata.

²⁶⁻²⁷ — 'Ri'wa hãiba amo na, wa za duré ãma aima simiré'é za'ra wa'wa, tãma ïrosa'rata waihu'u õ hã. Ta hã supara nhisiwip si ma tô

sima 'ri, siptete na tãma 're sab u'âsi mono da newa. Tawamhã tã hã pĩni za'ětẽ na 're ta'a mono wa, ma tô 're âpré. 'Re âpré mono wamhã, 'ri u ma tô 're praba, â hã. Rowa'u'u za'êne hã ma tô duré 're pusi, 'ri uwaibaba. Tawamhã 'ri hã ma tô 'marõwĩ, awa'awi. Tane duré, ã hã te ïrotizé hã ni'wam norĩ hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherẽ, te te 're 'madââ za'ra mono õ wamhã, ta norĩ si te za si'uihã na 're sisimini za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata za 're ïdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã.

28 Tawamhã Zezusi hã ãne na te te dama rowasu'u parimhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, te te dama ïrowahutuzém na hã. 29 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ, simirowasu'u wapure na te te dama 're ïrowahutu za'ra mono ne, te te dama 're rowahutu mono õ di, Zezusi hã. Simirowahutu pire uptabi na ma tô te te dama 're rowasu'u. Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, dama ïwaihu'u'õ hã te te dama wasu'u wa.

Aibã ï'wa're ré hã Zezusi te te ïpesezé wasu'u

Marcusi 1.40-45; Rucasi 5.12-16

8 1 Tawamhã Zezusi hã ma tô êtẽ 'rãihã hawi si'ra. Te te si'rai wamhã, da'ahã uptabi na ma tô ïsarina ai'aba'ré ni. 2 Tawamhã aibã ï'wa're ré hã ma tô ïtẽme wi. ïtẽme wisi wamhã, ma tô hi'rãitõtõ nhamra, ïpapara. Te tãma tinha:

— Apito, ïma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na. Taha wa, asima ïwẽ wamhã, te za ïpe.

3 Tawamhã Zezusi ma tô tinhib'rada hã wahutu, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinha:

— Tane tô. Wa tô ïsima aiwẽ, te aipese da. Tãibã oto aihâzé hã. Tawamhã awa'awi ma ï'wa're hã tãma apa.

4 Tawamhã Zezusi hã te tãma tinha, ãne:

— ïwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ïwasu'u õ di za, te aipesezém na hã. Sasedoti u si te za aimo, aihãiba wẽ zô te te aihãiba 'madââ da. Taha parip si, te za tãma asõpru 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te ãma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — ãne te Zezusi hã tãma roti, aibã te te ïpese ma.

Da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma romhuri'wa, Zezusi te te ïpesezé wasu'u

Rucasi 7.1-10

5 Tawamhã Zezusi hã Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u ma tô wi. Wisi wamhã, ma tô aibã sõpêtẽ, romanu hã. Ta hã da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa. Tawamhã, te te sõpêtẽ wamhã, ma tô aibã hã tãma ti'ru Zezusihi ma, tãma ïromhuri'wa hã te te tãma pese da. 6 ãne te tãma tinha:

— Apito, ãma romhuri'wa hã ãnhorõwa ãma te nomro. Hãzé uptabi di. Hãzé uptabi wa, sirési waihu'u õ di, hãzé za'ětë wa.

⁷Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha:

— Wa za ãma mo tõ, te pese da.

⁸Tawamhã romanu hã te duré tãma tinha, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã:

— Tô'ã, apito. Wa hã aima ãwapure di, ãnhorõwa u asébré da hã. Ma'ãpé, taré ã hawi pese aimreme na, séptâ'â da. Tawamhã te za tãma tirowë, ãma romhuri'wai ma. ⁹Wa hã da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa zapari romhuri'wa. ãzapari te duré 're hãimana za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã. Nimomo te 'mazatõrĩ wamhã, te za 'maimo. Duré sô ã'maihârã wamhã, te za we 'maimo, ãtëme. Duré ãma romhuri'wai ma, marĩ hã te 'rui wamhã, te za 'manha awa'awi, ãzadawa para. — ãne te siwasu'u, Zezusihi ma.

¹⁰Tawamhã Zezusi hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tõ ãma titob'uzu, ãsiwasu'uzém na. Taha wa, ãsarina ãdasi'aba're norĩ ma, ma tõ nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ã hã te te sina ã'umnhasizém na hã niwa te ã'madã'ã õ, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma hã. Ta norĩ hã te te ãma siwi wabzu õ di, te te sina ã'umnhasizém na hã. ¹¹ãne, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'ahã uptabi na te za 're dasihutu, bãtã pusizém hawi, duré bãtã zasizém hawi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono u, ãsiré 're dasaihuri mono da, da'ãma 're ãsib'a'uwë mono zéb ãma. Abra'ãhã siré te za 're dasi'ubumro, duré Izatihi siré, duré Zacoho siré. ¹²Tane nherë, ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ãma 're sib'a'uwë za'ra mono da nherë, ãsiré 're si'ubumroi mono da nherë, te za sãmra sisiti, robra si 're ãsa'wari mono u. Tame te za sina 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'ětë za'ra mono wa. — ãne ma tõ Zezusi hã dama rowasu'u.

¹³Tawamhã te duré da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma tinha:

— Mo oto aimorĩ apã, asõrõwa u. Asina ã'umnhasizéb zarina, wa za aipawapto.

Tawamhã ãne te te tãma nharĩ wi, ma tõ tipese, romanuhu ma, romhuri'wa hã.

Da'ahã uptabi na, Zezusi te te ãda'apesezé wasu'u

Marcusi 1.29-34; Rucasi 4.38-41

¹⁴Tawamhã Zezusi hã Pedruhu nhorõwa u ma tõ mo. Morĩ wamhã, ãmaprewa ma tõ sabu. Hãzé ré, te nomro waptã wa, wa'ro na. ¹⁵Tawamhã ma tõ sib'rata upi, Zezusi hã. Te te sib'rata upi wamhã, ma tõ tiwahã. Tawamhã ma tõ wahudu, pi'õ hã. Wahutu wamhã, ma tõ ãsa hã tãma tisõ Zezusihi ma, sa da.

16 Tawamhã bådâ sébrézéb u, ma tô wa'uburé ré 're ĩdanomro mono hã da te simro, Zezusihi u, ahâ uptabi na. Tawamhã misi si te nasi dama azatõ wa'uburé hã, misi haré timreme na si. Uburé ĩhâzé ré norĩ zama te apese duré. 17 ãne ma tô Zezusi hã te te 're da'apawapto, Iza'iza hã duréihã te te ãma ĩrob'ui'érezéb zarina te te sina uwaimrami da. ãne Iza'izaha nhimi'ui'ééré hã:

“Wahâzé mono bâ, ma tô te te wawi 're awaibu.”

ãne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'ééré hã, Zezusihi ãma hã.

Aibã norĩ hã Zezusihi siré ĩneb zahuré zé wasu'u

Rucasi 9.57-62

18 Tawamhã Zezusi hã da'ahã uptabi na da te dasiwi ĩ'uirĩ za'ra norĩ hã ma tô 'madâ'ã za'ra. Te te da'ab'madâ'ã wamhã, ma tô tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma rob'ru za'ra, ĩsõ'u na te te saprĩ za'ra da, zara u. 19 Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rowahutu'wa hã ma tô ĩtẽme wi, Zezusihi u. ãne te tãma tinha:

— Rowahutu'wa, ãhãna wa ĩsima aiwẽ, asiré 're ĩmorĩ da oto, daro mono bâ.

20 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Wapsã wawẽre hã ab're 're, ĩsõrõwa hã. Duré si norĩ hã tizasi te te sima 're 'manharĩ za'ra, tinhorõwa da hã. Tazahã, wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã ĩnhorõwa õ di, ãma 're ĩwa'utu mono zéb da hã. Hãwi si wa datẽme 're morĩ u'ã.

21 Tawamhã Zezusi ma tô duré aibã hãiba amo 'mahã, ĩsarina 're ĩmorĩ hã, ĩsiré 're morĩ u'âsi da oto. Tawamhã aibã hã te asa tãma tinha:

— Apito, a'ã apã ĩmorĩ, ĩmama hã ĩwi dâ'ã wa, ĩsisa'u te ãma ti'a da. — ãne te sina 'mahã.

22 Tane nherẽ, te Zezusi hã tãma tinha, asa:

— Õne haré te za ĩsiré 're aimo oto. ĩdâ'ã norĩ hã te za tisiré ĩdâ'ã norĩ ãma te te 're ti'a za'ra.

Zezusi hã rowa'u'u za'ětẽ ma, te te ĩnharizé wasu'u

Marcusi 4.35-41; Rucasi 8.22-25

23 Tawamhã Zezusi hã ma tô ãzé, uba're 're. ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ zama ma ĩsiré asisi, ĩsiré si'aba're da. 24 Tawamhã uba're na si'aba'rei ré, ma tô rowa'u'u za'ẽne hã tiwi tiwatobro za'ra. ã sisasi hã te te ĩré wabzuri za'ra, uba're hã. Tane nherẽ, Zezusi te nhono. 25 Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô ĩtẽme sina roptob za'ra, te te siwi utu da. Tawamhã ãne te 'mahãrã za'ra:

— Wanhib'apito, ma'ãpé wanho'reptu za'ra na. Wa za ai'utõrĩ ni.

26 Tawamhã Zezusi hã te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma aipahi za'ra wa'wa. E ĩumnhasi za'ra wa'aba ãna.

Tawamhã ma tô wahudu, Zezusi hã. Wahutu wamhã, ma tô rowa'u'u ma tinha, te te sazãri da, â sisasisi ma zama. Tawamhã ma tô sazã, rowa'u hã. Ma tô duré ti'átu. 27 Tawamhã ma tô ãma titob'uzu za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. ãne te sima nharĩ za'ra:

— Pra, e niha ĩwaihu'u pe, õ hã. ĩsadawa hawi ma rowa'u hã sazã, â sisasisi zama. — ãne te sima rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã.

Zezusi hã aibã norĩ, wa'uburé ré 're ĩneb zahuré te te ĩpese zahuré zé wasu'u

Marcusi 5.1-20; Rucasi 8.26-39

28 Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, Dadara na danhipti'a nho'õmo nhisi u, Darireza na ĩsõ'u nhisi zara u. Tame ma tô aibã norĩ hã sõpõtê zahuré, wa'uburé ré 're ĩneb zahuré hã. Adã'ã 'ru hawi, ma we sina uzusi zahuré, êtê zahãpã ab're sirõmo 're, 're ĩsimasisi u'ãsi zahuré mono zém hawi. Ta norĩ hã ĩsipãrĩ su'u zahuré, duré simimnhasi zahuré di. Taha wa, 're ĩhãimana zahuré mono zé wa'wai baba 're danomro waihu'u mono õ di. 29 Tawamhã rosa'rese õ ré, ma tô sa'êtê 'mahãrã zahuré Zezusi hã, ãne:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra, e marĩ wa'ãma 'manharĩ da, te we aimo, wawa'wai baba. E ropsi'utõrĩzé wana wa'ahãri da, te we aimo, wa te robzépata da.

30 Tawamhã romhã prã na te uhãbã hã tisa hã te te 're huri, ahã na. 31 Tawamhã wa'uburé norĩ hã aibã norĩ pẽẽ 're, 're ĩhãimana za'ra mono hã te sa'êtê sina 'mahãrã za'ra:

— Nimomo wazatõrĩ za'ra da wamhã, ma'ãpé uhãbã norĩ u wazatõrĩ za'ra na, ĩhãiba 're, 're wahãimana za'ra mono da.

32 Tawamhã Zezusi hã ma tô õne haré tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rúi wa'aba.

Tawamhã uhãbã hãiba 're ma tô sisisi, wa'uburé norĩ hã. Taha wa, te sa'êtê sisa're, uhãbã norĩ hã, ĩrãsipra u. ãi ba ma tô rere. Taha wa, ma ai'utõ, â na uburé.

33 Tawamhã uhãbã 'madã'ã'wa norĩ hã ma tô ĩsiti sisa're. 'Ri nho'õmo u ma tô sisa're. Tame ma tô uburé dama rowasu'u za'ra, aibã norĩ ma, niha ĩromhãimana zahuré zém na hã, wa'uburé ré 're ĩneb zahuré ma. 34 Tawamhã 'ri nho'õmo ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô aihĩni tawairébé ni, Zezusi hã da te dasina uzusi za'ra da. Tawamhã ma tô sãmri za'ra ni. Da te dasiwi sãmri wamhã, ma tô tãma rob'ru za'ra ni:

— Ma'ãpé, warom nhiti aimorĩ, nimomo. — ãne te dasiwi satõrĩ ni, Zezusi hã.

Īmorĩ'õ, Zezusi te te ĩwahutuzé wasu'u

Marcusi 2.1-12; Rucasi 5.17-26

9¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô uba're 're âzé, zara u te te saprĩ da. Te te saprĩ wamhã, ma tô 'ri nho'õmo u wi, tirob u. ² Tamomo ma tô ni'wam norĩ hã we siwi ti'â, ĩmorĩ'õ hã ĩsimiwaptâ ré. Īmorĩ'õ hã za te te ĩpese na ma tô âma umnhasi za'ra, Zezusi hã. Tawamhã Zezusi hã taha na ma tô sina simirosa'rata waihu'u za'ra, aibã norĩ hã. Taha wa, te ĩmorĩ'õ ma tinha:

— Īsiwadi, aiwi robzei'õ tõ. Aiwasedé hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto. — Āne te tãma tinha.

³ Tawamhã ni'wam norĩ hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô 'rãwi sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Ô hã te 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma wasété.

⁴ Tane nherê, Zezusi hã ma tô sina waihu'u, ĩsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma tô ãne ĩ'ãma ĩrosa'rata wasété za'ra wa'wa. ⁵ Wa hã dawasedé hã te dama 're ĩ'apari waihu'u pese mono zém na hã, sena na ĩwaihu'u za'ra wa'aba da hã, e niha te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Aibã ma, wa tô tinha: “Aiwasedé hã 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto.” Āne na si ĩmreme wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di. Ā hã ĩmorĩ'õ hã wahutu da, duré oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩwaihu'u pese na sena na ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za. ⁶ Ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã ĩma waihu'u pese di, dawasedé te dama 're ĩ'apari mono da hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa para. Āne na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ĩhi're ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ĩmorĩ'õ ma, te tinha Zezusi hã:

— Ma'ãpé, aiwahutu. Asa'warizé hã âri, asõrõwa u aimorĩ da oto.

⁷ Tawamhã awa'awi ma tô wahudu aibã hã, tinhorõwa u morĩ da. ⁸ Tawamhã ãne hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô tãma tapé'ewara za'ra ni, dama sa'rese õ wa. Ma tô duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma tawata za'ra ni, tiwaihu'u pe hã te te dama 're anhomri mono wa.

Mateusihĩ zô Zezusi, sisarina ĩhãrãzé wasu'u

Marcusi 2.13-17; Rucasi 5.27-32

⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, dahawi. Morĩ ré, ma tô ĩsã, danhib'apito ma, rob'ui'prazé ubumroi'wa hã, Mateusi na ĩnhisi hã. Īnhimromhurizéb ãma wa nhamra, rob'ui'prazé te dawĩ 're ĩ'a'ubumroi mono zéb ãma. Tawamhã Zezusi hã te ĩ'mahã:

— We aimorĩ, ĩsiré 're aimorĩ da oto.

Tawamhã awa'awi wa tô wahudu, ïsiré 're ïmorĩ da oto. ¹⁰ Tawamhã barana wa oto wasiré wasaihuri ni Zezusi norĩ hã, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ me. Ìnhorõwa ãma wa wasaihuri ni. Wasaihuri ré, ma tô rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ïtême asisi 'ri para u, ahâ na, ïsiré saihuri da. Ni'wam norĩ hã zudezu nherê, parisezu norĩ nhimiroti zarina 're ïhâimana za'ra mono õ norĩ zama ma tô duré ïtême aihutu, Zezusihi u. ¹¹ Tawamhã parisezu norĩ hã ãne hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô Zezusihi siré 're ïwanomro mono norĩ hã wazadhanharĩ za'ra, ãne:

— E niha bâ, te asib'apito za'ra wa'wa hã rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siré tisa, dawasété na 're ïdahâimana za'ra mono norĩ siré zama.

¹² Tawamhã Zezusi hã te te sina wapari za'ra wa, ma tô tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Hâzé ãna 're ïnomro mono norĩ zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. Ìhâzé ré norĩ zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ¹³ Duréihã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne na rob'ui'éré, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na: “Asimizama hã ïma 're ïzata za'ra wa'aba mono zô hã, sô 're ïnhimipari mono õ di oto. Asimizawi pese zarina, da'ãma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa ïsima te 're aiwê za'ra wa'wa oto.” ãne duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã sô sabu za'ra wa'aba ïbaihã hã, waihu'u pese za'ra wa'aba da. Dawê na 're ïdanomro mono norĩ zô ïsitême 're ïhârâ mono da, we ïmorĩ õ di. Dawasété na 're ïdanomro mono norĩ zô si 're ïhârâ mono da, wa wei mo.

Dasai ãna bâtâ na a'â 're ïdahâimana za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 2.18-22; Rucasi 5.33-39

¹⁴ Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ïnomro mono norĩ hã ma tô Zezusihi u ai'aba'ré. Tawamhã ãne te siwi sadanha:

— Wa norĩ hã, duré parisezu norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're wamreme zusi mono da hã, wasai ãna wa a'â 're wahâimana za'ra, bâtâ na. E marĩ wa, sai ãna a'â 're hâimana za'ra mono õ di bété, asiré 're ïnomro mono norĩ hã.

¹⁵ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma nharĩ za'ra:

— Aibã hã ïmrozéb u, sô ïhârâ za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e aibã ïmro da hã ïsiré sãmra za'ra ré, te za robzei'õ na tihâimana za'ra, ta norĩ hã. Mare di. ãnei õ di. Niwapsi te za bâdâ hã ïwa waptârã, aibã ïmro da hã ïsiwadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ïârĩ za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tô sai ãna 're si'ubumro, robzei'õ na.

¹⁶ — Duré da'uza hã hâ'ratore wamhã, te za hâihata. E tawamhã ïhâté hânhihâri na te za hâiwa'aba ni. Mare di. Ìhâté hânhihâri na da te hâiwa'aba wamhã, da te ïré hâ'upsõi wamhã, te za tihâzahutu,

ihâiwa'abazé hã. Tawamhã te za oto hâsinarĩ pese, da'uza 'rada hã. 17 Duré e romhã 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharĩ 'ratara hã sina wazu. Tawamhã uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharĩ hã te za duré hâihaiwamna. Itép si'uiwa na si, te za da te 're sé, dawĩ 're sisa'wari za'ra mono tã da, rob'rãĩ wa'u zé té hã. Tawapsi, romhã 'manharĩ hã dawĩ 're hâsiwamna'ĩ za'ra mono õ di za duré. — ãne ma tô Zezusi hã ãma romnhimire'ê, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ãsé, da te 're ãséme mono zém na hã.

Zezusi hã pi'õ norĩ te te ipese zahuré zé wasu'u, azarutu me

Marcusi 5.21-43; Rucasi 8.40-56

18 Tawamhã Zezusi hã te te dama rowasu'u ré, ma tô aibã hã itême wi, dama roti'wa hã. Itême wisi wamhã, ma tô hi'rãitõ ipapara nhamra. Tawamhã te tãma tinha, ãne:

— Itãra hã azarudu hã ma tô itwi dârã, ãhãna si. Tane nherê, ma'ãpé ãma itme aimorĩ, asib'rada ãma hiri da, hãiwa'utu da, itma 're morĩ da apã.

19 Tawamhã Zezusi hã ma tô wahudu. Wahutu wamhã, ma tô isiré mo. Isiré 're itwanomro mono norĩ zama, wa isiré ai'aba're ni.

20 Tawamhã morĩ ré, te pi'õ hã we isarina mo, itbabarãĩ hawi. Pi'õ hã ihâzé te te isazãri'õ, 12 na ma tô ãma tiwahu, ihâzé te te 're 'manharĩ mono ré hã. We isarina morĩ wamhã, ma tô itũza hãnhisudu hã upi. 21 Ta hã ma tô ãne sima rosa'rata: “Itũza si te tiwi upi nherê, wa za séptãrã.” ãne te sima rosa'rata, pi'õ hã.

22 Tawamhã pi'õ, itũza te te upi wamhã, ma tô Zezusi hã sô aipi'ra. Sipi'rai wamhã, ma tô pi'õ hã tisã. ãne te tãma tinha:

— Itsiwadi, aiwi robzei'õ tã. Za te aipesezém na, itumnhasi zarina ma tô aihâzé hã aima apa.

Tawamhã awa'awi ma tô pi'õ hã séptãrã.

23 Taha pari, te mo Zezusi hã, dama roti'wa nhorõwa u. Morĩ wamhã, rowamreme'wa norĩ hã ma tô sãpõtê za'ra, adã'ã ãma simnhihãsi ré. Da'ahã na ma tô da'anhopõtê, ãma itda'ry'ry norĩ hã.

24 Tawamhã ãne te dama tinha:

— Mo oto aiwairébé aba. Azarudu hã dã'ã õ di. Taré te nhono.

Tawamhã ma tô ãma tawa'ê za'ra ni, dã'ã uptabi nherê, taré itõõtõ na te te waihu'u wa, Zezusi hã. 25 Tawamhã rob u ma tô tawairébé ni. Dawairébé wi, ma tô Zezusi hã ãzé 'ri 're wa'wa u, azarudu inomrozéb u. Tawamhã awa'awi ma tô pa'ã. Te te pa'ãri wamhã, ma tô awa'awi wahudu, azarudu hã. 26 Tawamhã itwasu'u hã ma tô te te ropé daro mono bã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã.

Ītob'a norĩ, Zezusi te te ĩpese zahuré zé wasu'u

27 Tawamhã 'ri para hawi watobro wamhã, morĩ ré, ma tô aibã norĩ hã ĩsarina tineb zahuré, ĩtob'a zahuré hã. Tawamhã te 'mahârã zahuré, âne:

— Dawihi nhihudu, ma'âpé wa'ãma aipẽ'êzé na.

28 Tawamhã 'ri para u ma tô âzé, Zezusi hã. Sébré wi, ma tô ĩtob'a norĩ hã ĩtême aimasisi zahuré. Tawamhã Zezusi hã te sadanharĩ zahuré:

— E te asina ĩ'umnhasi 'wa, te ato pese aba da hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré:

— Īhe, wa tô wasina ai'umnhasi ni, apito.

29 Tawamhã Zezusi hã ma tô tómo upi zahuré. Te duré tãma nharĩ zahuré:

— Asina ĩ'umnhasi aba zéb zarina, wa za tô ato pese 'wa.

30 Tawamhã ma tô oto tito pese zahuré, aibã norĩ hã. Ma tô duré sadawa uwati zahuré, âne:

— Te aima ĩ'manharĩ wẽ wa'aba zém na, dama ĩwasu'u wa'aba õ di za. Tô'ã. — Âne te sina sadawa uwati zahuré.

31 Tane nherẽ, oto neb zahuré wamhã, ma tô tisiwasu'u na te te ropé zahuré ropã, Zezusi te te ĩpese zahuré zém na.

Īmreme'õ, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

32 Tawamhã Zezusi te te ĩto pese zahuré neb za'u si, ma tô aibã hã we ĩtême dasiwi saprõni ni Zezusihi u, wa'uburé ré wa, mreme'õ u'ãsi 're ĩhãimana mono hã. 33 Tawamhã Zezusi hã ma tô wa'uburé ma rob'ru, ĩhawi watobro da, ĩsiti. Te te tãma rob'rui wi, ma tô aibã hã mreme watobro. Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima nharĩ za'ra ni, âne:

— Niwa, wa te ĩ'madã'ã za'ra õ, âne hã, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai 'remhã.

34 Tane nherẽ, ma tô parisezu norĩ hã taré ĩwasédé hã ãma hiri za'ra, âne:

— Wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para, te õ hã wa'uburé hã te te dama 're anhamra, Satanasihi zadawa para. — Âne ma tô parisezu norĩ hã siwi wẽ'õ, Zezusi hã.

Zezusi hã da'ãma ĩsiwamrizé wasu'u

35 Tawamhã Zezusi hã ma tô datême 're mo, 'ri wa'õtõ mono bâ, te te dama 're rowahutu mono da, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na te te dama 're rowasu'u, ĩwasu'uwẽ na. Dahâzé mono bâ ma tô duré da'apese. Hâzé u'ãsi wa, sib'uwere na 're ĩnomro mono norĩ zama te apese, Zezusi hã. 36 Tawamhã da'ahã uptabi na te te da'ab'madã'ã

wamhã, ma tô Zezusi hã da'ãma aiwamri tipẽ'ẽ na, pone'ẽrebã 'madã'ã ãna 're ãnomro mono ne, robzei ãna 're dahãimana za'ra mono wa, 're dasipawapto waihu'u za'ra mono õ wa. ³⁷Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, te tinha, ãne:

— Amnho hã sa'etẽ uptabi di, da te 're ãubumroi mono da hã. Tane nherẽ, sada hã da'umrore di, ãubumroi'wa da hã. ³⁸Taha wa, ma'ãpé tiwi 're rowaptẽrẽ u'ãsi za'ra wa'aba mono, rob're tede'wai wi, romhuri'wa da hã we te te da'azatõrĩ da da'ahã na, rob're hã te te 're ubumro za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã da'ãma romnhimiré.

Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ te te ãsatõrĩ za'ra zé wasu'u, daro mono bã

Marcusi 3.13-19; Rucasi 6.12-16

10 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tô sitẽme wazô hã, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ zô, 12 na wahãiba norĩ zô. Wazô hãrã za'ra wamhã, ma tô wama pisutu za'ra, ãwaihu'u pese zarina ãsadawa para, wa'uburé norĩ te te 're ãdawamnarĩ za'ra mono hã wa te dama 're sãmra za'ra mono da. Duré ãhãzé ré norĩ hã dahãzé mono bã ãsadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, ma tô duré wama pisutu za'ra, duré hãzé u'ãsi 're hãimana za'ra mono wa, 're ãsib'uwã pese za'ra mono norĩ zama. ²Zezusi hã daro mono bã te za oto wazatõrĩ za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã, ãsadawa para wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Tizadawa wasu'u'wa na, ma tô wanhsi za'ra oto, Zezusi hã. Wanhsi za'ra hã, ãne: Sima na ãsisi hã. Taha nhisi amo hã Pedru. Duré ãno nhisi hã Ádéré na ãsisi hã. Duré Ti'adu, duré Ti'aduhu no, Zuwã. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra norĩ. ³⁻⁴Duré Piripi, duré Batoromezu, duré Tome, duré wa hã Mateusi. Wa hã rob'uiprazé ubumroi'wa aré. Duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã. Duré Tadezu, duré Sima aimawi hã. Ta hã ma tô aré dame 're hãimana, romanu norĩ zada, tirom hawi apã te te 're satõrĩ za'ra mono da. Duré Zudasi Icarizoti, Zezusi hã te te dama ãhãiba nhomri da hã.

⁵Tawamhã Zezusi hã te te wazatõrĩ za'ra da, ma tô ãne wama roti za'ra, 12 na wahãiba norĩ ma hã:

— Zudezu'õ norĩ nhipti'ai u 're anomro aba mono õ di za. Duré samaritanu norĩ nhipti'ai u 'ri nho'õmo mono bã, 're asisisi aba mono õ di za. ⁶Izarazéhé nhihudu norĩ u si te za 're anomro aba mo, pone'ẽrebã 'madã'ã ãna, siwa'ru 're ãnomro mono ne, 're ãdahãimana za'ra mono norĩ u si. ⁷ãne te za dama 're ãrowahutu za'ra wa'aba mo: “Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã romhuture di oto.” ⁸ãhãzé ré norĩ hã te za duré 're ãpese za'ra wa'aba mo. 'Re dadã'ã za'ra mono nherẽ, te za duré 're ãdahãiwa'utu za'ra wa'aba mo. ãwa're ré norĩ zama te za 're ãpese za'ra wa'aba mo. Wa'uburé hã te za dama 're ãsãmra za'ra wa'aba

mo. Wa'âbâ âna wa tô ïwaihu'u pe hã aima sômri za'ra wa'wa. Taha wa, wa'âbâ âna te za âne uburé dama âma 're ïuwaimrami wê za'ra wa'aba mo. ⁹ Rob'uiprazé ïsapotore hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, êtê'ubuzi pré oru hã duré êtê'ubuzi'a prata zama. ¹⁰ Dama romhuri'wai ma, te za dasa hã da te tâma 're sômri za'ra, tiwi sô robaba wa. Taha wa, nimomo 're anomro aba mono wamhã, romramizé hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za. Duré ai'uza misire ré si te za 're anomro aba mo. Aipara'uza misire ré si te za duré 're anomro aba mo. Wedehu hã asiwazusizé hã misire te za duré asiré 're ïwasari aba mo.

¹¹ — Nimomo daza'rui u 're anomro aba mono wamhã, asô 're ïtob'uzu za'ra wa'aba mono norĩ u si te za 're asisisi aba mo. Tawamhã tame te za ïsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'ri tede'wa siré, nimomo 're anomro aba mono zéb u hã. ¹² Danhorôwa u 're asisisi aba mono wamhã, âne te za 're ïdazawi za'ra wa'aba mo: “Rowê na 're aihâimana za'ra wa'aba mono.” Âne te za 're ïdazawi za'ra wa'aba mo. ¹³ Tawamhã danhorôwa u 're aihutu aba mono wi, da te 're ai'mazasi wê za'ra wa'aba mono wamhã, 're ïsawi za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowê na 're hâimana za'ra, 'ri tede'wa norĩ hã. Duré da te 're ai'mazasi wê za'ra wa'aba mono õ wamhã, rowê na 're hâimana za'ra mono õ di za, 'ri tede'wa norĩ hã. ¹⁴ Duré nimomo darob u 're aihutu aba mono wamhã, asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono õ wamhã, da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono õ wamhã, ta hawi te za 're aiwairébé aba mo. 'Re anomro aba mono zéb u, te za asisa'u aipara zapru hã 're ïtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're õ na 're danomro mono wa, 'râwi 're dasisâmri za'ra mono da. ¹⁵ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma ïsipo'ozéb âma hã Sodoma âma duré Domora âma 're ïdahâimana wasété uptabi za'ra mono norĩ ma, te te ïrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za asô 're ïtob'uzu za'ra wa'aba mono õ norĩ hã te te tâma 're arob'manharĩ za'êtê. — Âne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma.

**Zezusi te te ïsatõrĩ za'ra ma, za da te tâma 're ïrob'manharĩ
wasété za'ra mono zé wasu'u**

Marcusi 13.9-13; Rucasi 21.12-19

¹⁶ Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma:

— Ma'âpé ïwapari pese za'ra wa'aba. Pone'êrebâire, robzahi wa'wa u 're ïsisisi mono ne, wa za datême asatõrĩ za'ra wa'wa. Taha wa, te za asimiza'rese 're anomro aba mo, wahi ne. Duré utu'u, marĩ ïwasédé hã te te 're ïmanharĩ za'ra mono õ ne, te za 're anomro wê wa'aba mo. ¹⁷ Taha wa, te za 're asipibui pese za'ra wa'aba mo,

dawi. Āté ni'wam norĩ hã te za te te sima 're aiwẽ za'ra wa'wa, te te 're aiwaibui wa'aba mono da, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ u, te te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhã ta norĩ hã te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za duré ĩsimirowahutuzéb ãma da te 're ai'maipré'é 'wa, romhã nhorõ 'manharĩ na. **18** Duré ĩãma si 're anomro aba mono wa, te za dama ĩpire norĩ u da te 're asimroi wa'wa, zudezu'õ norĩ nhib'apito norĩ u, te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono da. Taha ré, ĩsõ're 're aimasa aba mono ré, te za ĩwasu'uwẽ na tãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwẽ norĩ ma zama. **19** Tawamhã dama ĩpire norĩ u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata na asisõwa asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zém na da hã. Da te aima 're ĩropipa za'ra wa'aba mono zéb u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te za te te aima 're sômri za'ra wa'wa, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. **20** Tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, asi'uihã na asimirosa'rata na tãma 're aimreme zusi aba mono õ di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Tipẽ'ězani na te te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, danhib'apito norĩ ma.

21 — Da te 're ĩzaze za'ra mono 'ru te, te za dasisãnawãi uptabi nherẽ, da te dasima 're dahâiba nhomri za'ra, da te 're danhimroi mono da. Damama norĩ hã te za ti'ra ma, ãne te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra, 'râwim nherẽ. Duré da'ra norĩ hã timama uptabi da nherẽ, te za sada 're hâimana za'ra, te te dama 're hâiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ĩna me. **22** Uburé te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, ĩzazei'wa 're anomro aba mono wa. Tane nherẽ, asiptete sina õne haré ĩãma 're anomro u'âsi aba mono wamhã, te za asina 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo, asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã. **23** Tawamhã nimame 'ri nho'õmo ãma da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, ta hawi te za 're aimani za'ra wa'aba mo, 'ri nho'õmo amoi u 're anomro aba mono da. Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai 're, 'ri wa'õtõ mono bâ ĩwasu'uwẽ na romhuri rãsutu za'ra wa'aba õ ré, wa za we dama ĩsiahãiré apã, dasiré ĩpodo hã.

24-25 — Romnhoré'wa norĩ hã te te 're romnhoré za'ra mono ré hã, pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di, tãma ĩromnhoré'wa norĩ ma hã. Tane nherẽ, romnhoré hã te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, zahadu wapsi te za tãma ĩromnhoré'wa norĩ ne oto 're hâimana za'ra, aiwa. Duré te te dama 're ĩromhuri za'ra mono norĩ hã te te dama 're romhuri za'ra mono ré hã, hâimana pire na

're hâimana waihu'u za'ra mono õ di, tinhib'apito norĩ nhipai u hã. Tane nherẽ, tipire zô te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, zahadu wapsi te za tinhib'apito ne pire na 're hâimana za'ra oto. Ĩruiwapari'wa norĩ hã te Bezebu na te te 're ĩnhisi za'ra, wa'uburé norĩ nhib'apito nhisi na. ãne te ta norĩ hã te te ĩãma 're wasété za'ra. Taha wa, taha nhipai u te za duré te te aiãma 're wasété uptabi za'ra wa'wa, ĩsiré 're anomro aba mono wa.

**'Re ĩhâimana u'âsi mono si, da te dasima 're ĩpipa za'ra
mono zé wasu'u**

Rucasi 12.2-7

26 Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Taha wa, dama 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Uburé marĩ hã upsibi na 're ĩhâimana za'ra mono hã zahadu wapsi te za suwa nhamra ni. Duré uburé marĩ hã pi'uriwi 're ĩhâimana za'ra mono hã te za niwapsi waihu'u za'ra ni. 27 Uburé pi'uriwi te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono hã te za oto sô'awi dama ãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. 28 Dahâiba te te dawí 're ĩsimroi mono norĩ ma hã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za, dapê'êzani hã te te dawí 're simroi waihu'u mono õ nherẽ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za asima 're ĩpipa za'ra wa'aba mo. Taha ma si waihu'u pese di, dahâiba hã duré dapê'êzani zama, te te dawí 're ĩ'a'uprosi mono zéb da hã. 29 Sire wa'â hã wa'âbâ syryre nherẽ, uburé Damama zadawa para õ nherẽ, 're si'utõrĩ mono da hã, mare di, sire norĩ hã. 30 Tane duré, aséré za'rata aba zama, tãma waihu'u pese di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Simi'madâ'â pese uptabi di. 31 Sire hã tãma sawi pese za'ra nherẽ, sire zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra Zezusi hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma hã.

**Zezusihí zazei'wa na 're ĩdasiwasu'u za'ra mono zé wasu'u,
ĩsazei'õ'wa na zama**

Rucasi 12.8-9

32 Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã ĩzazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã wa za duré ĩmama nho'a te 're awasu'u, ĩzazei'wa na, hâiwa ãma 're ĩsãmra mono nho'a. 33 Tazahã, ni'wam norĩ hã ĩzazei'õ'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã wa za duré ĩmama nho'a te 're awasu'u, ĩzazei'õ'wa na, hâiwa ãma 're ĩsãmra mono nho'a. — ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusihi ãma dasina 're ĩdasipo'o za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 12.51-53; 14.26-27

34 Tawamhã te duré ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— E ti'ai u we ĩmorĩ wa, te za ti'ab ré rowẽ na si dasiré 're dahâimana za'ra, simisutu. Mare di. ãne hã ĩãama 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Ti'ai u we ĩmorĩ wa, rowẽ na si 're dahâimana za'ra mono õ di za. Te za ĩãama dasima 're dasiwanhizari. Te za duré ĩãama 're dasi'wapé za'ra. 35 Ti'ai u we ĩmorĩ wa, te za da'ra si'aibã norĩ hã timama ãma 're sitob'ru za'ra. Da'ra sipi'õ norĩ hã te za duré tina ãma 're sitob'ru za'ra. Duré dasani'aba norĩ hã te za timaprebaba sipi'õi ãma 're sitob'ru za'ra. 36 ãne te za dasisãnawãĩ uptabi nherẽ, dasina 're danhitob'ru uptabi za'ra, 'rãwi dasiré 're dahâimana za'ra mono nherẽ.

37 — Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi za'ra mono zém nhipai u, timama norĩ hã te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, ĩãama 're nomro waihu'u mono õ di za. Duré ni'wam norĩ hã ĩzawi nhipai u ti'ra norĩ te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, ĩãama 're nomro waihu'u mono õ di za duré. 38 Wedepo'o nhonhi'rãmi hã, daza'ozéb da, da te dasisada 're ĩwasari mono ne, ni'wam norĩ hã da te 're simroi mono da nherẽ, sisawi ãna ĩzarina 're nomro mono wapsi, te za ĩãama 're hâimana u'ãsi za'ra. ãnei õ wamhã, ĩãama 're nomro waihu'u mono õ di za. 39 Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ĩsi'utõrĩõ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ĩzarina 're nomro mono da, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

'Re ĩhâimana u'ãsi mono, za te te dama 're ĩ'awa'ãbã mono zé wasu'u

Marcusi 9.41

40 Tawamhã te duré ãne na wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã te te 're aiwaibui wẽ wa'aba mono wamhã, ta norĩ hã ai'u'ãbã wa'aba te za te te siwi 're ĩmrami wẽ. Ta norĩ hã te te siwi 're ĩmrami wẽ mono wa, we ĩzatõrĩ'wa zama te za duré ĩsiré te te siwi 're mrami wẽ. 41 Áté ni'wa hã te za 'Re ĩhâimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã âri wẽ, ĩsadawa wasu'u'wa na te te waihu'u wa. ãne ni'wam norĩ hã te te 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, za te te 're ĩ'awa'ãbã mono ne, te za 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã te te tãma 're awa'ãbã aiwa, damrami wẽ 'wa norĩ ma hã. Áté ni'wa hã te za duré 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhimiroti zarina 're ĩmorĩ wẽ uptabi hã âri wẽ, 're ĩmorĩ

wẽ uptabi na te te waihu'u wa. ãne ni'wam norĩ hã te te 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, tinhimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ ma, za te te 're ĩ'awa'âbã mono ne, te za duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're awa'âbã aiwa.

42 — Áté ni'wa hã te za ĩzazei'wai ma, â wahâ hã tãma õ, te te hãrêne da, ĩsiré ĩzazei'wa norĩ ma ĩwapu ma, 're ĩmorĩ na te te waihu'u wa. ãne hã ĩzazei'wa norĩ hã marĩ 'rare na nherẽ, ni'wam norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za te te tãma 're ĩ'awa'âbã mono zé hã te za te te şina 're uwaimrami za'ra. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra, daro mono bâ te te ĩwazatõrĩ za'ra zéb u hã.

Zuwã Batita hã Zezusihi u, tizadawa wasu'u'wa norĩ te te ĩsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Rucasi 7.18-35

11 ¹Tawamhã 12 na ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ãne na te te wama roti za'ra pari wamhã, ma tô mo Zezusi hã, dama ĩsãmrazém hawi, tamomo 'ri nho'õmo mono bâ te te dama rowahutu mono da.

²Tawamhã Zuwã Batita, dazazéb 're sãmra ré, ma tô Cristuhu wasu'u hã wapa, marĩ te te dama 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono zé hã. Te te wapari wamhã, ma tô ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusi hã te te siwi 'mazadhanarĩ da. ³ãne ma tô siwi sadanha:

— E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zõ, wa za 're wanhimipari za'ra.

⁴Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Mo oto apã ai'aba'rêi wa'aba Zuwãhã u, marĩ hã ĩwapari za'ra wa'aba zém na tãma rowasu'u za'ra wa'aba da, marĩ hã ĩ'madâ'â za'ra wa'aba zém na zama. ⁵Ītob'a norĩ hã to pese za'ra wa, ma tô apã te te 're rob'madâ'â za'ra. ĩmorĩ'õ norĩ hã te oto para na 're nomro. Duré ĩ'wa're ré norĩ hã ma tô 're pese za'ra. Hãiba wẽ na te oto 're nomro. Duré ĩpo'reptõ norĩ hã te oto 're simipari za'ra. Duré 're ĩdâ'â za'ra mono norĩ hã ma tô duré apã 're hãiwa'utu za'ra. ĩwasu'uwẽ hã ma tô duré ĩsibrob'õ norĩ hã te te 're wapari za'ra. ãne na te za tãma ĩrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwãhã ma. ⁶Ni'wam norĩ hã, wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para we ĩmorĩ na, 'rãwi ĩãma 're siwawã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

⁷Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ĩnomro mono norĩ hã apã si'aba'rêi wamhã, ma tô Zezusi hã dama rowasu'u, Zuwã Batitaha hãimanazém na. Da'ahã na ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Zuwã hã a'ubuni wi 're sãmra mono ré, ma tô ítême 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. E tawamhã du teihi 'rãihã hã uware wa, rowa'u te te 're ihãpã za'ra mono ne, Zuwã Batita hã roti da, sib'uware na 're hãmmana mono wa, ma tô ítême 're anomro aba mo. Mare di. Ta hã roti da, siptete na ma tô 're hãmmana. **8** E uza wẽ na 're si'uza mono wa, ma tô ítême 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wẽ na 're si'uza mono õ di. Uza wẽ ré 're ñomro mono norĩ hã, te danhib'apito nhorõwa ãma si 're si'ubumro, 'ri 'rãihã ãma si. **9** Ma'ãpé, ñma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ihãmmana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te ítême 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tô. Ô hã uburé ñwana 'Re ihãmmana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhipai u te pire na 're hãmmana, Zuwã hã. **10** Duréihã ma tô 'Re ihãmmana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne ãma rob'ui'ééré, Zuwãhã ãma, 'Re ihãmmana u'âsi mono mreme na: “Ïzadawa wasu'u'wa, wa za aiwana satõ, te te asõ ropese mono da.” ãne duréihã 'Re ihãmmana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré, ñbaihã na hã. **11** Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé ñwana 're ñomro mono norĩ hã te te siwi ãma wabzu za'ra õ di Zuwã Batita hã, ñsimiromhuri pire na hã. Tane nherẽ, 'Re ihãmmana u'âsi mono te te 're ñda'azawi mono zéb zarina te te 're ñda'apawapto mono zé hã, hãiba ré ré, te te waihu'u õ di za, Zuwã Batita hã. Ni'wam norĩ si, 'Re ihãmmana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ si te za te te sina 're waihu'u za'ra, ñ'uirĩ na. Taha wa, ta norĩ hã te za pire na 're hãmmana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ihãmmana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã, tisiré norĩ ma, wapu na 're hãmmana za'ra mono nherẽ, te za pire na 're hãmmana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u, ta norĩ si ñ'uirĩ na te te sina 're waihu'u za'ra mono wa za, 'Re ihãmmana u'âsi mono te te 're ñda'apawapto mono zé hã. **12** Zuwã Batita hã, 'Re ihãmmana u'âsi mono te te dama 're ñsada'wa wasu'u mono zém na te te dama ãma ñsãna'ratazém hawim haré, te oto ni'wam norĩ hã sib'ru na 're hãmmana za'ra, 'Re ihãmmana u'âsi mono hã da'ãma 're sib'a'uwẽ mono tõ da. Da te dasima 're wẽ za'ra mono nherẽ, te ta norĩ hã te te dawĩ 're ro'wa'rutu za'ra, 'Re ihãmmana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono tõ da. **13** Zuwãhã wana ré hã, ma tô 'Re ihãmmana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te ãma 're rob'ui'ééré za'ra Mozésihĩ zama, 'Re ihãmmana u'âsi mono, za da'ãma 're ñsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na hã. **14** Tawamhã ñsimirowasu'u za'ra na, 're saze za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina te za duré ãne 're ñsaze za'ra wa'aba mo, Eriasi ti'ai u za we ñmorĩ na Zuwã te te ñwasu'u na hã. **15** Asimipari pese aba wamhã, ma'ãpé ñwapari pese za'ra wa'aba.

16-17 — E 'wai ãma, wa za oto romnhimiréé, ãhãna 're ñdahãmmana za'ra mono norĩ ãma hã. Ai'uté norĩ ãma, wa za simiréé. 'Ri nhi'riti

wa, rowedezéb ãma si'ubumroi ré, te za ãne si'mahârâ za'ra, ai'uté norĩ hã: “Wa norĩ hã wa tô aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tane nherê, ãma ato za'ra wa'aba ô di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na wa tô aré aima rowamreme za'ra wa'aba ni. Tane nherê, wame ai'ry'ry wa'aba ô di.” ãne te za si'mahârâ za'ra. ãne wa tô ai'uté norĩ ãma simiré'ê, ãhãna 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã. **18** Duré Zuwã Batita hã te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'madâ'â sina ma tô sai ãna te te 're romhuri, misi båtã na. Duré uwa 'ru 'rãĩ wa'u hã te te dame 're hãsi mono ô di. Taha wa, ma tô da te tãma 're nharĩ wasété za'ra. ãne ma tô da te tãma 're nharĩ za'ra: “Ô hã wa'uburé te te 're pibui u'âsi.” **19** Duré wa hã ti'ai ãma dasiré ïpodo hã wa ïto sina dasiré 're ïsa, dasazém na. Uwa 'rãĩ wa'u ïsé hã wa duré te dame 're hãsi. Taha wa, ma tô ãne na da te ïma 're nharĩ wasété za'ra: “Ma'ãpé 'madâ'â za'ra wa'aba. Ôhõta te aibã hã sa za'ëtê na 're sai u'âsi. Ta hã uwa 'ru 'rãĩ wa'u zei'wa duré. Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siwadi ta hã, uburé siwa'ru 're ïdanomro mono norĩ siwadi.” ãne ma tô da te ïma 're nharĩ wasété za'ra. Ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're nomro mono wamhã, te za marĩ ïwê si te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra. ãne wa, te za ïwaihu'u pese za'ra wa'wa, tô sena 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti ïwê uptabi na hã. — ãne ma tô Zezusi hã dama rowasu'u.

20 Tawamhã nima niwĩmhã 'ri wa'õtõ mono bâ 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã dawasété wi 're dasipizari za'ra mono ô wa, ma tô Zezusi hã siwi dawê'õ, tiwaihu'u pese na marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã tamep si te te dama 're ab'manharĩ wê u'âsi mono nherê.

21 ãne te 'ri wa'õtõ ãma ma tinha Zezusi hã, 'ri wa'õtõ 're, 're ïdahâimana za'ra mono norĩ ma:

— Corazi na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama. Marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te 're ï'ab'manharĩ wê mono ne, Tiru ãma 'ri nho'õmo ãma, duré Sido ãma 'ri nho'õmo ãma 're ïdahâimana za'ra mono norĩ nho'a, te dama 're ab'manharĩ mono 'wa'ãhã, duréi te aré ta norĩ hã 're sipizari za'ra, tiwasété wi. Tiwasété wi 're ïsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hã ti'rã nhisiwi te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ïhãiro na 're si'uza za'ra. **22** Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma ïsipo'ozéb ãma hã Tiru ãma duré Sido ãma 're ïdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ïrob'manharĩ pipa

zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'ětě za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. **23** Duré Capana'u âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã e danhipai u aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô asina 're ïrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te 're asãmra 'wa, dapě'ě 're dadâ'â u'âsi ne 're ïdahâimana za'ra mono zéb u. Marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te dama 're ï'ab'manharĩ wě mono ne, duréihã Sodoma âma 're ïdahâimana wasété za'ra mono norĩ hã te âma 're pawaptob za'ra mono 'wa'âhã, aré si'utõrĩ õ di, ta norĩ hã. Rowě na te aré 're hâimana u'âsi za'ra. **24** Niwapsi 'Re ïhâimana u'âsi mono hã da'âma ïsipo'ozéb âma hã Sodoma âma 're ïdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ïrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'ětě za'ra wa'wa, tô sena. — Æne ma tô Zezusi hã dama waihu'u, Capana'u âma 're ïdahâimana za'ra mono norĩ ma hã.

25 Tawamhã Zezusi hã te duré Timama ma mre:

— Ïmama, a hã Danhib'apito uptabi, hâiwa âma zama, ti'ai âma zama. A hã ma tô rowaihu'u pese 'wa norĩ wi 're ï'anhito mo, roti ïwě hã te te waihu'u za'ra tõ da. Rowaihu'u prãĩ 'wa na 're ïhâimana za'ra mono norĩ ma si, ma tô marĩ ïwě hã 're ï'awaihu'u mo. Taha wa, wa ai'âma ïwata, asõpru wa. **26** Tane tô, Ïmama. Asima 're ï'awě mono zéb uwaibaba si, ma tô õ norĩ ma si 're ï'awaihu'u mo. — Æne Zezusi hã ma tô Timama ma mre.

27 Taha wa, te duré wama nharĩ za'ra, ïsirá 're ïwanomro mono norĩ ma:

— Ïmama ma tô ïma waihu'u, uburé 're ïhâimana mono zé hã. Ni'wam norĩ hã si'uihã na te te 're ïwaihu'u za'ra mono õ di, 're ïhâimana mono zém na hã. Ïmama si ma tô ti'ra na ïwaihu'u pese, 're ïhâimana mono zém na hã. Duré dasi'uihã na Ïmama, da te 're waihu'u za'ra mono õ di za. Ïwétési wa tô Ïmama hã waihu'u pese, 're ïhâimana mono zém na hã. Te ïsima 're ï'awě mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norĩ ma si te 're awaihu'u, ta norĩ zama Ïmama hã te te waihu'u za'ra da, 're ïhâimana mono zém na hã. — Æne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

28 Tawamhã Zezusi hã te oto uburé dama tinha, ãne:

— Marĩ ïpire, da te 're 'wasari mono wamhã, te za 're dazadâ'â wairébé. Tane te duré a norĩ wa'wa hã 're asiwasutu u'âsi za'ra wa'aba mo, dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u hã 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da newa. Tane nherě, asina 're uwaimrami waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Æne hã uburé 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã ma'ãpé we ïzô 're asõpré u'âsi aba mono. We ïzô 're asõpré u'âsi aba mono wamhã, wa za te 're

aipê'ê nomri za'ra wa'wa, 're asiwasutu za'ra wa'aba mono tõ da oto. ²⁹ Wa hã ãpê'ê na ãnhimizawi pese uptabi di. Atãma ãhãimanazé hã. Taha wa, ma'ãpé ã'ãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono, ã'ãma 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. Tawapsi te za aipê ã're aima 're simi'wara 'wa. ³⁰ Marĩ ãwapure, da te 're 'wasari mono wamhã, 're ãdazadã'ã wairébé mono õ ne, te za aipê'ê wapu na 're anomro aba mo oto, ãnhimiroti zarina si.

Zudezu norĩ wa'utuzé wasu'u

Marcusi 2.23-28; Rucasi 6.1-5

12 ¹ Tawamhã wa norĩ hã sabadu na wa tô ro'rahãri za'ra ni Zezusi norĩ hã, buru nho wa'wai baba, zudezu norĩ te, romhuri zahãrizém na. Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã mráp te, wa tô aro 'rã ne hã da te 're ãzuri mono hã wa te wasima 'rãnhinarĩ tridu 'rã hã, wa te huri mono da. ² Tawamhã parisezu norĩ hã te te ãma wa'madã'ã za'ra wamhã, Zezusihi ma, te nharĩ za'ra, ãne:

— E 'madã'ã za'ra ãna, asiré 're ãnomro mono norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô aro 'rã ne hã te te sima 'rãnhinarĩ, sabadu na wawa'utuzém na nherê. Taha wa, wahi'rata nhimiroti hã ma tô ãma upa za'ra, dawa'utuzé bãtã na romhuri, wa te dawĩ 're ãsawi za'ra mono zém na roti hã.

³ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ére hã 're sõré za'ra wa'aba mono ã bã, te te ãrob'manharizém na tisiré norĩ me, mra te te simroi wamhã. ⁴ 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé, apito Dawi hã. Sébré wamhã, ma tô 'mai'rê, ã'u'êne hã. ãsiré norĩ zama ma tô tihu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, aré da te ãsa'ra hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ma tô pisutu aré, da'ãma romhuri'wa norĩ si ã'u'êne hã te te 're huri mono da, sasedoti norĩ si. Tane nherê, ma tô 'mai'rêne za'ra, Dawi norĩ hã. Te te 'mai'rêne za'ra nherê, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te siwi wê'õ za'ra õ di, ta norĩ hã. ⁵ E sasedoti norĩ wasu'u zama, 're sõré za'ra wa'aba mono õ di duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ãrob'ui'ére na hã. Ta hã ma tô 're ãsõré za'ra wa'aba mo, tô. Taha wa, te za oto ãma ãwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duréihã ta norĩ hã ma tô te te 're romhuri za'ra sabadu na, dawa'utuzém na nherê, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã romhuri zahãrizém na romhuri hã te te dawĩ sawi nherê, te te 're romhuri za'ra mono wamhã, ãwasédé hã te te ãma 're sa'ra mono õ di ta norĩ ãma hã, dawa'utuzém na te te 're romhuri za'ra mono nherê. ⁶ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ãnhimiroti hã pire uptabi di, duréi roti ma hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma

da'ãma romhuri'wa norĩ hâimanazém na, danhimiroti ma hã. ⁷Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na rob'ui'ééré ìbailã na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na: "Asimizama hã ìma 're ìzata za'ra wa'aba mono zô, 're ìnhimipari mono ô di oto. Asimizawi pese zarina da'ãma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa ìsima te 're aiwẽ za'ra wa'wa oto." ãne hã ãma waihu'u za'ra wa'aba wamhã, aré ìwasédé hã ãma sa'ra wa'aba ô di, ìsiré 're ìnomro mono norĩ ãma hã, marĩ ìwasédé hã te te 'manharĩ za'ra ô wa, ã bâtã na. ⁸Wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu, dasiré ìpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ìpire di, romhuri zahârizém na roti hã te dama 're ì'apisutu mono zéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Aibã ìsimizu'rã're hã Zezusi te te ìpesezé wasu'u

Marcusi 3.1-6; Rucasi 6.6-11

⁹Tawamhã Zezusi hã ta norĩ hawi morĩ wamhã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u ma tô ázé. ¹⁰Tame te aibã hã nhamra, ìsimizu'rã're hã. Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô sima wẽ za'ra, duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ìrob'ui'ééré na hã sabadu na romhuri zahârizém na roti hã, te te ãma upai wa, Zezusihi ãma ìwasédé hã te te ãma hiri za'ra da. Ma tô ãne siwi ãma sadanha, Zezusi hã:

— Dawa'utuzém na dapesezé hã romhuri zahârizém na hã, e Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina. — ãne te ãma siwi sadanha.

¹¹Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— Pone'ërebã hã aima 'maihâimana aba wamhã, ab're 'rehã wa, aiwi 'maiwaptã'ã aba wamhã, e te aré ì'maiwazere 'wa, 'manho'reptui aba da hã. Te aré tô ì'maiwazere 'wa, romhuri zahârizém na 'maiwaptã'ã nherë, pone'ërebã hã. ¹²Duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã pone'ërebã te te 're azawi pese mono nherë, pone'ërebã zawi nhipai u, tãma dazawi uptabi di. Taha wa, sabadu na romhuri zahârizém na ni'wam norĩ hã marĩ te te dama 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, te za tô te te 're 'manharĩ za'ra, te te ãma 're upa za'ra mono ãna, ta norĩ hã. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

¹³Tawamhã ìsimizu'rã're ma, te duré tinha, Zezusi hã:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu.

Tawamhã ma tô tinhimizu hã wahutu, aibã hã. Te te wahutu wamhã, awa'awi ma tô tinhimizu pese apã. ìsimizu amo ne, wẽ di oto.

¹⁴Tawamhã te te pese pari, ma tô parisezu norĩ hã wairé, te te sima ãma roti za'ra da, Zezusihi ãma, da te dasiwi wĩrĩ da, ìsadawa parab za'ra.

**'Re ihâimana u'âsi mono hã tâma romhuri'wa da,
Zezusi te te ipisutuzé wasu'u**

15 Tawamhã Zezusi hã ma tô sina waihu'u, parisezu norĩ te te sima âma iroti za'ra zé hã te te siwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tô ihawi timorĩ za'ra. Ihawi morĩ za'ra wamhã, da'ahã na ma tô isarina ai'aba're ni. Tawamhã daro mono bâ 're morĩ ré, ma tô uburé dahâzé ré hã da'apese, Zezusi hã. 16 Te te da'apese parimhã, ma tô duré sina da'azadawa uwati, da te dasina 're wasu'u za'ra mono tã da. 17 ãne ma tô Zezusi hã sina da'azadawa uwati, duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na, Iza'iza hã isadawa wasu'u 'rata 'wa te te âma irob'ui'ééré hã te te âma uwaimrami da. ãne duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã:

18 “Ãhãta te ipisudu ĩma romhuri'wa da, te 're isawi pese mono hã. Taha âma si wa âma 're ĩtoi u'âsi.

Taha ma, wa za ĩpězani hã tâma tisõ. Tawamhã daro mono bâ te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u na te za te te dama 're rowasu'u, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã.

19 Ta hã awa'awi te te dama 're anharĩ mono õ di za. ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã, mreme 'raihã na te te dama 're rowasu'u mono õ di za, sõ'awimhã.

20 Duré, buru teihi hã sihãpã na 're simasa mono wamhã, e te za da te 're si'ë. Mare di. Taré te za da te 're wahu tu za'ra, wahu na apã 're simasa mono da. Tane duré, sib'uware na ĩ'ãma 're ĩnomro mono norĩ ma, te te tâma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono õ di za, ta hã. Duré ĩro'ore hã ro'o nhib'uware nherë, da te 're ĩsimroi mono õ ne, sib'uware na ĩ'ãma 're ĩnomro mono norĩ ma, te te tâma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono õ di za duré. Ta norĩ âma te za 're siwamri u'âsi za'ra. Tawamhã nimahã na si te za oto ĩsimipawapto wë zéb zarina, da te 're waihu'u za'ra, dapoto mono bâ, te 're ĩda'anho'reptui mono zém na hã, ĩsitob'ru norĩ hã te te dawu 're ro'wa'rutu u'âsi za'ra mono nherë, da te 're waihu'u za'ra mono tã da, te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u hã.

21 Tawamhã daro mono bâ te za tô sena sô 're danhimipari za'ra, te te 're ĩda'anho'reptui mono zéb zô.”

ãne duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã, Zezusihi âma hã.

Bezebuhu wasu'u

Marcusi 3.20-30; Rucasi 11.14-23

22 Tawamhã Zezusihi tême, ma tô aibã hã dasiwi saprõni ni, wa'uburé te te 're pibui u'âsi mono wa, ĩtob'a hã duré ĩmreme'õ hã.

Tawamhã Zezusi hã ma tô pese. Te te pese parip si, ma oto mreme watobro, apâ. Te te rob'madâ'â wê di duré, aibâ hã. **23** Tawamhã da'ahâ na ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Áté õ hã apito Dawihi nhihudu, sô 're ïwanhimipari za'ra mono.

— ãne te dasima ãma romnomri za'ra ni.

24 Tawamhã ãne na parisezu norĩ te te dawapari za'ra wamhã, ma tô sima nharĩ za'ra, ãne, ta norĩ hã:

— Ô hã Bezebuhu zadawa para, ma tô wa'uburé hã te te dama 're anhamra, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. Bezebu hã tiwaihu'u pe hã te te tãma 're sômri mono õ 'wa'âhã, aré te te dama 're anhamra waihu'u mono õ di, wa'uburé hã. — ãne ma tô parisezu norĩ hã Zezusihi nhimiromhuri na sima rowasu'u za'ra.

25 Tawamhã te te ãma ïrosa'rata wasété za'ra na, ma tô sina waihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tãma ãma romnhimiré za'ra:

— Danhib'apito nhib'a'uwê norĩ hã 'râwim nherê, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uproxi. Duré 'ri nho'ômo ãma 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã sisada 're hâimana za'ra mono wamhã, te aré 're si'uproxi. Duré dasisânawã nherê, 'râwi dasisada 're dahâimana za'ra mono wa, 're dasi'wapé za'ra mono wamhã, te aré 're dasi'uproxi, 'râwim nherê. **26** Tane duré, wa'uburé norĩ hã Satanasihi nhib'a'uwê, simisutu 're hâimana za'ra mono nherê, dapê'ê hawi 're wairébé mono da, te te sima 're rob'ru za'ra mono wamhã, te aré sisada 're hâimana za'ra, wa'uburé norĩ hã. Tawamhã sisada 're sip'o za'ra mono wa, te aré wara sina 're si'utõrĩ, Satanasihi nhib'a'uwê norĩ hã. ãne, ïma ïnharĩ za'ra wa'aba zéb zarina, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're anhamra mono 'wa'âhã, 'râwim nherê, te aré tô sisada 're simasa. Taha zarina, te aré tô ta norĩ hã 're si'uproxi. **27-28** Ma tô ïma ïnharĩ za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para wa'uburé te dama 're ï'anhamra mono na. Asiré norĩ hã bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra, ta norĩ hã. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. E Bezebuhu zadawa para wa'uburé te te dama 're ïsãmra mono na, ma tô dama 're ïwasu'u za'ra wa'aba mo. Mare di. ãne na dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, ma tô ãma ï'upa za'ra wa'wa, ïma ïnharĩ za'ra wa'aba zém na hã, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're ï'anhamra mono na. 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'êzani zadawa parap si, wa tô te dama 're anhamra, wa'uburé hã. Taha zarina si, te za oto ïwaihu'u za'ra wa'wa, tô sena 'Re ïhâimana u'âsi mono, ai'ãma 're ïsib'a'uwê za'ra wa'aba mono zéb da, te te ãma ïsãna'rata na hã.

29 — Ni'wa hã aibâ ïsiptete nhorõwa u sébré wamhã, te te sima pawasisi õ ré, ïsimarĩ hã te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, aibã

ĩsiptete wi hã. Te te sima pawasisi wapsi, te za ĩsimarĩ hã tiwi ubumro oto, 'ri 're tãma ĩromnhimi'wara hã.

30 — Ni'wam norĩ hã ĩwẽ'wa 're nomro mono õ wamhã, ta norĩ hã te ĩzada 're hãimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono u, te 're ĩda'anhimroi mono ne, te te 're danhimroi mono õ wamhã, ta norĩ hã te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhiti, te te 're dazatõrĩ za'ra. 31 Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra mono nherẽ, duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma da te 're wasété za'ra mono nherẽ, dawasété na tãma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, tãma waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ĩ'apari mono zéb da hã, te te oto da'ãma 're ab'madâ'ã tõ mono da. Tane nherẽ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani ãma, da te 're wasété za'ra mono wamhã, taha na dawasédé hã te te dama 're apari mono õ di za oto. Te za te te da'ãma 're ab'madâ'ã u'ãsi, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. 32 Duré ni'wam norĩ hã dasiré ĩpoto ãma te te ĩãma 're wasété za'ra mono wamhã, oto tiwasété na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, 're siwasu'u za'ra mono wamhã, tãma waihu'u pese di, ãne hã ĩwasédé hã te te tãma 're pari za'ra mono da, te te oto ãma 're 'madâ'ã tõ za'ra mono da. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani ãma te te 're wasété za'ra mono wamhã, te za õhõ na ĩwasédé hã te te ãma 're 'madâ'ã u'ãsi za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. — ãne na ma tõ tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Rowede ĩwẽ wasu'u, rowede ĩwasété wasu'u me

Rucasi 6.43-45

33 Tawamhã Zezusi hã ma tõ duré tãma romnhimiré'é za'ra, rowede ĩwẽ na. Rowede ĩwasété na ma tõ duré tãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ãma. ãne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ma:

— Rowede hã wẽ wamhã, te za 're 'rãĩ wẽ u'ãsi za'ra. Rowede hã wasété wamhã, te za duré 're 'rãĩ wasété u'ãsi za'ra. Rowede, 're ĩrã za'ra mono zéb zarina te za ãma waihu'u za'ra ni, rowede ĩwẽ na, duré rowede ĩwasété na hã. 34 A norĩ wa'wa hã te wahi ne 're anomro aba mo. Dapẽ'ẽ 're, da te 're ĩrosa'rata za'ra mono zéb zarina te za 're damreme zusi. Taha wa, aiwasété na 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, marĩ ĩwẽ na 're aimreme zusi waihu'u aba mono õ di. Aipẽ'ẽ 're, 're ĩrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te marĩ ĩwasété na si 're aimreme zusi aba mo, a norĩ wa'wa hã. 35 Ni'wa hã 're morĩ wẽ wamhã, tipẽ'ẽ 're tinhimirosa'rata wẽ hawim na te za 're mreme wẽ u'ãsi. Duré ni'wa hã 're morĩ wasété wamhã, tinhimirosa'rata wasété hawim na te za duré 're mreme wasété u'ãsi.

36 — Tõ sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã dahãiba mono bã te za

tãma tasiwasu'u za'ra ni, rosa'rata ãna marĩ ĩwasété na te te dama 're ĩnharĩ za'ra mono zém na hã. **37** Taha wa, ti'ab ré uburé marĩ na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aima rowairébé za'ra wa'wa, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã. Ti'ab ré, marĩ ĩwē na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za aiwēsãmri za'ra wa'wa. Duré, marĩ ĩwasété na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za siwi aiwē'õ za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, parisezu norĩ ma.

Zonahã wasu'u, apito Saromahã wasu'u me

Marcusi 8.11-12; Rucasi 11.29-32

38 Tawamhã parisezu norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ me, ma tô Zezusihi ma, nharĩ za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, wa wasima wē za'ra ni, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã aiwaihu'u pese na wanho'a 'manharĩ da, wa te 'madââ za'ra da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na, sena na wa te ãma aiwaihu'u za'ra da. — ãne te Zezusihi wi waptērē za'ra, ta norĩ hã.

39-40 Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Nimosi aipoto té wa'aba mono hã, ĩ'aihâimana wasété za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zô 're asimipari za'ra wa'aba mono zahã, ma tô ĩwi ĩwaptērē za'ra wa'wa, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã te 'manharĩ da, asõ'a za'ra wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na sena na ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherē, te 'manharĩ õ di za, ãhãna. ãne si wa za a'â aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihã Zona hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã si'ubdatõ ma tô bâdâ hã ãma ai'utõ, tebe ĩsa'etē di'i 're, hâimana ré hã. Taha parimhã, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sõ'reptu. Â zadaré u ma tô ĩré rãiwatobro, rob u, tebe hã, Zonahã ré. Tane duré, wa hã dasiré ĩpodo hã si'ubdatõ bâdâ hã te za ĩ'ãma ai'utõ, ĩdâ'ã wa, ab're 're ĩnomro ré hã. Taha parip si, wa za duré hã'iwa'udu, apã. ãne wapsi, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hawi we ĩmorĩ na sena na oto ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. **41** Niwamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã, duréihã Niniwé na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã te za asada tihâimana za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma hiri za'ra wa'aba da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Duréihã Zona hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ma tô te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tô ta norĩ hã tiwasété wi 're sipizari za'ra. Zonahã nhimiroti hã pire nherē, ĩsipai

u ñnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherê, a norĩ wa'wa hã ñzaze za'ra wa'aba õ di, 'Re ñhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina we atême ñmorĩ aba na hã. Taha wa, te za tô ñ'uwaiababa aiwasédé hã ai'âma sa'ra wa'wa, Niniwé âma 're ñdasi'ubumroi mono norĩ hã. 42 Niwamhã 'Re ñhâimana u'âsi mono, za da'âma ñsipo'ozéb âma hã, duréihã danhib'apito sipi'õ hã Saba na romnhisi âma te te 're ñda'ab'madâ'â mono hã te za duré asada tihâimana 'wa, aiwasédé hã te te ai'âma hiri za'ra wa'aba da, 'Re ñhâimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Ta hã duréihã romhã uptabi nherê, ma tô wi, apito Saromahã u, ñsimiroti hã te te wapari da, ñsimiroti hã dahâimanazém na rowaihu'u na hã wê uptabi wa. Taha nhimiroti hã pire nherê, ñsipai u ñnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherê, ñnhimiroti hã aima wapari ze za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te za tô ñ'uwaiababa aiwasédé hã ai'âma hiri za'ra wa'wa, danhib'apito sipi'õ hã.

Wa'uburé norĩ, da'âma 're ñsõrõwa za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 11.24-26

43-44 — Ñne wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Áté wa'uburé hã te za aibã hawi 'maiwatobro. Watobro wamhã, a'ubuni wi te za 're mo, rob're na. Tawamhã dazõ 're rĩtĩ baba mono wa, nimomo wa'utu õ wa, te za sima tinha: “Ññhorõwa rata u, wa za apã mo, âma 're ññhorõwa u'âsi mono da oto, ñpê'ê remhã.” Ñne te za sima tinha. Tawamhã apã te za oto mo, aibã u, ñpê'ê 're apã sébré da. Tawamhã ñhawi watobro haré, te aré hãiba baba na 're hãimana, 'ri hã baba na 're simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're ñsimasa mono ne, duré 'ri paramhã robza'ra wê u'âsi 're ñromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma, wê di, aibã hã apã âma 're ñsõrõwa mono da hã. 45 Tawamhã tisiré norĩ zõ te za mo wa'uburé hã, si'u âma 're sõrõwa za'ra mono da. Tawamhã te za ñtême ãwisi za'ra, 7 na ñhãiba za'ra hã ñsipai u ñwasété uptabi za'ra hã. Tawamhã siré te za tô âma 're sõrõwa za'ra, aibã âma. Aibã ma, tãma rowê prã ti aré, wa'uburé misi, âma 're sõrõwa mono ré hã, ñpê'ê remhã. Ahã na oto ñwa 're hãimana za'ra mono wa, tãma rowê õ uptabi di oto. Tane duré, a norĩ wa'wa hã aima 're rowê prã za'ra wa'aba mono di aré. Tane nherê, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono newa, zahadu ñzazei ãna 're aihâimana wasété u'âsi za'ra wa'aba mono wa, aima 're rowê õ uptabi za'ra wa'aba mono di za oto. — Ñne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ ma zama.

Zezusihi na wasu'u, ñno norĩ wasu'u me

Marcusi 3.31-35; Rucasi 8.19-21

46 Tawamhã Zezusi hã te te dama rowasu'u ré, ma tô ñno norĩ hã ñtême aihutu, tina me. Tawamhã rowi simasa wamhã, ma tô

da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihi ma, da te 'mairowasu'u da, ãtẽme watobro za'ra da, rob u. **47** Tawamhã Zezusihi ma, ma tô 'mairowasu'u ni, ãne:

— Ano norĩ hã te rowi asô aimasa, ana me. Te sima aiwẽ za'ra, marĩ na te te aima rowasu'u za'ra da.

48 Tawamhã Zezusi hã ma uburé dama waihu'u, ãne:

— E 'wa hã ãna. E 'wam norĩ hã ãno norĩ. — ãne hã ma dama waihu'u, Zezusi hã.

49-50 Tawamhã tinhiptõmo na ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã te te wawasu'u za'ra sina, te duré dama tinha:

— ãhãta, ãna. ãhãta ãno norĩ. ãhãta ãhidiba norĩ. Ni'wam norĩ hã ãmama, hãiwa ãma 're ãsãmra mono hã te te sima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina, te te tãma ãma 're ãuwaimrami za'ra mono norĩ si, ta norĩ hã ãno, duré ãhidiba, duré ãna. — ãne ma tô Zezusi hã dama siwaihu'u, (da te waihu'u za'ra dai õ nherẽ).

Amnho potozé wasu'u

Marcusi 4.1-9; Rucasi 8.4-8

13 ¹Tawamhã tô taha bõtã na ma tô Zezusi hã watobro 'ri hawi, ãsõ'ui u morĩ da. Tame ma tô nhamra, ãsõ'u zaihã na, te te dama rowahutu da. ²Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô ãtẽme dasito, da te wapari za'ra da. Da'ahã uptabi na da te dasiwi uirĩ wa, ma tô uba're wa dawĩ ãzé, Zezusi hã. Uba're wa, te oto nhamra. Tawamhã ãsõ'u zaihã na te ãrata aimasam ni. ³Taha wa, te Zezusi hã tinhimiromnhimiré na dama rowahutu, ãne:

— Aibã hã te buru u mo, ti'ai hãibãdã wa, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da.

⁴Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bãdãdi zababa ma rere'e. Tawamhã sire hã ma te te uprosi uburé, poto mono õ ré. ⁵Ëtẽ nhisiwi ma duré nima norĩ hã rere'e. Ti'ai baihãire di, ãtẽ nhisiwimhã. Ti'ai baihãire wa, ma tô 'wanhipré su'u, amnho hã. ⁶Tawamhã bãdã hã oto 'rãiwatobro wamhã, rowa'ro wa, ma ro'wanhipré hã ti'wanhipré 'ré za'ra, ãsari

*Aibã, amnho te te ãnhamra mono zé
Mateusi 13.1-9*

hã te te rowa'reí mono õ wa. ⁷ Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, 'rãí mono õ di, ta norĩ hã. ⁸ Ti'ai wẽ wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Tawamhã, oto 'wanhipré 'rãihã mono wamhã, ma tô ti'rã za'ra. 'Rãí mono wamhã, nima niwĩmhã 'rãí ahã prã ti, amho hã. Duré nima niwĩmhã 'rãí ahã di. Duré nima niwĩmhã 'rãí pese uptabi di. — ãne na ma tô Zezusi hã dama ãma romnhimiré'.

⁹ Tawamhã ãne na ma tô duré dama ãma 'rãsutu, tinhimiroti na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé ãwapari pese za'ra wa'aba, ãnhimirowasu'u na hã waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne ma tô dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

Romnhimiré' na si, Zezusi te te dama 're ãrowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 4.10-12; Rucasi 8.9-10

¹⁰ Tawamhã wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô Zezusihi u ubumro ni. Tawamhã ãne, wa oto wasiwi sadanharĩ ni:

— E marĩ wa, te romnhimiré' na si dama 're ãrowahutu mo. — ãne, wa wasiwi sadanharĩ za'ra ni, wa norĩ zama, wa te waihu'u za'ra õ wa.

¹¹ Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã a norĩ wa'aba ma si, ma tô aima waihu'u za'ra wa'wa, dama ãwaihu'u'õ hã, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na hã, sô'awi te te dama waihu'u õ nherẽ. ¹² Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimirowaihu hã te te 're 'ruiwapari u'ãsi za'ra mono wamhã, taha zarina te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã sa'etẽ na tãma ãma 're sôprub za'ra, te te aré ãma 're ãrowaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ãsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono õ wamhã, ta norĩ wi te za tinhimirowaihu hã tãma waihu'u pese za'ra õ nherẽ, te te tiwi 're awaibu 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, te te aré ãma 're ãwaihu'u za'ra mono zé hã. ¹³ ãnhimiromhuri hã datõmo na da te 're 'madâ'ã za'ra mono nherẽ, te taré da te 're 'madâ'ã za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Duré ãnhimiroti hã dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherẽ, te taré da te 're wapari za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Taha wa, wa romnhimiré' na si te dama 're rowasu'u. ¹⁴ Duréihã Iza'iza hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô da'ãma rob'ui'ééré, za da'ãma 're ãromhãimana mono zém na hã. Taha wa, ãhãna ma tô da'ãma uwaimra. ãne duréihã ãsimi'ui'ééré hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na hã:

“ãnhimiroti hã dapo're na da te 're wapari u'ãsi za'ra mono nherẽ, taré te za da te 're wapari za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Duré ãnhimiromhuri hã datõmo na da te

're 'madâ'â u'âsi za'ra mono nherẽ, taré te za da te 're 'madâ'â za'ra, da te âma 're waihu'u za'ra mono âna.

15 E marĩ wa. Dapẽ'ẽ 're, da te 're ĩrosa'rata za'ra mono zé hã sitom haré te za ĩré 're dahâimana u'âsi za'ra, da te ĩ'ãma 're rosa'rata wẽ za'ra mono õ wa. Dapo're nhitom haré, te za duré 're dahâimana za'ra, ĩnhimiroti hã da te 're wapari ze za'ra mono õ wa. Duré datõmo sitom haré te za 're dahâimana za'ra, ĩnhimiromhuri hã dama 'madâ'â zeĩ õ wa. Ânei õ 'wa'âhã, te aré ĩnhimiromhuri hã da te 're 'madâ'â ze za'ra, datõmo na. Te aré duré da te 're wapari ze za'ra, ĩnhimiroti hã. Te aré duré da te 're ĩwaihu'u pese za'ra, dapẽ'ẽ 're, da te ĩ'ãma 're rosa'rata wẽ za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré ĩtẽme 're dasipizari za'ra, dawasété wi hã. Tawamhã dahâzé wa, da te 're ĩdapese za'ra mono ne, wa aré dawasédé hã te dama 're apari, te da'ãma 're ab'madâ'â tõ mono da oto.”

Âne duréihã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã.

16-17 Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, te oto nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã ĩnhimiromhuri, atõmo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, ma tõe ĩ'ãma ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duré ĩnhimiroti hã aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, ma tõe duré ĩ'ãma ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di, a norĩ wa'aba ma si. Tõe sena wa âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã duré ĩsimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ hã te aré te te sima 're wẽ uptabi za'ra, ĩnhimiromhuri na 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono zé hã te te 're 'madâ'â za'ra mono da. Ma tõe duré aré te te sima 're wẽ za'ra, ĩnhimiroti na 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zé hã te te 're wapari za'ra mono da. Taha wa, a norĩ wa'aba ma si, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Âne hã ma tõe wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Amho potozém na ĩsimiré'ézé hã, Zezusi hã sõ'awi te te dama ĩwaihu'uzé wasu'u

Marcusi 4.13-20; Rucasi 8.11-15

18 Tawamhã Zezusi hã ma tõe duré wama waihu'u za'ra:

— Ma'ãpé, ĩwapari pese za'ra wa'aba. Âhãna wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, amho potozém na te âma ĩsimiré'ézé hã waihu'u za'ra wa'aba da. 19 Amho hã aibã te te ĩ'anhamra mono hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã, tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherẽ, te te âma 're rosa'rata ze

za'ra mono õ wamhã, te te ãma waihu'u pese za'ra õ di za. Ta norĩ hã amnho hã bådâdi zababa ãrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. Amnho hã sire te te ã'uprosi mono ne, te za ãwasété uptabi hã ãtẽme 're simasisi za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na taré te te 're ãwapari za'ra mono hã te te tiwi 're awaibui mono da, Wa'uburé hã. **20** Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã êtẽ nhisiwi, ti'ai baihãire wa ãrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, amnho hã ti'ai baihãire wa ãpoto su'u mono ne, te ta norĩ hã awa'awi te te ãma 're saze za'ra, to sina. **21** Tane nherẽ, ãsadowa wasu'u hã te te 're saze za'ra mono wa, da te tãma 're ãrob'manharĩ wasété za'ra mono zéb zarina, te te 're robzépata za'ra mono wamhã, te za sazei utõrĩ za'ra. Amnho hã ti'ai baihãire wa, ãrere'e mono hã sari õ wa, ãwanhipré 'ré mono ne, te za romhutu na sazei utõrĩ za'ra, ta norĩ hã. **22** Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã wab'ru wazari ãrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. Wab'ru hã ro'wanhipré siré 'wanhipré mono wa, te te oto ubu mono wa, ãrã za'ra õ ne, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherẽ, ãwẽ hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za, ta norĩ hã. Tihâimanazém na si te za sina 're hâtâ'â u'âsi za'ra. Duré danhibro pe hã wẽ uptabi newa te za taha zô si te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Taha wa, amnho 'wanhipré hã ãrã za'ra õ ne, 're nomro wẽ mono õ di za, ta norĩ hã. **23** Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ti'ai wẽ wa ãrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. Ta norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te sima 're wẽ uptabi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono da. Tawamhã, rowede ãrã pese uptabi ne, te za wẽ u'âsi 're hâimana za'ra, ta norĩ hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, te te da'ãma ãromnhimiré'ézé hã.

Wab'ru hã rob're ãwẽ wazari, ãpoto mono zé wasu'u

24 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã tiburu na ma tô amnho potozé ãwẽ hã te te a're, amnho hã tãma 'rã da. **25** Tawamhã nimahã na barana danhotõ mono ré, ãsitob'ru hã ma tô ãburu u mo. Wab'ru hã ma tô te te a're, amnho ãwẽ wazari. Te te a're mono pari, ma tô apã mo. **26** Tawamhã rob're hã ma tô prédu. Taha wa, ma tô 'rã. 'Rã mono wamhã, dama 'madã'ã pibu pese di oto, wab'ru hã ãwazari ãpoto mono na hã. **27** Tawamhã buru tede'wai ma, romhuri'wa norĩ hã ma tô ãtẽme aihutu. ãtẽme sihutu wamhã, ãne te tãma rowasu'u za'ra: “Apito, oro amnho hã ãwẽ si

aiburu na a're mono za, ma wab'ru hã ĩsiré 'wanhipré.” Āne te āma siwi sadanha, buru tede'wa hã.

28 — Tawamhã buru tede'wa hã te asa tãma nharĩ za'ra, āne: “Ni'wa hã ĩruiwapari'wa, ma tō āne ĩma 'manha.”

Tawamhã tãma ĩromhuri'wa norĩ hã te siwi sadanha, āne: “E āne hã aima wẽ di, wab'ru hã uburé wa te ĩsanoi mono da hã, tãma ropese da.”

29 — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: “Tô'ã. Rob're hã ĩrãĩ ré hã ĩsu sano za'ra wa'aba tō da, taha wa, sano za'ra wa'aba ô di za a'â, wab'ru hã. 30 A'â simisutu siré prédu mono, roptehâri na da te 're ĩsãna'rata mono zéb u hã. Tawapsi wa za oto roptehâri na romhuri'wa norĩ ma 'ru za'ra, wab'ru uimrehẽne te te siwi sanoĩ mono da, te te duré wasisi mono da, unhama u te te siwi sãmra da, si'unhama da. Taha parip si, te za oto tehâri za'ra, amho za'razéb u te te siwi sa'ra da, ĩma.” — Āne na ma tō Zezusi hã āma romnhimiré'é, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na hã, āne hã sō'awib ô nherẽ.

Motada nhamare wasu'u

Marcusi 4.30-32; Rucasi 13.18-19

31 Tawamhã romnhimiré'é na ma tō duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima āma simiré'é za'ra wa'wa, motada nhamare na, aibâ tibururu na te te ĩ'a're hã. 32 Motada nhamare hã uburé romnhamare norĩ ma syryre nherẽ, oto prédu mono wamhã, uburé romnhamare, da te 're ĩzuri mono hã te za te te 're sipai pese za'ra. Papo za'ětẽ wamhã, ĩsu 'rowi te za si norĩ hã te te sima 're sasi za'ra. — Āne na ma tō duré Zezusi hã wama āma romnhimiré'é za'ra.

Ī'u'ětẽ wapuzé wasu'u

Rucasi 13.20-21

33 Tawamhã Zezusi hã ma tō duré āne na wama āma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne. Pi'õ hã te za ĩ'u'ětẽ wapuzé hã syry na sa'wa, aro 'rã ne zu pese wazari, tridu 'rã zu pese wazari. Aro 'rã ne zub'a si, sa'ětẽ uptabi di. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, ĩ'u'ẽne hã. Sa'ětẽ uptabi di za oto. Āne duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã. — Āne na ma tō duré Zezusi hã āma romnhimiré'é.

34 Marĩ na te te dama āma 're romnhimiré'é mono nherẽ, te te dama āma 're arowasu'u mono ô di, Zezusi hã. Romnhimiré'é na si

ma tô te te dama 're rowasu'u. **35** Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ìrob'ui'érézéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tô romnhimiré'é na si te te dama 're rowasu'u, Zezusi hã. ãne duréihã ãma ìrob'ui'éré siro hã:

“Te dama 're rowasu'u mono wamhã, wa za te dama ãma 're aromnhimiré'é.

Wa za duré te dama 're awaihu'u, ropoto na'rata hawimhã dama ìwaihu'u'õ hã.”

ãne duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ìrob'ui'éré siro hã.

Wab'ru na ìsimiré'ézé hã, Zezusi hã sõ'awi te te dama ìwaihu'uzé wasu'u

36 Tawamhã Zezusi hã ma tô dawí mo. Dawí morí wamhã, ma tô 'ri para u ãzé. Tawamhã ìsiré 're ìwanomro mono norí hã wa tô 'rãwi ìtême ubumro ni, wa te wasiwi sadanharí da, ãne:

— Ma'ãpé wama waihu'u za'ra na. E marí na ma tô wab'ru na hã ãma ìromnhimiré. E marí te wasu'u.

37 Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharí za'ra, ãne:

— Aibã hã tiburu na amnho ìwê te te ì'a're mono hã, wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa para dasiré ìpodo hã, te ìwasu'u.

38 Duré aibã buru hã, daro mono bã ti'ai wa, 're ìdahâimana za'ra mono hã te dawasu'u. Duré amnho ìwê hã uburé 'Re ìhâimana u'âsi mono, ãma 're ìsib'a'uwê za'ra mono norí, te wasu'u. Duré wab'ru hã ìwasété uptabi nhib'a'uwê norí, te wasu'u, Wa'uburé nhib'a'uwê norí hã. **39** Duré buru tede'wa nhitob'ru hã wab'ru hã ìburu na te te tiwi ì'azuri mono hã wa'uburé norí nhib'apito te wasu'u, tô õ hã. Duré da te 're ìroptehâri za'ra mono zé hã rob'rãsutuzéb ãma za da'ãma ìsipo'ozé, te wasu'u. Duré buru nho ubumroi'wa norí hã hãiwa ãma 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norí, te wasu'u. **40** Wab'ru hã da te 're sano za'ra mono wa, unhama u da te 're ìsãmra mono ne, te za dama tiromhãiba, rob'rãsutuzéb ãma hã.

41 Wa hã dasiré ìpodo hã hãiwa ãma ìma romhuri'wa norí hã wa za we satõrî za'ra ti'ai u, marí ìwasédé hã da te 're ìmanharí u'âsi za'ra mono norí hã te te da'ubumro za'ra da, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norí nhiti. Dawasédé hã da te 're 'manharí za'ra mono da, te te dama 're ìroti za'ra mono norí zama te za ubumro za'ra, hãiwa ãma ìma romhuri'wa norí hã. Wab'ru hã da te 're ìsano za'ra mono ne, te za da'ubumro za'ra, õne haré. **42** Taha parimhã te za unhama ro'õ za'êtê u danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te oto 're robzépata za'êtê za'ra mono wa. **43** Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ìmadãhã pese za'ra mono norí si, te za pire na

dama 're hâimana za'ra. Bâdâ hã daro mono bâ te te dama 're rob'uiwẽ za'ra mono wa, uburé da te 're ĩmadâ'â za'ra mono ne, te za uburé da te 're waihu'u za'ra, pire na oto dama 're ĩhâimana za'ra mono na, Wamama za oto da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã.

Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé ĩwapari pese za'ra wa'aba, ĩnhimiroti na hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra.

Ëtẽ'ubuzi wasu'u

44 Tawamhã ãne te duré wama rowasu'u za'ra:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã daburu na te te romhuri ré, ma tô ëtẽ'ubuzi ĩwa'âbã za'ëtẽ uptabi hã 'masã, ti'ai 'rowi ni'wa hã te te aré dawi ĩsuwa hã. Te te sãmri wamhã, ma tô apã dawi suwa tame, da te sãmri tã da. Tawamhã toi uptabi wa, ma tô uburé tinhibro hã dama wede, buru hã tô õ hã te te dawi uipra da, ëtẽ'ubuzi, ĩwa ĩnomro hã te te sima âri da. ãne 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã.

Ëtẽwaipo wasu'u

45 — ãne duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã. Aibã hã ma tô sima wẽ, dasima danhipesezé hã ëtẽwaipo ĩwa'âbã za'ene hã te te dawi 'manhopëtẽ wa, te te sima uipra da, dama ĩmadâ'â ze hã. 46 Tawamhã ëtẽwaipo ĩwa'âbã za'ëtẽ uptabi hã te te 'masãmri wamhã, uburé tinhibro hã ma tô dama wede, ëtẽwaipo hã te te sima uipra da. ãne 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, wa te waihu'u za'ra da, sõ'awib õ nherẽ.

Tepe mramizé wasu'u

47-48 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré ãne na wama rowasu'u za'ra, tinhimiromnhimiré'é na:

— ãne hã duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã. Tepe mrami'wa norĩ hã ma tô abazipara hã sô siwi time, ĩsõ'ui wa. Te te siwi mei wamhã, ahã na ma tô siwi ãma 'mai'âri za'ra, ĩpoto mono bâ, tebe hã. Tawamhã tebe hã ahã uptabi wamhã, ma tô abazipara hã siwi tisa, â zada're u. Tame ma tô oto tebe hã ĩwẽ si siwi waibu, si'õtõ 're, te te 'manherẽ za'ra da. Tebe siwamnarĩ norĩ hã da te 're ĩhuri mono õ hã ma tô taré siwi sãmra. 49 Tane te za dama tiromhãiba, rob'rãsutuzéb ãma hã. Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te za we dazô ai'aba're ti'ai u, dawasété na 're ĩdahâimana u'âsi mono norĩ si te te da'ubumro za'ra da, 'Re

ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono norĩ nhiti, te te dazani za'ra da oto. ⁵⁰ Tawamhã unhama ro'o za'êtê u te za oto danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te 're robzépata za'êtê za'ra mono wa. — Āne Zezusi hã te te wama āma ĩromnhimiré'é za'ra zé wasu'u hã.

Marĩ ĩté hã da te dasima 're ĩsômri za'ra mono zé wasu'u

⁵¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô wazadanharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã:

— E ma tô asiwi ĩwaih'u 'wa, uburé te aima āma ĩromnhimiré'é za'ra wa'aba zé hã.

Tawamhã asa wa tãma nharĩ za'ra ni:

— Ĩhe. Wa tô waihu'u za'ra ni.

⁵² Tawamhã āne te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne. Āté 'ri tede'wa te za marĩ ĩwē hã te te 're azani, 'ri 're wa'wa 're ĩromnhimi'wara mono zém hawi, te te dama 're anhomri mono da. E tawamhã marĩ ĩ'ratare si te za te te dama 're azani. Mare di. Marĩ ĩtéb zama te za duré te te dama 're azani, te te dama 're anhomri mono da. Tane duré, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti waih'u'u pese 'wa norĩ hã da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zé wasu'u te te waih'u'u pese za'ra wamhã, ta norĩ hã te za ĩsimiroti ĩtéb zama te te dama 're waih'u'u za'ra, ĩsimiroti 'rata me. — Āne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, ĩprédubzéb āma da te dasiwi ĩwē'özé wasu'u

Marcusi 6.1-6; Rucasi 4.16-30

⁵³⁻⁵⁶ Tawamhã Zezusi hã marĩ nhimiré'é na te te dama arowasu'u pari, ma tô mo, aré 're ĩhâimana mono zéb u. Tamomo wisi wamhã, te oto dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb āma. Tawamhã ĩsimiroti hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô āma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima āma nharĩ za'ra ni, āne:

— Ō hã wede'é na romhuri'wai 'ra. ĩna nhisi hã, Mariza na ĩsisi hã. Duré ĩno norĩ nhisi hã Ti'adu, duré Zuzé, duré Sima, duré Zudasi. ĩhidiba norĩ hã te duré wa'rata 're hâimana za'ra. E niha ma bété ôhō si uburé marĩ hã waih'u'u, tiwaih'u'u pese na te te dama 're ĩrowasu'u mono zéb da hã, duré marĩ dama ĩ'manharĩ waih'u'u'ō hã te te dama 're ĩ'ab'manharĩ wē mono zéb da hã. — Āne ma tô āma dasima romnhoré za'ra ni.

⁵⁷ Taha wa, ma tô dasiwi wē'ō ni, Zezusi hã.

Taha wa, te Zezusi hã āne dama tinha:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã daro mono bâ datēme 're nomro mono wamhã, ĩsimiroti na wazép sina,

te za sô 're datob'uzu za'ra. Īsīpti'ai āma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ si, sô 're datob'uzu za'ra mono õ di, ĩsīpti'ai āma wa. Īsisānawā norĩ zama, ĩsōrōwa āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã te te duré siwi 're hãiba wazé mono õ di. — Āne hã ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

⁵⁸ Tawamhã ĩsimipawaptobzém na da te dasina 're umnhasi za'ra mono õ wa, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã ahâ na te te dama 'manharĩ õ di, tamemhã.

Zuwã Batita, da te ĩbutu nhizãrizé wasu'u

Marcusi 6.14-29; Rucasi 9.7-9

14 ¹ Tawamhã apito Erodi hã Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi āma te te 're da'madâ'â mono ré, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa. ² ĩwasu'u hã te te wapari wamhã, ma tô te te tãma 're ĩromhuri za'ra mono norĩ ma rowasu'u, Zezusihi hãiba na:

— Zuwã Batita te dama 'rui wa, da te wĩrĩ wa, apã ĩhãiwa'udu, ta hã. Taha wa, te tiwaihu'u pese na te te dama 're ab'manharĩ, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã.

³⁻⁴ Āne ma tô apito Erodi hã Zezusihi wasu'u na tãma rowasu'u za'ra. Ta hã ma tô aré tinoi mro zô rowasutu, Erodiza na pi'õ nhisi zô. Īno nhisi hã Piripi na ĩsisi hã. Zuwã Batita hã ma tô aré te te tãma 're roti u'âsi, āne: “Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã te te āma roti õ di, asisānawāi mro na aimro da hã. Tãma wẽ õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã.” — Āne ma tô te te tãma 're roti u'âsi, Erodihĩ ma. Tane nherẽ, ma tô apito Erodi hã tinoi mro na tiwi āma ai'ré. Taha wa, ma tô dama ti'ru, Zuwã Batita hã da te âri da, da te pawasisi da, duré da te sērẽ da, dazazéb 're. ⁵ Apito Erodi hã ma tô sima wẽ aré, te te dama 'ru da, Zuwã Batita da te wĩrĩ da. Tane nherẽ, pahi di zudezu norĩ ma hã, Zuwã Batita hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na da te waihu'u za'ra wa. ⁶ Tawamhã Erodihĩ waptã'ázém na ma tô dato hã dasiwi 'manharĩ ni. Tawamhã Erodizaha 'ra hã ma tô danho'a apese azarudu hã, apito Erodihĩ nho'a zama. Taha wa, te te 'madâ'â ze ti, apito Erodi hã. ⁷ Taha zarina, ma tô azarutu ma ropisutu, āne:

— Tô sena, wa za uburé marĩ hã aima tisõ, asima ĩwẽzéb uwaibaba, ĩwi ĩwaptērẽzéb zarina.

⁸ Tawamhã ĩna hã te te tãma ĩrotizéb zarina, ma tô tiwi rowaptẽ, āne:

— Zuwã Batitaha 'rã si, wa ĩsima wẽ, piza'a 'renho'a wa, ĩma hiri da, āhãna awa'awi.

⁹ Taha wa, ma tô apito Erodihĩ wi tirobzei'õ. Tane nherẽ, sô ĩhãrã norĩ nho'a te te azarutu ma ropisutu wa, ma tô āma tãma uwaimra, te te tiwi ĩwaptērẽzéb uwaibaba. ¹⁰ Ma tô dama ti'ru oto, dazazéb u

Zuwã Batitaha zô da'maimorĩ da, da te butu nhizâri da. **11** Da te butu nhizâri wamhã, ma tô oto siwi ti'â ĩ'rã hã, azarutu ma, piza'a renho'a wa. Tawamhã ma tô tina ma ti'â oto, azarudu hã. **12** Tawamhã Zuwãhã siré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô sô ai'aba'ré, ĩhãiba zô, te te siwi âri da, te te siwi sêrê da, ab're 're. Taha parip si, te ai'aba'ré Zezusihi u, te te tãma rowasu'u za'ra da.

Zezusi hã dasa te te dama ĩmanharizé wasu'u

Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17; Zuwã 6.1-14

13 Tawamhã Zezusi hã Zuwãhã wasu'u te te wapari wamhã, ma tô danhiti mo uba're na siwaprosi, romnhiwasi sãmra da. Tane nherê, nimomo ĩsãmra na ĩwasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô darom hawi tawairébé ni da'ahã na, ĩsarina dasi'aba'ré da ĩsô'rãmi, ti'ai baba. **14** Tawamhã Zezusi hã uba're hawi watobro wamhã, da'ahã uptabi na ma tô da'ab'madã. Te te da'ab'madã hã wamhã, ma tô da'ãma tipê'ézé, Zezusi hã. Taha wa, ĩhãzé ré norĩ hã tame ĩsi'ubumro norĩ hã ma tô apese.

15 Tawamhã hãiwahã pesere, wa norĩ hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô ĩtême ubumro ni, Zezusihi u. Āne, wa tô tãma nharĩ za'ra ni:

— Ma tô tihãiwahã. Āme a'ubuni wi, wa wahãimana za'ra ni, 'ri nhiti. Taha wa, ma'ãpé dama rob'ru na, 'ri wa'õtô u dasi'aba'ré da, dasa hã da te dasima uipra za'ra da.

16 Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— Mare di. Dasi'aba'réi ô di za. A norĩ wa'wa hã te za dasa hã dama ĩ'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

17 Tawamhã wa duré asa tãma nharĩ za'ra ni, Zezusihi ma:

— ĩ'u'êtê wapu hã 5 na te wama tihãimana za'rare. Duré pe'a hã maparanere. Ā norĩ si, umrore di.

18 Tawamhã Zezusi hã te oto wama 'ru za'ra:

— Ma'ãpé we ĩma waibui wa'aba, ĩ'u'êtê wapu hã, duré pe'a hã.

19 Tawamhã te oto dama tinha, duiroi wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tô oto ĩ'u'êtê wapu hã waibu, 5 na ĩhãiba hã. Duré pe'a hã maparane. Tawamhã hãiwa u te ĩré rob'madã, Timama ãma wata da, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wê'ê, ĩ'u'êtê wapu hã. ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ma tô wama sômri za'ra, wa te dama sômri za'ra mono da. **20** Tawamhã aihĩni ma tô dasa hã huri ni. Ma tô da te 'mahãpãrĩ. Tawamhã Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô apã si'õtô 're, wa te sé danho'rada hã, ĩ'u'êtê wê'ê hã pe'a wê'ê zama. 12 na si'õno hã ĩré hã, danho'rata ré hã. Si'õtô remhã 'masisi di. **21** Aibã norĩ hã 5 miu na ĩhãiba za'ra hã ĩsaihuri norĩ hã, aibã norĩ za'rata si hã. Pi'õ norĩ hã duré ai'uté norĩ hã sa'rata ô di.

Zezusi hã â nhisi baba ĩmorĩzé wasu'u

Marcusi 6.45-52; Zuwã 6.15-21

22 Tawamhã Zezusi hã ma tô wama rob'ru za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, uba're wa, wanhisisi da, ĩwana zara u wa te saprĩ za'ra da ĩsõ'u na, waza'u za'ra te te dama rob'ru da, darob u apã da te ropéi mono da. 23 Te te dama rob'rui pari, te oto Zezusi hã mo sa'a u, siwaprosi Timama ma mreme da. Tame siwaprosi sãmra ré, ma tô ãma timara. 24 Taha ré, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô â wa'wa u wahâimana za'ra ni, uba're na. Tame ma tô â sisasi hã te te waré wabzuri za'ra uba're hã, rowa'u'u za'ëne hã ĩsõ'õmoi baba te te rowapõrĩ za'ra wa. 25 Tawamhã zahadu mara hã ré, te Zezusi hã watême timorĩ za'ra, â nhisi baba. 26 Tawamhã, wa te wasiwi 'madââ wamhã, wa tô tãma wapẽ'ẽwara za'ra ni, adã watême morĩ za'ra newa. ãne, wa wasima 'mahârã za'ra ni:

— Ôhõta adãâ hãiba warõ, te wei watême mo. — ãne, wa wasima 'mahârã za'ra ni. Tawamhã tãma wapahi za'ra wa, wa tô tãma wazadari za'ra ni. 27 Tawamhã awa'awi ma tô Zezusi hã wama si'mahârã za'ra:

— Wa hã wa we atême ĩmorĩ 'wa. ĩma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

28 Tawamhã Pedru te tãma tinha, ãne:

— Wanhib'apito, tô sena a hã wamhã, ma'ãpé we ĩzõ aihârã, â nhisi baba ãma atême ĩmorĩ da, asabzéb u.

29 Tawamhã asa te tãma tinha, Pedruhu ma:

— We aimorĩ pé, ĩtême.

Taha wa, ma tô uba're hawi watobro Pedru hã, â nhisi baba morĩ da, Zezusihi u. 30 Tawamhã â nhisi baba ĩtême morĩ wa, ma tô rowa'u'u za'ëté ma tipahi, Pedru hã. Taha wa, ma tô tizadari. Ma tô aré ãzé, â rowi. Te sina 'mahã, ãne:

— Wanhib'apito, ma'ãpé ĩnho'reptu na, ĩdã'ã tô da.

31 Tawamhã awa'awi ma tô Zezusi hã pa'ã, tinhib'rata na. ãne te tãma tinha, Pedruhu ma:

— E niha ĩzaze syry di. E marĩ da, ma tô 'rãwi ĩãma asiwawã, te aipawaptobzém na hã. — ãne ma tô tãma tinha, Zezusi hã.

32 Tawamhã uba're 're ma tô tizasi zahuré, Zezusi norĩ hã Pedruhu me. Zasi zahuré wi, ma tô rowa'u hã tiwa'u'utu. 33 Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô ãma wawata za'ra ni, Zezusihi ãma. ãne wa ãma wawata za'ra ni:

— Wanhib'apito, a hã tô sena 'Re ĩhâimana u'ãsi mono 'ra, te 're aimo. — ãne wa ãma wawata za'ra ni.

Zezusi hã te te ĩda'apesezé wasu'u

Marcusi 6.53-56

34 Tawamhã wa norĩ hã wa tô saprĩ za'ra ni, Zezusihi me, ĩsõ'u na. Wa te saprĩ za'ra wamhã, wa tô aihutu ni, Zenezaré na danhipti'a

nho'ômo nhisi u. ³⁵ Tamemhã ma tô dasiwi waihu'u ni, Zezusi hã. Taha wa, ma tô Zezusihi wasu'u na ãma dasima da te ropé, 'ri wa'ô'tô mono bâ, ti'ai 're dasi'rata 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã. Tawamhã da'ahã na ma tô ïhâzé ré norĩ hã ïtême 'wasari ni. ³⁶ Tawamhã ma tô ïhâzé ré norĩ hã tiwi waptêrê za'ra, ï'uza nhisutu si te te tiwi upi za'ra da. Tawamhã ï'uza nhisutu si te te nasi upi za'ra nherê, ma tô tizéptâ'â za'ra, uburé ïhâzé ré norĩ hã, awa'awi.

Zudezu norĩ hi'rata hâimanazé wasu'u

Marcusi 7.1-13

15 ¹ Tawamhã parisezu norĩ hã, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô ai'aba'rê Zeruzarê hawi, Zezusi hã te te siwi ãma sadanharĩ da, zudezu norĩ hi'rata nhimiroti na. ãne te siwi sadanha, ãma:

2 — E niha asiré 're ïnomro mono norĩ hã te te 'madâ'â za'ra ô di, duréi wahi'rata norĩ nhimiroti hã. Ta norĩ hã 're saihuri mono ô ré, 're simisôĩ pese za'ra mono ô di. ãne wa, te ta norĩ hã wahâimanazé hã te te ãma wawi 're upa za'ra.

³ Tawamhã asa te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— E niha bâ bété, a norĩ wa'wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di, te bété asimiroti na si 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. ⁴ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô ãne dama roti: “Aimama norĩ hã te za 're ïwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama.” ãne ïsimiroti amo hã duré: “Ni'wam norĩ hã timama nherê, duré tina nherê, te te ãma 're wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're simro.” ãne ïsimiroti hã duréihã. ⁵⁻⁶ Tane nherê, te aimawi dama 're ïroti za'ra wa'aba mo, ãne: “Áté ni'wa hã te za sima rosa'rata, marĩ hã timama norĩ ma, te te sômri da, te te ãma pawaptob zahuré da. Tane nherê, te za tipê'ê na sima tinha: ‘Á hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te hã.’ ãne wamhã, timama norĩ ma, te te sômri zahuré ô di za, te te ãma pawaptob zahuré da.” ãne te dama 're ïroti wasété za'ra wa'aba mo. 'Râwi asimiroti na si 're anomro aba mono da, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã asiwi 're ïwê'ô za'ra wa'aba mo. ⁷ A norĩ wa'wa hã aihâimana si'ahã za'ra wa'aba di. Duréihã Iza'iza hã ma tô ï'uwaibaba ai'ãma rob'ui'éré sirômo za'ra wa'wa, za 're ïaihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na ma tô ãne na ai'ãma rob'ui'éré sirômo za'ra wa'wa:

⁸ “Ô norĩ hã tô sena newa, te timreme na si taré ï'ãma 're wata za'ra. Tane nherê, te tipê'ê 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, ï'upana. ⁹ Danhimiroti zarina si, te ta norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra, ïnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai ô di, ta norĩ hã ï'ãma 're ïwata za'ra mono zé hã.”

Ñe ma tô ai'ãma waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã, duréihã. — Ñe ma tô Zezusi hã tâma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Dasa hã da te 're huri mono wa, dasa na dawasédé, da te 're ìmanharĩ za'ra mono õ zé wasu'u

Marcusi 7.14-23

10 Tawamhã Zezusi hã ma tô sima dazô hã, ìsimirowasu'u hã da te wapari za'ra da. Ñe te dama tinha:

— Ma'ãpé, ìwapari pese za'ra wa'aba za, marĩ hã waihu'u za'ra wa'aba da, ãma. 11 Uburé marĩ na 're dasaihuri mono wamhã, dapẽ'ẽ 're, 're sisisi mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono õ di za 'rãwi. Dapẽ'ẽ hawim na danhimirosa'rata wasété zarina, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'rãwi. — Ñe ma tô Zezusi hã dama waihu'u.

12 Tawamhã wa norĩ hã ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tô ìtème ubumro ni, Zezusihi u, wa te wasiwi ãma sadanharĩ za'ra da, ãne:

— E ma tô asina ìwaihu'u za'ra. Parisezu norĩ hã ma tô aimreme hã siwi wẽ'õ pese za'ra.

13 Tawamhã Zezusi hã te asa wama ãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ãma:

— Ìmama hã hãiwa ãma 're ìsãmra mono hã rob're te te ì'a're'õ hã taha si te za uburé te te 're aza'o'o. 14 Parisezu norĩ ãma 're aihâtã hã za'ra wa'aba mono õ di za. Si'uihã na 're hãimana za'ra mono. Ni'wa hã te za tisiré hã saprõ, ìtob'a zahuré hã. Te te saprõni wamhã, te za ab're 're siré tiwaptã hã zahuré. Tane te parisezu norĩ hã tob'a ne te te 're danhimro. — Ñe ma tô Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

15 Tawamhã Pedru te ãma 'mahã, Zezusi hã:

— Ma'ãpé ãma wama rowasu'u za'ra na, taha na ãma ìromnhimiré'é na hã wa te waihu'u za'ra da.

16 Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— E niha a norĩ wa'aba zama, waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. 17 Dasa hã da te 're huri mono wamhã, taré te za dadub 're, 're sisisi. Taha pari, te za duré apã 're wairébé, dahãiba hawi. 18 Tazahã, dapẽ'ẽ hawi da te 're ìsani za'ra mono na si, te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra. 19 Dapẽ'ẽ 're, danhimirosa'rata wasété hawim na si, te za dawasédé hã uburé da te 're 'manharĩ za'ra, dasipãrĩ hã, duré dasina danhimisaihuri hã, duré marĩ na danhimisaihuri hã, duré dazadawa nhipe hã, duré da te da'ãma 're ìwasété za'ra mono hã. 20 Ñe uburé dapẽ'ẽ 're, da te 're rosa'rata wasété za'ra mono wapsi, te za dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra. Tane nherẽ, danhimisõi ãna 're

dasaihuri mono wamhã, ãma 're dasiwasété waihu'u za'ra mono õ di za. Mare di. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

Pi'õ hã zudezu'õ 'ra, Zezusi hã te te ãpesezé wasu'u

Marcusi 7.24-30

21 Tawamhã Zezusi hã ma tô mo Zenezaré hawi, Tiru na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ, Sido na 'ri nho'õmo nhisi niwĩb zama. 22 Tame sãmra ré, ma tô pi'õ zudezu'õ hã ãtẽme wi, Cana'ã norĩ siré hã, ta niwĩ 're ãsãmra mono hã. ãtẽme wisi wamhã, ma tô 'mahã, ãne:

— Apito, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ã'ãma aipẽ'ézé na. ã'ra sipi'õ, wa'uburé ré 're hãimana u'ãsi mono wa, te te 're robzépata za'ëté u'ãsi.

23 Tawamhã ãne na pi'õ te te 'mahãrã nherẽ, te te sada'ãbã õ di asa, Zezusi hã. Tawamhã wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ãtẽme ai'ré za'ra ni, Zezusihi u. ãne, wa tô tãma 'ru za'ra ni:

— Ma'ãpé pi'õ satõrĩ apã, wa hawi morĩ da. Wazarina te we 're mo. Te duré we te te wa'ab'mahãrã, mreme 'rãihã na.

24 Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, asa:

— Pone'ërebã 're ãsimani za'ra mono norĩ zõ si, ma tô we ãmama hã ãzatõ, ãzarazéhé nhihudu norĩ zõ si.

25 Tawamhã ãne na Zezusi hã te te rowasu'u wamhã, ma tô pi'õ ãtẽme mo. Ma tô hi'rãtitõ ãpapara aime. Tawamhã te tãma tinha, ãne:

— Apito, ma'ãpé ã'ãma aime na.

26 Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— E 're dasaihuri mono ré, te za dasa hã da'ra wi, da te 're waibu, wapsã ma, da te 're sa'wari za'ra mono da. Mare di. ãne hã ã'uwaibaba õ di. — ãne te Zezusi hã pi'õi ma ãma romnhimiré, zudezu'õ norĩ ãma hã, sõ'awib õ nherẽ.

27 Tawamhã pi'õ hã te duré asa tãma tinha, ãne:

— Apito, tô ãbã ma tane hã ãma ãwaihu. Tane nherẽ, wapsã hã wedeza zahãpã ãtede'wa sai'a'a hã te za te te 're huri, ãsahãpã 're ãrere'e mono hã.

28 Tawamhã pi'õi mreme te te wapari wamhã, te tãma tinha, Zezusi hã:

— Pi'õ, wa tô aiwaihu'u, aima ã'umnhasi za'ëté na, ã'wi ãwaptërezéb zarina te aima ã'manharĩ da hã. Taha wa, wa za aima ãma uwaimra, tô. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, pi'õi ma. Tawamhã ãne te te tãma nharĩ wi, ma tô wa'uburé hã ã'ra sipi'õi hawi watobro. Taha wa, ma tô tãpese oto.

Zezusi hã da'ahã uptabi na te te ãda'apesezé wasu'u

29 Tawamhã ta hawi te oto mo Zezusi hã, Darireza na ãsõ'u zapoto nhisi u. Ta hawi te duré sa'a u mo, sa'a nhisiwi sãmra da.

30 Tame sãmra ré, ma tô da'ahâ uptabi na ãtẽme aihutu ni. Ìhâzé ré norĩ hã ma tô ãtẽme da te simro, ãmorĩ'õ norĩ hã, duré ãtob'a norĩ hã, duré ãrãtẽire norĩ hã, duré ãmreme'õ norĩ hã. Uburé siwa'ru ma tô ãhâzé ré norĩ ãma dasito, ãpapara da te sõré da. Tawamhã uburé ma tô da'apese, Zezusi hã. **31** Tawamhã ãmreme'õ norĩ hã ma tô mreme wairé. Duré ãrãtẽire norĩ hã ma tô timorĩ wẽ za'ra. ãmorĩ'õ norĩ hã para na te oto 're nomro. ãtob'a norĩ hã te duré rob'madã'ã za'ra oto. Tawamhã ãne hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, ma tô duré ãma tawata za'ra ni, Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito ãma.

Zezusi hã dasa te te dama ãmanharĩzé wasu'u hãiba amo

Marcusi 8.1-10

32 Tawamhã Zezusi hã ma tô ãsiré 're ãwanomro mono norĩ zõ sima wazõ tihãrã za'ra. Tawamhã te wama nharĩ za'ra, ãne:

— ãhãna ãrata dasi'ubumroi ré, ma tô dasa hã dawĩ ai'utõ, bãdã si'ubdatõ da'ãma si'utõrĩ wa. Taha wa, da'ãma ãpẽ'ézé di, wa hã. Dasai õ nherẽ, te dama rob'rui waihu'u õ di, apã da te ropéi mono da hã. Danhib'uware wa, bãdãdi wa, dawĩ robra za'ra õ'umnhasite, te dama rob'rui waihu'u õ di.

33 Tawamhã wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô wasiwi sadanharĩ ni, Zezusi hã:

— E niha wa za ã'u'ëtẽ wapu hã 'masãmri za'ra ni, a'ubuni wi wasi'ubumro nherẽ, dahãiba mono bã wa te dama ã'a za'ra da hã. Da'ahâ uptabi di.

34 Tawamhã te asa wazadanharĩ za'ra, Zezusi hã:

— E niha te ã'u'ëtẽ wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa.

Tawamhã ãne te asa tãma wasu'u za'ra:

— 7 na te wama tihãimana za'ra. Duré pe'a hã umrore na te tihãiba. — ãne, wa asa tãma wasu'u za'ra ni.

35 Tawamhã Zezusi te dama rob'ru, ti'ai wa dasi'ubumroi mono da.

36 Taha pari, ma tô duré 7 na ã'u'ëtẽ wapu hã waibu, pe'a zama, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wata da, sõpru wa. ãma wata pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ã'u'ëtẽ wapu hã, pe'a zama. ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, ma tô wama sõmri za'ra, wa te dama sõmri za'ra mono da.

37 Tawamhã uburé ma tô tasaihuri ni. Ma da te 'mahãpãrĩ. Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô danho'rada hã apã wa te ubumro za'ra, 7 na si'õno hã ãsi'atarẽme ré hã. **38** Aibã norĩ hã tisa te te ãhuri norĩ hã 4 miu na ãhãiba za'ra hã. Pi'õ norĩ hã duré ai'uté norĩ hã sa'rata õ di.

39 Tawamhã Zezusi hã te oto dama rob'ru, apã dasi'aba'ré da, darob u. Taha pari, ma tô uba're 're ázé, Madadã na danhipti'a nho'õmo nhisi u te te saprĩ da.

**ZeZusi hã marĩ iwaihu'u'õ hã te te 'manharĩ da, da te tãma
ĩ'ruzé wasu'u**

Marcusi 8.11-13; Rucasi 12.54-56

16 ¹Tawamhã parisezu norĩ hã duré sadusezu norĩ hã ma tô ZeZusihi u ai'aba're, te te tãma 'ru za'ra da, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te 'manharĩ da, ĩsõ'a za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa para di pâ, marĩ hã tô sena te te 'manharĩ zô. Āne ma tô tãma 'ru za'ra, te te siwi pibu da, ZeZusi hã. ²Tawamhã ZeZusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Bâdâ ĩsêbrézêb u hãiwa pré wamhã, te za ãne asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Awêmhã hãiwa wê di za oto.” ³Duré nimahã na bâdâ 'rãĩ watobrozêb u, hãiwa nhirõtô si simi'wara wamhã, ĩwatobrozêb ãma si bâdâ te te hãiwa nhirõtô pré wamhã, te za duré ãne asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Āhãna hã tã te za we tita'a.” Āne hã hãiwa u 're asimizawêrê za'ra wa'aba mono wamhã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, tã 're ĩta'a mono zêb da hã duré 're ĩhãiwa pese mono zêb da hã. Tane nherê, ãhãna uburé 're ĩromhãimana mono zé hã 'madââ za'ra wa'aba nherê, za 're ĩromhãimana mono zêb da hã waihu'u za'ra wa'aba õ di. ⁴Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ĩ'aihãimana wasété za'ra wa'wa. 'Re ĩhãimana u'âsi mono zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono zahã, te ĩma ĩ'ru za'ra wa'wa, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te aima 'manharĩ za'ra wa'aba da. Tane nherê, te 'manharĩ õ di za. Duréihã Zonahã ma ĩromhãimanazém na si te za ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te tãma ĩ'manharízém na. — Āne ma tô ZeZusi hã tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma, duré sadusezu norĩ ma zama.

Tawamhã ZeZusi hã te oto tiwi timorĩ za'ra, nimomo morĩ da.

**Ĩ'u'êtê wapuzém na ZeZusi te te ãma ĩsimiré'é za'ra zé wasu'u,
parisezu norĩ ãma**

Marcusi 8.14-21

⁵Tawamhã wa norĩ hã wa tô saprĩ za'ra ni, ZeZusihi me, ĩsõ'u na. Wa te saprĩ za'ra wamhã, wa tô ĩ'u'êtê wapu na po're ha'âri za'ra ni. Taha wa, wa wa'ubana ai'aba're ni. ⁶Tawamhã ZeZusi hã ma tô wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Ma'ãpé 're asi'madââ pese za'ra wa'aba mono, ĩ'u'êtê wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharízém nhiti, sadusezu norĩ me. — Āne ma tô wama ãma romnhimiré'é za'ra, sô'awib õ nherê.

⁷Tawamhã wa norĩ hã wa wasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Āté õ hã ĩ'u'êtê wapu hã wa te wei wasiré 'mai'âri õ wa, ma tô ãne wama nharĩ za'ra.

8 Tawamhã Zezusi hã wanhimirosa'rata za'ra hã te te sina waihu'u wa, te wama nharĩ za'ra, ãne:

— E niha te i'u'ětē wapu hã aima ihâimana za'ra wa'aba õ na, sô asimrami za'ra wa'wa. E asiwi i'umnhasi za'ra wa'aba ãna. **9** E zahadu bété asiwi izadaihu'u za'ra wa'aba ã bâ. E ma tô ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa, 5 miu na aibâ norĩ ma, i'u'ětē wapu hã 5 na te iwē'ei mono zém na hã. E niha si'õno hã i'masisi za'ra wa'wa hã, i'u'ětē wapu wē'ei ré hã. E ma tô duré ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. **10** Duré 4 miu na aibâ norĩ ma, i'u'ětē wapu hã 7 na te wē'ei mono wamhã, e niha si'õno hã i'masisi aba mono hã. E ma tô duré ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. **11** E niha bâ waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, i'u'ětē wapu 'manharizém na te inharĩ uptabi õ zém na hã. Ma'ápé 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, i'u'ětē wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharizém nhiti, sadusezu norĩ me.

12 Tawamhã isiré 're iwanomro mono norĩ hã wa tô wasina waihu'u za'ra ni, Zezusihi mreme hã, i'u'ětē wapu 'manharizém na te te wama inharĩ uptabi õ na hã, parisezu norĩ nhimiroti wasété na te te ãma isimiré'ézém na si, sadusezu norĩ me.

**Zezusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na,
Danho'reptui'wa da, Pedru te te iwasu'uzé wasu'u**

Marcusi 8.27-30; Rucasi 9.18-21

13 Tawamhã Zezusi hã te oto mo darob amoi u, apito Piripihi te, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ. Tame ma tô wazadanharĩ za'ra, isiré 're iwanomro mono norĩ hã:

— E niha ma tô dasima iwasu'u za'ra ni, dasiré ipodo hã ti'ai ãma. E 'wa hã, wa hã wa 're mo.

14 Tawamhã ãne wa asa tãma nharĩ za'ra ni:

— Aiwasu'u hã, ahâ di. A hã, u, Zuwã Batita, apâ aihâiwa'udu. Duré a hã, u, Eriasi apâ we i'aimorĩ. Duré a hã, u, Zeremiasi. Duré a hã, u, duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa ihâiba amo, apâ aihâiwa'udu.

15 Tawamhã Zezusi hã te duré wazadanharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're iwasu'u za'ra wa'aba mo.

16 Tawamhã Sima Pedru te asa tãma tinha:

— A hã Cristu, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. A hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra.

17 Tawamhã Zezusi, te Pedru oto 'mahã:

— Sima, Zuwãhã 'ra, aima 're rowē mono di. Ma tô ãma i'u'waimra. A hã danhimirowasu'u hawi, ãne na iwaihu'u õ di. Imama, hâiwa ãma 're isãmra mono si ma tô ãne na aima iwaihu'u. — ãne ma tô Zezusi

hã wēsã Pedru hã, te te ïwaihu'uzém na. **18** Tawamhã te duré tãma ãma romnhimiré'é:

— Pedru, ãne wa za aima waihu'u. Êtê na, wa ai'ãma simiré'é. Ni'wa hã êtê nhisiwi te za 'ri na'rada hã 'manha, 'ri hã siptete na 're sa mono da, tãma. Tane hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na, ma tô ïwaihu'u na'ra. Taha wa, ni'wa hã êtê nhisiwi te te ïri ne, te za oto ïwaihu'u na'rata zém hawim na ïwaihu'u za'ra ni, za da te 're ïzaze za'ra mono norĩ hã. 'Re ïdadâ'â za'ra mono zé hã dama siptete nherê, pire nherê, ïzazei'wa norĩ ãma te te ai'uté waihu'u za'ra ô di za. **19** Danhib'apito, 'ri za'êtê 're, 're ïsãmra mono hã te za 'ridawazé hã tãma ïromhuri'wai ma tisô, te te dama ãma 're 'ridawa mono wa, ãma 're danhisisi mono da. Tane, wa za aima tisô 'ridawazé hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zéb u, dama 're a'ridawa mono da, ãma 're danhisisi mono da. Uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ tô za'ra mono da, dawĩ 're ïazawi mono hã te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te ãma 're asaze, hãiwa ãma. Duré uburé marĩ hã dawĩ 're ïazawi mono ô hã te za duré te te ãma 're ai'uzei pese. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, Pedruhu ma.

20 Taha wa, Zezusi hã ma tô sina wazadawa uwati za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã, wa te dama wasu'u tô za'ra da a'â, Danho'reptui'wa na 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na hã.

Zezusi hã za ïdâ'ázém na ïsiwasu'uzé, za ïhãiwa'utuzém na zama

Marcusi 8.31-9.1; Rucasi 9.22-27

21 Tawamhã ta hawim haré te oto tidâ'ázém na wama 're siwasu'u u'âsi sô'awi Zezusi hã, tihãiwa'utuzém na zama. ãne ma tô wama 're siwasu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma:

— ïmama te te ïma ïpisutuzéb zarina wa za mo, Zeruzarê u. Tamemhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ïpire norĩ hã, duré ïsimiroti na rob'ui'ére 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã te za ïma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha zarina, wa za robzépata za'êtê. Te za duré dasiwi ïwĩrĩ ni. Tawamhã bâdâ maparane ï'ãma si'utôrĩ ô ré, wa za hãiwa'udu apã.

22 Tawamhã Pedru ma tô Zezusi hã sima saprô tisiré norĩ nhiti, romnhiwasi, tãma ïsiwasu'u za'ra zé hã te te tiwi sawi da. ãne te tãma tinha:

— Wanhib'apito, ãne hã ai'ãma ïromhâimana da hã mare di za. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te aima ba'a da si, wa ïsima wê, da te aima rob'manharĩ tô da.

23 Tawamhã Zezusi hã ma tô aipi'ra, Pedruhu u. ãne te tãma tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ïnhiti. Marĩ hã bâdâdi wa, 're ïsimi'wara mono, te te 're ïda'marôpãrĩ za'ra mono ne, te ïwasutu

mo, Īmama te te ĩma ĩpisutuzéb zarina te ĩsina dama uwaimrami tō da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimirosa'rata nei ò di, asimirosa'rada hã. Ti'ai âma danhimirosa'rata zarina si te ĩ'âma ĩrosa'ra, a hã.

24 Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã ĩsiré 're nomro u'âsi mono da, te te sima 're ĩwẽ za'ra mono wamhã, tihâimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono ò di za. Tiza'ozéb ré, ĩzarina 're ĩnomro mono ne, te za ĩsiré 're nomro, da te 're simroi mono da nherẽ. 25 Ni'wam norĩ hã tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ĩsi'utõrĩõ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono ò di za. Ni'wam norĩ hã ĩzarina 're nomro mono da, tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono ò wapsi, tawapsi te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. 26 Áté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahâ uptabi da. Tawamhã te za oto dârâ. Ti'ab ré, sibrob ahâ nherẽ, e tâma 're rowẽ mono di za, rowẽ ĩsi'utõrĩõ hã te te sina uwaimrami ò wamhã. Mare di. Tâma 're rowẽ mono ò di za. Ti'ai âma, simarĩ ahâ uptabi nherẽ, tâma waihu'u ò di za, marĩ na ĩsiwa'âbâzéb da hã, rowẽ âma 're ĩhâimana mono zéb da hã. 27 Wa hã ti'ai âma dasiré ĩpodo, niwapsi wa za wei mo apâ, Īmama zadawa para, hâiwa âma tâma ĩromhuri'wa norĩ siré. Tamep si uburé marĩ hã da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zéb zarina, wa za dama rowairébé, ĩwẽ norĩ ma, duré ĩwasété norĩ ma zama. 28 Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã aihĩni ò nherẽ, ai'matâ'â aba ò ré, te za ĩ'madâ'â za'ra wa'wa ti'ai âma dasiré ĩpodo hã, uburé Danhib'apito uptabi na apâ we ĩmorĩ wamhã. — Âne ma tô wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

Ĕtẽ 'rãihã âma, Zezusihi hãiba na rowa'a za'ětẽ wasu'u

Marcusi 9.2-13; Rucasi 9.28-36

17 1 Tawamhã bâdâ 6 na âma si'utõrĩ pari, ma tô Zezusi hã Pedru norĩ si te te simro, Ti'adu norĩ zama ĩnoi me, Zuwãhã me. Ĕtẽ 'rãihã u, ma tô te te simro. 2 Tame si'ubumroi ré, ma tô Zezusi hã aimawi tihãiba na saprĩ, Pedru norĩ nho'a. Ma tô ti'uburã pese, bâtâ ro'o ne. Duré ĩ'uza hã rã uptabi di, rowa'a za'ětẽ ne. 3 Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, Mozési norĩ hã, Eriasihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra. 4 Tawamhã Pedru te Zezusihi ma tinha, âne:

— Wanhib'apito, âme wama rowẽ za'ra di. Aima wẽ wamhã, uridi hã si'ubdatõ te aima 'manharĩ za'ra wa'aba da, wa tô rosa'rata, ate da hã, duré Mozésihi te da hã, duré Eriasihi te da hã.

5 Tawamhã âne Pedru te te tâma nharĩ ré, ma tô hâiwa nhirõtõ'a za'êne hã we hãiba zuwa za'ra, Zezusi norĩ hã. Tawamhã hâiwa nhirõtõ'a hawi, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã mre:

— Ā hã ĭ'ra, te 're ĩsawi pese mono. Tãma 're ĭto za'ětē mono di. Ma'ãpé ĩsimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

6 Tawamhã Pedru norĩ hã Zezusihi siré ĩsi'aba'ré norĩ hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tō tãma tipahi za'ra. Tãma pahi za'ra wa, ma tō ti'ai wa rere, dumana na. Ti'ubu na ma tō roptob za'ra. **7** Tawamhã Zezusi hã ma tō ĩtēme ai'ré za'ra. Simi'wara ré, ma tō upi za'ra, tinhib'rata na. Te te upi za'ra wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— Ma'ãpé aiwahutu za'ra wa'aba. Aipahi za'ra wa'aba tō.

8 Tawamhã ma tō ti'rãiwahutu za'ra oto, te te rob'madâ'â za'ra da. Te te rob'madâ'â za'ra wamhã, Zezusihi si ma tō 'madâ'â za'ra.

9 Tawamhã étē 'rãihã hawi, ma tō si'ra za'ra, Zezusi norĩ hã. Si'aba'réi ré, ma tō Zezusi hã Pedru norĩ hã sadawa uwati za'ra, ãne:

— Étē 'rãihã ãma ĩ'madâ'â za'ra wa'wa hã dama wasu'u za'ra wa'aba õ di za a'ã. Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã ab're hawi, ĩmama te te ĩhãiwa'utu parip si, te za dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo.

10 Tawamhã Pedru norĩ hã te oto ãma siwi sadanha, ãne:

— E marĩ wa, te dama rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're roti za'ra, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutu wana, Eriasi za we ĩmorĩ na hã.

11 Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tō ĩ'uwaibaba ãma rob'ui'ééré, Eriasi za we apã ĩmorĩzém na te te ropese da. **12** Tane nherê, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hã ma tō wei morĩ pa. Tane nherê, õ hã da te dasiwi waihu'u õ wa, ma tō tãma rob'manharĩ wasété za'ra ni, da te dasima ĩwê za'ra zéb zarina. Tane te za duré da te ĩma 're rob'manharĩ wasété za'ra, ti'ai ãma dasiré ĩpoto ma hã.

13 Tawamhã Pedru norĩ hã ma tō waihu'u za'ra, Zezusi te te tãma ĩrowasu'u za'ra zé hã, Eriasihi upana Zuwã Batita te te ĩwasu'u na hã.

Zezusi hã ai'reputu ma, wa'uburé te te ĩmezé wasu'u

Marcusi 9.14-29; Rucasi 9.37-43

14 Tawamhã wa norĩ hã wa tō apã ai'aba'ré ni, Zezusihi me, da'ahã uptabi na sô ĩdahãimana za'ra u. Tawamhã aibã hã ma tō Zezusihi u wi. Wisi wamhã, ma tō ĩpapara nhamra, hi'rãtitõ. **15** Tawamhã te tãma tinha, Zezusihi ma:

— Apito, ma'ãpé ĭ'ra ãma aipê'ézé na. Te 're sitete u'ãsi. 'Re sitete u'ãsi mono wa, te unhama u 're waptã'ã, ãi ba zama. **16** Asiré 're ĩnomro mono norĩ u, wa tō aré saprõ. Tane nherê, te te siwi pese waihu'u õ di, ta norĩ hã.

17 Tawamhã Zezusi ma tō tinha, ãne:

— E niha bété ai'rata 're ñhamra u'âsi za'ra wa'aba mono nherê, asina 're ñ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, te 're ñ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ñ'aihâimana wasété za'ra wa'wa. E ñpê'ézé u'âsi, wa za ai'rata 're ñmorí u'âsi 'wa, 're ñ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Ma'ápé we ñtême saprõni aba, ai'repudu hã.

18 Tawamhã wa'uburé ma, ma tô rob'ru Zezusi hã, ai'repudu te te 're ñpibui u'âsi mono nhiti, morí da. Te te tãma rob'rui wi, ma tô awa'awi watobro, ai'reputu hawi. Tawamhã awa'awi ma tãma tirowê, ai'reputu ma hã.

19 Tawamhã wa norí hã ñsiré 're ñwanomro mono norí hã, wa tô wahâiba pisutu ñtême ai'rê za'ra ni Zezusihi u, romnhiwasi wa te wasiwi sadanharí da. Ñne, wa tô wasiwi sadanharí ni:

— E niha bâ bété wa norí hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherê, wa te wasiwi ñmei waihu'u õ, tãma.

20-21 Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharí za'ra:

— 'Re ñhâimana u'âsi mono hã syry na 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa, tãma mei waihu'u za'ra wa'aba õ di. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Motada nhamare hã syryre nherê, da te 're wamhã, oto poto wamhã, wede za'êtê uptabi di. Tane, a norí wa'wa hã syryre na 'Re ñhâimana u'âsi mono 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, syryre na nherê, uburé marí hã te aré 're ñmanharí za'ra wa'aba mo, asi'uihã na aima waihu'u za'ra wa'aba õ nherê. Ñ êtê 'rãihã ma, te aré ñnharí za'ra wa'wa, si'uihã na si'rê da, ñsabzém nhiti. Tawamhã te aré tô ai'rê. — Ñne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ñsiré 're ñwanomro mono norí ma.

Zezusi hã za ñdâ'ázém na ñsiwasu'uzé hãiba amo, ñhãwa'utuzém na zama

Marcusi 9.30-32; Rucasi 9.43-45

22 Tawamhã wa norí hã Zezusihi siré wa tô asimro ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Wasiré wasi'ubumroi wamhã, ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ñpodo hã te za dasima ñhãiba nhomri za'ra ni.
23 Te za ñwĩrĩ ni duré, dasiwi. Tane nherê, bådã maparane ñ'ãma si'utõrĩ õ ré, te za ñmama hã apã ñhãwa'utu.

Tawamhã, wa te wapari za'ra wamhã, ma tô wawi tirobzei'õ pese za'ra, ñsiré 're ñwanomro mono norí wi.

'Re ñhâimana u'âsi mono nhorõwa 'ri 'madâ'ázéb da, rob'uiprazé da te tãma 're ñpo'o za'ra mono zé wasu'u

24 Tawamhã wa norí hã Zezusihi siré 're ñwanomro mono norí hã wa tô ai'aba'rê ni, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Wasihutu

wamhã, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma tô Pedru siwi sadanha, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã. ãne ma tô siwi sadanha:

— E asib'apito za'ra wa'wa hã rowahutuzé 'madã'ãzéb da, te te dame 're wa'ãbã mono õ di.

25 — ãhe. Te te 're wa'ãbã. — ãne ma tô sada'ã, Pedru hã.

Tawamhã Pedru ma tô ãzé 'ri para u, Zezusihi zarina, te te ãma sadanha'ã da. Sébré wamhã, ma tô Zezusi hã timreme na sôzã, Pedru hã:

— Sima, e niha ma asimirosa'rada ãwaihu. Daro mono bã danhib'apito norĩ ma, e 'wam norĩ hã te rob'uiprazé hã te te tãma 're po'o za'ra. E ãsib'a'uwẽ norĩ hã, e darob zô te te da'ãma 're ã'ai'uté za'ra mono norĩ si te za te te tãma 're po'o za'ra. — ãne te sadanha, Zezusi hã.

26 Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Darob zô te te da'ãma 're ã'ai'uté za'ra mono norĩ si, te za te te 're wa'ãbã za'ra.

Tawamhã Zezusi hã te duré tãma tinha, ãne:

— Tane tô. Daro mono bã danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ, tinhib'apito ma, te te 're ãwa'ãbã za'ra mono da hã mare di. (Tane, wa hã ãmama nhib'a'uwẽ wa, rowahutuzé 'madã'ãzéb da, te dame 're wa'ãbã mono õ nherẽ, te ãma dame 're upai mono õ di za.) 27 Tane nherẽ, wawasédé, da te wa'ãma 're sa'ra mono õ'umnhasite, wa za wa'ãbã za'ra ni, ãhãna hã. Ma'ãpé ai'maimorĩ aba ãsõ'ui u, tepe zô 'maimeï wa'aba da. Tawamhã ãmorĩ'rada 'maï'ãri aba wamhã, te za ãmasari waré wa'wa, rob u. Tawamhã ãsadaï'ré 're, te za ãmanhopëtẽ 'wa, rob'uiprazé ãsapotore hã. Ta hã ãwãbre za, rowahutuzé 'madã'ãzéb da hã te ãwa'ãbãzéb da hã, duré ãma ãwa'ãbã za'ra wa'aba zéb da hã. Taha wa, rob'uiprazé ãsapotore hã 'maï'ãri aba wamhã, te za asiwi ãmaï'ãri 'wa, rowahutuzé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ u, ãma wa'ãbã za'ra wa'aba da. — ãne te tinha, Zezusi hã.

Danhipai u dama ãpire na Zezusi hã te te ãrowasu'uzé wasu'u

Marcusi 9.33-37; Rucasi 9.46-48

18 1 Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ãtẽme ubumro ni, wa te wasiwi sadanha'ã da, ãne:

— E 'wa hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhib'a'uwẽ, siré 're ãhãmãna za'ra mono norĩ hã danhipai u dama ãpire.

2 Tawamhã Zezusi hã ma tô ai'uté hã 'mahã, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ wa'wa, te te sãrĩ da. 3 Tawamhã te wama nha'ã za'ra oto:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Aihãmãnazém na saprĩ za'ra wa'aba õ wamhã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono õ di za. Dama ãwãpu na ai'uté

hâimanazém ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono wapsi, te za ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'wa. ⁴ Ni'wam norĩ hã ã ai'uté ne tipire na 'râwi 're si'madâ'â za'ra mono õ wapsi, te za pire na 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zébãma hã. ⁵ Duré ni'wam norĩ hã te te 're ãzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'âbã te duré ãzô 're tob'uzu za'ra. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

Dawasédé, da te 're ãmanharĩ za'ra mono õ zé wasu'u

Marcusi 9.42-48; Rucasi 17.1-2

⁶ Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ãne:

— ãhãta ai'uté norĩ te asimro. ãté ni'wa hã te za tinhimiroti wasété na ãma ropé, ai'uté norĩ ãma, te te sina 're ãumnhasi za'ra mono norĩ ãma. Tawamhã ãsimiroti wasété hawi, ai'uté te te ãmairẽme wamhã, tãma ropipa uptabi di za, tãma ãroti wasété 'wai ma hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, za te te azãri wa. ãbutu na ãtẽ tãmo wawẽ, da te ãma wasisi pari, dâ'â da, ãi ba da te mei 'wa'ãhã, tãma ropipa di aré. Tane nherẽ, ãsimiroti wasété zarina ai'uté te te ãrẽme wamhã, tãma ropipa uptabi di za, roti wasété'wai ma hã. ⁷ Danhimiroti wasété hawi 're dasi'marõpãrĩ u'âsi za'ra mono wa, taha wa, dama 're ropipa uptabi za'ra mono di za, daro mono bã. Te za tô da te 're ãrẽme za'ra. Tane nherẽ, tinhimiroti wasété hawi te te 're ãda'marõpãrĩ za'ra mono norĩ ma si, danhipai u tãma 're ropipa uptabi za'ra mono di za.

⁸ — Asib'rata na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, duré aipara na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, te za asiwi 're ãsihãri za'ra wa'aba mo, 're sãmra aba mono da. Asib'rada asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono newa, duré aipara hã asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto misire ré si newa, hãiwa u 're anomro aba mo, 're asimroi u'âsi aba mono da oto, tame. Tawapsi aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherẽ, asib'rata zahuré ré, duré aipara zahuré ré, unhama u'âsi u 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁹ Duré atãmo na marĩ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasété na 're asi'marõpãrĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ato hã te za asiwi 're ãsani za'ra wa'aba mo, 're sãmra aba mono da. Tawamhã ato hã asiwi 're sani za'ra wa'aba mono newa, te za atãmo misire ré si newa, 're asisisi aba mo, hãiwa u, 're ai'ubumroi u'âsi aba mono da, tame. Tawapsi aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherẽ, atãmo zahuré ré ropipa u unhama u'âsi u, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. — ãne ma tô Zezusi hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, wama waihu'u sirõmo za'ra.

Pone'ërebâire ïsimanizé wasu'u

Rucasi 15.3-7

10-11 Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma:

— ãhãta ai'uté norĩ hã te asimro. ãma 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tõi, dama ïwapu newa. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Hãiwa ãma 'Re ïhãimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã te ai'uté mono bâ te te 're 'madââ pese za'ra, misi si, tite mono bâ. Ta norĩ hã te ïmama nho'a te te 're 'madââ pese za'ra, hãiwa ãma 're ïsãmra mono nho'a.

12 — Wa za oto aima ãma romnhimiréé za'ra wa'wa. Aibã hã pone'ërebã 100 na ïsimizama hãiba hã misi tiwi 'masimani wamhã, e sõi rĩti mono õ di za. Te za tõi sõi 're rĩti. Pone'ërebâire hã te za a'ã rême za'ra 99 na ïhãiba hã. ïsa'u rom na tisa te te 're huri mono ré, te za sõi rĩti, tiwi ïsimani zõi. 13 Tawamhã te te sãmri wẽ te, te za 're to, pone'ërebã tede'wa hã. Pone'ërebã hã ïsimani'õ norĩ hã rowẽ u'âsi tãma 're hãimana za'ra mono wa, tãma 're ïrowẽ mono zém nhipai u, te za 're to za'ëtẽ. 14 Tane, ã ai'uté norĩ hã Aimama aba wi, 're ïsimani za'ra mono da hã sõi 're simipari mono õ di, tãma wẽ õ wa. — ãne ma tõi Zezusi hã pone'ërebâire ïsimanizém na simiréé.

Dasiré ïsazei'wa nherẽ, dasiwi 're ïdawasété za'ra mono zé wasu'u

15 ãne te duré rowasu'u, Zezusi hã:

— Asisãnawã, asiré ïsazei'wa nherẽ, asada 're wasété za'ra wa'aba mono wamhã, te za ïtême 're anomro aba mo, asada 're ïwasété za'ra wa'aba mono zém na tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da, aihãiba pisutu. Tawamhã tãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zé hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za apã asina 're asisãnawã za'ra wa'aba mo. 16 Tane nherẽ, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za oto asiré ïsazei'wa hã misi, niwamhã maparane asiré 're ïsimroi wa'aba mo, asada 're ïwasété za'ra wa'aba mono u, oto ïsõ'a zahuré tãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, ta norĩ nho'a. Duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére hã ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, te za ãne 're ïmanharĩ za'ra wa'aba mo, asima. ãne ïsimiroti na rob'ui'ére hã: “Ni'wam norĩ hã sada 're dawasété za'ra mono wamhã, dahãiba maparane nho'a te za dama 're siwaihu'u za'ra, ïwapari'wa norĩ hã danho'a te te ãma 're mreime waptob za'ra mono da.” ãne duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére, ïbaihã na hã. 17 Tawamhã asiré ïsazei'wa norĩ nho'a tãma 're roti za'ra wa'aba mono nherẽ, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za oto uburé asiré ïsazei'wa norĩ ma 're

ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zém na. Tawamhã uburé asiré ĩsazei'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono õ wamhã, ĩsazei'õ'wa hâimanazém ne, te za oto ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, tiwasété na 're siwaihu'u za'ra mono õ wa oto. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

18 Tawamhã te duré wama rowasu'u za'ra Zezusi hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ tõ za'ra mono da, dawi 're ĩsawi za'ra wa'aba mono hã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te ãma 're asaze za'ra wa'wa, hâiwa ãma. Duré uburé marĩ hã dawi 're ĩsawi za'ra wa'aba mono õ hã, te za ã duré te te ãma 're ai'uzei pese za'ra wa'wa.

19 — ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, tô sena. Ni'wam norĩ hã maparane nherẽ, marĩ na ti'ai ãma 're asisaze za'ra wa'aba mono wamhã, ĩmama wi 're ĩrowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, hâiwa ãma 're ĩsãmra mono hã. **20** Ni'wam norĩ hã maparane, átẽ si'ubdatõ nherẽ, ĩzadawa para 're mreme zusi mono da, siré 're si'ubumroi mono wamhã, wa hã wa za tame duré ĩsiré 're ĩhâimana za'ra. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

21 Tawamhã Pedru hã ma tô Zezusihi u ai'ré, te te sadanharĩ da. ãne te sadanha:

— Wanhib'apito, wasiré ĩsazei'wa nherẽ, ĩzada 're ĩwasété u'âsi mono zé hã e mame ĩsa'ratazém nhitõ ãma wa za ĩsina 'madâ'â zazâ, ĩwasédẽ te ĩsina ĩ'madâ'â'özém na hã za. E 7 ãma.

22 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Mare di. 7 ãma asina 'madâ'â zazâri õ di za. Até 77 ãma si te za asina ĩ'madâ'â zazâ, ĩwasédẽ hã asina ĩ'madâ'â'özém na hã. **23** ãne, wa za oto aima ãma romnhimiré za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na hã. Tawamhã ti'ai ãma danhib'apito hã ma tô rosa'rata, tite rob'uiprazé te te sa'rata da, ĩsapari tãma rob'madâ'â'wa norĩ hã rob'uiprazé te te tiwi 're ĩwaptẽrẽ za'ra mono hã wahuré ĩsõwa're're te te tãma 're sõmri za'ra mono zõ. **24** Tawamhã te te ãma sãna'rata wi, ma tô ĩtẽme saprõni ni aibã hã, ĩsapari rob'madâ'â'wa hã. Ta hã ma tô rob'uiprazé hã tinhib'apito wi te te 're awaptẽrẽ, sa'ëtẽ uptabi na. Sa'ëtẽ uptabi wa, niwa ĩsõwa're're te te tãma ĩsõmri da hã waihu'u õ di. **25** Tawamhã te te tãma sõmri waihu'u õ wa, ma tô ĩsib'apito hã dama ti'ru, da te wede da, da te uipra da, ĩmro zama, ĩ'ra norĩ zama, pawa'âbã ãna te te dama 're romhuri za'ra mono da oto. Uburé ĩsibro hã da te dama wede za'ra da, ma tô dama ti'ru duré, rob'uiprazé te te tiwi 're ĩ'awaptẽrẽ mono hã te te ãma wa'âbã da.

26 Tawamhã õ hã tô tãma rob'madâ'â'wa hã aré, ma tô hi'rãititõ tãma aime ãpapara, tinhib'apito ma. Tawamhã te tiwi waptê, ãne: “Apito, a'â ãzapari ze na asimi'ê na. Zahadu uburé wa za aima wa'â, wa hã.” ãne ma tô tãma siwaihu'u, aibã hã.

27 — Tawamhã ãsib'apito hã ma tô ãma aiwamri, ãmreme na. Taha wa, ma tô tãma sisisi apã, õne haré nomro da, te te tãma sãmri tõ da. Õne haré ma duré satõ oto, apã mori da. 28 Tawamhã õ hã aibã hã te oto mo. Mori wamhã, ma tô tisiré romhuri'wa hã sõpêtê. Taha wi, ma tô duréihã rob'uiprazé misi bãtã na dapawa'ãbãzé hã waptê syry na, apito hawi ãmorĩ wi. Tawamhã ãsõwa're're te te tãma sãmri õ wa, ma tô ti'ã, ãbutu na awa'awi. ãbutu na te te tété sina, ma tô tiwi waptê, ãne: “Ma'ãpé ãhãna ãma sãmri, zahadu ãma ãwa'ãbã õ hã.” ãne te tiwi waptê.

29 — Tawamhã ãsiré romhuri'wa ma tô hi'rãititõ nhamra ãpapara, te te tiwi rowaptêrê da, ãne: “Ma'ãpé, ãzapari ze na a'ã syry na. Wa za tô aima tisõ uburé, ãsõwa're're.”

30 — Tawamhã ãne te te tiwi waptêrê nherê, te te ãma sazei õ di. Te te ãma sazei õ wa, ma tô dama ti'ru, da te sêrê da, dazazéb 're. Rob'uiprazé hã te te tãma sãmri wapsi, te za dama ti'ru, apã da te wazere da, dazazém hawi. 31 Tawamhã ãsiré rob'madâ'â'wa nori hã ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra, te te dama i'ru na hã da te sêrê da, dazazéb 're. Te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tihãimana za'ra. Ma tô duré ai'aba'rê, tinhib'apito ma, te te siwi wasu'u da. 32 Tawamhã te te tãma wasu'u za'ra parimhã, ma tô ãsib'apito hã sô hã, dazazéb 're danherê'wa zô. Sô hãrã wamhã, ãne te tãma tinha: “A hã romhuri wasété 'wa, ãwi ãwaptêrêzéb zarina wa tô po're ha'ã, rob'uiprazé ãwi 're ãwaptêrê mono zém na hã apã ãma sãmri õ nherê. Te 'ruiwapari õ di. 33 E niha bã bété, ãma ãipê'ézé õ di asiré romhuri'wai ãma hã, wa hã ai'ãma ãpê'ézé ne.” ãne te tãma tinha ãsib'apito hã, tãma rob'madâ'â'wai ma.

34 — Tawamhã ãsib'apito hã ma tô ab'ruí pese. Sib'ruí wa, ma tô dama ti'ru, dazazéb 're da te sêrê da, da te tãma 're ãrob'manharĩ u'ãsi za'ra mono zém na, tame te te 're robzépata mono da. Rob'uiprazé te te tiwi 're ãwaptêrê mono nhowa're're tinhib'apito ma, te te tãma sãmri wapsi, te za wazere ni apã. — ãne ma tô Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono nori ma.

35 Tawamhã ãne ma tô timreme hã wama 'rãsutu za'ra, Zezusi hã:

— ãne hã asiré ãsazei'wa hã asada 're ãwasété za'ra wa'aba mono zém na sena na asina 're 'madã'ã zahãri za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za ãmama hã te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa aihãiba mono bã wa'aba, hãiwa ãma 're ãsãmra mono hã.

Damro, da te 're ãrẽme za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 5.31-32; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18

19¹ Tawamhã ãne na Zezusi te te rowasu'u parimhã, ma tô Darireza hawi mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da, Zodã pa zara u. ² Da'ahã uptabi na te ãsarina ai'aba'rẽ ni. Tawamhã Zudeza u wisi wamhã, ma tô ãhãzé ré norĩ hã apese, tame.

³ Tawamhã parisezu norĩ hã ni'wam norĩ hã ma tô ãtẽme aihutu Zezusihi u, te te siwi sadawa pibu da, timreme na te te upai wa, te te siwi mremente wẽ'õ da. ãne ma tô siwi sadanha:

— E aibã hã te za timro hã marĩ ãpire hã te te tiwi 're 'manharĩ za'ra mono õ nherẽ, te te 're rẽme za'ra. E wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, ãne hã.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— E ãbaihã na ãne hã 're sõrẽ za'ra wa'aba mono ã bã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã. ãne rob'ui'ére hã: “Ropoto na'rata hawimhã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã a'uwẽ hã aibã na 'manha. Pi'õ zama ma tô durẽ 'manha.” ãne durẽhã ãbaihã na rob'ui'ére hã. ⁵ ãne ma tô durẽ roti 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, ãbaihã na hã: “Taha wa, aibã hã 're mro za'ra mono wamhã, te za timama norĩ hã te te 're rẽme za'ra, timro me si sirẽ 're simasisi zahurẽ mono da oto. Sina 're hãiba sitob zahurẽ mono wa, maparane ãhãiba nherẽ, misi ãhãiba ne, te za sirẽ 're simasisi u'ãsi zahurẽ oto.” ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã. ⁶ ãne wa, dasina 're damro za'ra mono wamhã, dahãiba maparane nherẽ, te za oto dahãiba misi ne dasirẽ 're dasi'ubumro. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, dasi'ãma te te 're da'ahãiba to mono nherẽ, ni'wa hã da'ãma 're siwanhizari mono õ di za. Mare di. — ãne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ ma waihu'u za'ra.

⁷ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô durẽ siwi sadanha, Zezusi hã:

— Oro zapre te Mozési hã te te wama 're roti za'ra, aibã hã timro te te 're rẽme za'ra mono da wamhã, timro te te 're ãrẽme za'ra mono zẽm na rob'ui'ére te te tãma 're sõmri za'ra mono da, te te durẽ ãrẽ 're satõrĩ za'ra mono da, ãsiti oto sina 're pahã za'ra mono da. — ãne te siwi sadanha.

⁸ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ta hã Mozési hã aipẽ'ẽ tete za'ra wa'aba wa, ma tô ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa. Tane nherẽ, ropoto na'rata hawimhã, ãne na 're ãromhãimana mono zé hã robaba di. ⁹ Taha wa, tô sena wa za durẽ aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wa hã aibã hã, ãmro aibã na sipsaihuri õ nherẽ, timro te te mei wamhã, pi'õ aimawi na mro wamhã, te za tiwasédẽ hã 'manha, aibã hã.

¹⁰ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi sirẽ 're ãwanomro mono norĩ hã wa tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Tane ze te bã, damro ãna te za 're danomro pé.

11 Tawamhã Zezusi hã te duré asa wama nharĩ za'ra:

— ã hã te ãma irowasu'uzé hã aihĩni da te 're iwaihu'u za'ra mono da hã mare di za. 'Re ihâimana u'âsi mono te te tãma 're iwaihu'u za'ra mono norĩ si, te za te te 're waihu'u pese za'ra, ãne hã. 12 Aibã hã ni'wam norĩ hã 're ipoto za'ra mono zém hawim haré, 're 'ra waihu'u za'ra mono õ wa, te za ta norĩ si mro ãna 're nomro, õne haré. Duré aibã hã ni'wam norĩ hã da te 're sihãri za'ra mono wamhã, oto 're 'ra waihu'u za'ra mono õ wa, te za duré ta norĩ hã mro ãna 're nomro. Duré ni'wam norĩ hã te za tihãiba hã te te 're sawi pese za'ra 'rãwi, 're mro za'ra mono tõ da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ si 're nomro mono da. Ni'wam norĩ hã ãne hã te te 're waihu'u pese za'ra mono wamhã, te za tô ãma 're sõpré u'âsi. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, isiré 're iwanomro mono norĩ ma.

Zezusi hã, ai'uté te te i'azawizé wasu'u

Marcusi 10.13-16; Rucasi 18.15-17

13 Tawamhã ma tô Zezusihi u, ai'uté da te simro, tinhib'rada hã i'ã nhisiwi, te te nasi ãma aza'ra sina, Timama ma, ãma mreme za'ra da. Tane nherẽ, isiré 're iwanomro mono norĩ hã wa tô dama nharĩ za'ra ni, da te itẽme simro tõ mono da, ai'uté norĩ hã.

14 Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, isiré 're iwanomro mono norĩ ma:

— Tô'ã. Dawi rosawi za'ra wa'aba tõ. A'ã we itẽme da te simro mono, ai'uté norĩ hã. ã norĩ hã ai'uté norĩ hã õne haré simizazei pese na 're ihâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're hâimana za'ra mono wapsi, ta norĩ hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra. — ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

15 Tawamhã tinhib'rada, i'ã nhisiwi te te nasi ãma aza'ra sina te hãiwa u nasi ãma timreme za'ra. Taha pari ma tô mo.

Aibã isibro pese wasu'u

Marcusi 10.17-31; Rucasi 18.18-30

16 Tawamhã nimahã bãtã na ma tô aibã hã mo, Zezusihi u, te te sadanharĩ da. ãne te sadanha:

— Rowahutu'wa, e marĩ iwẽ hã wa za 'manha, 're idanomro u'âsi mono zé hã te isina i'uwaimrami da hã.

17 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— E marĩ da, te ãne izadanha, marĩ iwẽ hã da te 're i'manharĩ za'ra mono zém na hã. Misire 're imorĩ wẽ uptabi hã te 're hâimana. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma i'rob'ui'ére hã 're 'madã'ã pese mono wapsi, te za asina i'uwaimra, dadã'ã ãna 're idanomro u'âsi mono zé hã.

18 Tawamhã aibâ te duré sadanha, Zezusi hã:

— E ma hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã wa za te 're 'madã'ã pese.

Tawamhã asa te tãma tinha, Zezusi hã:

— “Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawí 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dawasu'u waseté na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. 19 Duré aimama hã te za 're ãwazé pese za'ra wa'aba mo, ana zama. Te za duré uburé 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marí ãwẽ zõ asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ãwẽ zõ.” — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, aibã ma.

20 Tawamhã ãprédupté hã ma duré ãma sada'ã apã, tô õ hã:

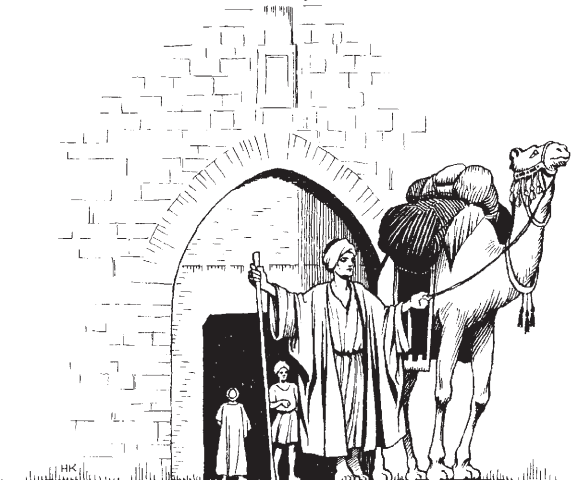
— Tô õhõ si, wa tô 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã te 're 'madã'ã pese, uburé. E marí, wa za 'manha, ãhã nhipai u hã bété.

21 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, ãne:

— Rowẽ na 're aihãmãna mono zéb zõ, 're rosa'rata mono wamhã, mo oto aimorí, uburé asibro hã dama wede mono da, da te aiwi ãuípra za'ra zé hã rob'uíprazé hã ãsibrob'õ norí ma, sõmri mono da. Tawapsi asibro pese dí za, hãiwa ãma. Taha parip si te za we apã aimo ãtẽme, ãsiré 're aimorí da oto.

22 Tawamhã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô aibã ãprédupté hã robzei ãna mo, tinhibro pese si te te sima sawi wa. 23 Tawamhã ãsa'u ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norí ma:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ãsibro pese norí hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u 're ãsisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za. 24 E niha te za awaru ba'õmore hã ãsi'uwazi para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ãsibro pese norí hã si'uihã na 're sisisi

Awaru ba'õmore
Mateusi 19.24

waihu'u mono õ di za, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zẽb u hã. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

25 Tawamhã ãne ãmreme hã wa te wapari za'ra wamhã, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni, ãsirẽ 're ãwanomro mono norĩ hã. Tawamhã wa wasisadhanarĩ za'ra ni, ãma:

— ãsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bẽtẽ danho'reptuzẽ hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadã'ã ãna 're ãdanomro u'âsi mono zẽ hã.

26 Tawamhã Zezusi hã te wa'madã'ã pese za'ra, ãsirẽ 're ãwanomro mono norĩ hã. Tawamhã, te te wa'madã'ã pese za'ra wamhã, te durẽ asa wama nharĩ za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzẽ hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ãhâimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si waihu'u pese di, uburẽ marĩ hã te te 're ã'ab'manharĩ mono zẽb da hã.

27 Tawamhã Pedru te tãma siwasu'u, ãne:

— Wa norĩ hã wa tô wanhibro hã uburẽ rẽme pese za'ra ni wasipara, asirẽ 're wanomro mono da oto. ãne wamhã, e marĩ te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te wama 're apisutu, te te wama 're ã'anhomri mono da hã.

28 Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— ãne, tô sena wa za durẽ aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi wa hã dasirẽ ãpodo hã wa za ro ãtẽb ãma danhib'apito simasisizẽm na 're ãnhamra. ãsimasisizẽ ãwẽ uptabi ãma wa za 're ãnhamra, te 're da'ab'madã'ã u'âsi mono da oto. Tame te za durẽ a norĩ wa'wa hã ãsirẽ 're anomro aba mono norĩ hã 12 na danhib'apito simasisizẽm na 're asimroi wa'aba mo, aipire na Izarazẽhẽ 'ra nhihudu mono bã 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono da. 29 ãtẽ ni'wam norĩ hã te za tinhorõwa hã te te 're rẽme pese za'ra, durẽ ãtẽ tisisãnawã norĩ hã, durẽ ãtẽ timama norĩ hã, durẽ ãtẽ ti'ra norĩ hã, durẽ ãtẽ tinhipti'a hã. ãtẽ ãsirẽ 're nomro mono da, te za uburẽ marĩ hã te te 're rẽme pese za'ra. Ta norĩ ma, te za uburẽ marĩ te te 're ãrẽme za'ra mono zẽm nhipai u pese, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tãma 're anhomri. Ta norĩ ma si te za dadã'ã ãna 're ãdanomro u'âsi mono zẽ hã te te tãma 're apisutu. 30 Ni'wam norĩ hã dama ãpire na ti'ab rẽ 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're apisutu da'ahã na, wapu na 're hãimana za'ra mono da oto, za da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zẽb ãma hã. Durẽ ni'wam norĩ hã ti'ab rẽ dama wapu na 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za te te tãma 're apisutu, pire na oto 're hãimana za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ãsirẽ 're ãwanomro mono norĩ ma.

Buru na romhuri'wa norĩ wasu'u

20¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimiré'é na wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã buru tede'wa hã bâdã 'rãiwatobro wi, ma tô mo, tãma ĩromhuri'wa norĩ da hã, te te da'maipisutu za'ra da, te te ãma tãma romhuri za'ra da, uwa 'ru na. ²Tawamhã te te da'anhopětẽ wamhã, ma tô tãma pisutu za'ra, misi bâtã na dapawa'ãbãzéb uwaibaba te te ãma pawã'ãbã za'ra mono da. Taha wa, ma tô ãma saze za'ra, tãma ĩromhuri za'ra 'wa da hã. Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, misi bâtã na te te romhuri za'ra da, rob're na, uwa 'ru na. ³Tawamhã mararé ma tô duré mo, bâtã si'ré na, 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ĩrowede za'ra mono zéb u. Tame ma tô duré aibã norĩ hã söpětẽ za'ra, romhuri ãna taré da'rata ĩsi'ubumro hã. ⁴Tawamhã ãne ma tô tãma nharĩ za'ra: “A norĩ wa'wa hã te za oto ai'aba'rúi wa'wa ĩburu u, uwa 'ru na dame romhuri za'ra wa'aba da. Tawamhã dapawa'ãbãzéb uwaibaba, wa za duré aipawa'ãbã za'ra wa'wa.” ãne ma tô duré buru tede'wa hã tãma pisutu za'ra.

⁵ — Tawamhã ĩburu u te oto ai'aba'rú, te te tãma romhuri za'ra da. Tawamhã abzuma ma tô duré aibã norĩ hã söpětẽ za'ra, buru tede'wa hã. Taha wa, te duré satõrĩ za'ra, ĩburu na te te dame romhuri za'ra da. Bãdã sipra wi, ma duré söpětẽ za'ra aibã norĩ hã, aimawi hã. Tô õhõ si ma duré tãma pisutu za'ra. Tawamhã ta norĩ hã te duré dazarina ai'aba'rú. ⁶Tawamhã hãiwahã pesere te duré mo buru tede'wa hã, 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ĩrowede za'ra mono zéb u. Tawamhã aibã norĩ hã ma duré söpětẽ za'ra aimawi hã, romhuri ãna taré da'rata ĩsi'ubumro hã. Te te söpětẽ za'ra wamhã, ãne te sadanharĩ za'ra: “E marĩ wa, te taré asimroi wa'wa, bâtã bâ, marĩ hã dame 'manharĩ za'ra wa'aba ãna.”

⁷ — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, ãne: “Ni'wa hã marĩ hã te te wama pisutu õ di, wa te tãma ĩromhuri za'ra zéb da hã. Taha wa, marĩ na wa te dame romhuri za'ra õ di, ã bâtã na hã.”

— Tawamhã buru tede'wa te duré tãma rob'ru za'ra: “Mo oto a norĩ wa'aba zama dazarina ai'aba'rúi wa'aba, ĩburu na dame romhuri za'ra wa'aba da, uwa 'ru na.” ãne ma tô buru tede'wa hã satõrĩ za'ra.

⁸ — Tawamhã mara simei wamhã, tãma ĩromhuri'wa norĩ 'madã'ã'wai ma, te tinha ãne, buru tede'wa hã: “Ma'ãpé, uburé ĩma romhuri'wa norĩ zô aihãrã za'ra na oto, pawã'ãbã mono da. Tawamhã daza'u romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra norĩ, uimrehẽne te za ĩpawa'ãbã na'rata za'ra. Taha parip si te za duré romhuri na ĩsãna'rata'wa norĩ hã ĩpawa'ãbã za'ra.” ãne ma tô tãma waihu'u, buru tede'wa hã.

9 — Tawamhã hâiwahâ pesere, romhuri na te te ãsãna'rata za'ra hã ma tô rob'uiprazé hã waibu hâiba mono bâ, misi bâtâ na dapawa'âbâzéb uwaibaba, bâtâ bâ te te romhuri za'ra õ nherê. 10-11 Tawamhã dawana romhuri na te te ãsãna'rata za'ra norĩ hã ma tô duré hâiba mono bâ waibu rob'uiprazé hã, aiwapsi. Tane nherê, te te waibui wamhã, ma tô tãma nharĩ za'ra, buru tede'wai ma, ãsa'u romhuri na te te ãsãna'rata za'ra norĩ pawa'âbâ nhipai u, te te waibui õ wa. 12 ãne te mreme nhiti'ru na tãma nharĩ za'ra: “Õ norĩ hã hâiwahâ si romhuri na te te ãsãna'rata za'ra hã misi bâtâ za'ratazé hã ma tô sina uprosi za'ra. Wa norĩ hã bété. Bâtâ bâ, wa te ãromhuri za'ra hã, rowa'ro uptabi nherê. E niha bâ, ma bété õ norĩ zama tipawa'â hã waibu, aiwa wapawa'âbâ za'ra me.”

13 — Tawamhã aibã norĩ siré ma, te misi tinha, buru tede'wa hã: “Ïsiwaihu, ãwapari pese. Wa hã te aima 'manharĩ wasété õ di, ãne hã. Oro ãma ãzaze za, bâtâ bâre ãma romhuri da, tô misi bâtâ na dapawa'âbâzéb uwaibaba te aipawa'âbâ da. 14 Ma tô dame asima ããri pa. Taha wa, te za oto aimo. Wa tô ãsima wê, aiwa aipawa'âbâ za'ra wa'aba ne te pawa'âbâ za'ra da, asa'u wa'aba romhuri na te te ãsãna'rata za'ra norĩ hã. 15 Te ãsima ãwê zéb zarina, ãte rob'uiprazém na te da'apawa'âbâ wamhã, e ãwasédé wa tô 'manha. Mare di. ãwasédé hã te 'manharĩ õ di. Áté taré dama ãnhopru wa, ma tô ãzada asahi, bâtâ bâ te te ãma romhuri za'ra õ nherê, bâtâ na dapawa'âbâzém na te pawa'âbâ za'ra 'ru te.” ãne ma tô buru tede'wa hã tãma siwaihu'u, tãma ãromhuri'wai ma. — ãne ma tô Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

16 Tawamhã ãne ma tô Zezusi hã timreme na wama 'rãsutu za'ra:

— Ni'wam norĩ hã dama pire na ti'ab ré 're hãimana za'ra mono nherê, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te za te te tãma 're pisutu za'ra, wapu na 're hãimana za'ra mono da oto, za da'ãma 're ãsib'a'u wê mono zéb ãma hã. Duré ni'wam norĩ hã ti'ab ré dama wapu na 're hãimana za'ra mono nherê, te za te te tãma 're pisutu za'ra, pire na oto 're hãimana za'ra mono da. — ãne ma tô timreme na wama 'rãsutu za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, si'ubdatõ ãma za ãdã'ázém na ãsiwasu'uzé, ãhãiwa'utuzé me

Marcusi 10.32-34; Rucasi 18.31-34

17 Tawamhã wa norĩ hã Zeruzarê u wa oto ai'aba'ré ni, Zezusihi siré. Wasi'aba'réi ré, ma tô wahãiba pisutu, wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, 12 na wahãiba za'ra ma. ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

18 — ãwapari pese za'ra wa'aba. ãhãna, wa Zeruzarê u ai'aba'ré ni. Tame wa hã dasiré ãpodo hã te za dasima ãhãiba nhomri ni,

sasedoti ĩpire norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hã ĩwasédé te te ĩãma ĩsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama ĩ'ru za'ra, da te ĩwĩrĩ da, dasiwi. **19** Taha zarina te za oto zudezu'õ norĩ ma siwi ĩhâibano. Tawamhã te za ĩãma tiwa'ẽ za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Te za ĩãma wasété za'ra ni duré. Te za duré da te dasiwi 're ĩpréé. Taha parip si, te za wedepo'o nhonhi'râmi na dasiwi ĩzasõmri ni hâiwi, ĩdâ'â da. Tane nherẽ, bândâ maparane ĩãma si'utõrĩ õ ré, wa za apâ hâiwa'udu. — ãne ma tô wama siwaihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

Zebedehe mro, Zezusihi wi, te te ĩrowaptẽrẽzé wasu'u, ti'ra norĩ ma

Marcusi 10.35-45

20 Tawamhã Zebedehe mro hã ma tô Zezusihi u mo, ti'ra si'aibã norĩ siré. ĩtẽme morĩ wamhã, tãma pire wa, ma tô tãma aiwẽ'ẽ, ti'ra norĩ ma, te te tiwi rowaptẽrẽ da.

21 Tawamhã Zezusi hã te pi'õ sadanha, ãne:

— E marĩ ma tô asima ĩwẽ, te aima ãma ĩ'uwaimrami da hã.

Tawamhã pi'õ te asa tãma tinha:

— Ma'ãpé, ĩ'ra norĩ ma, tãma ropisutu sirõmo zahuré na, danhib'apito simasisizém na asimire niwĩ duré asimi'e niwĩ dama pire na 're simasisi u'âsi zahuré mono da, za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ãma ĩsib'a'uwẽzéb ãma hã. — ãne te Zezusihi wi rowaptẽ, ti'ra norĩ ma, pi'õ hã.

22 Tawamhã Zezusi hã te ĩ'ra norĩ ma oto rowasu'u zahuré, ãne:

— E marĩ da, te rosa'rata ãna asina ĩzadanhari'wa. Wa hã wa za robzépata za'ëtẽ, dawĩ ĩsisawi ãna. E tawamhã sada asiptete aba di, za te ĩrobzépata za'ëtẽ ne, ĩrobzépata aba da hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré, Zebedehe 'ra norĩ hã:

— ĩhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te ĩrobzépata da hã. — ãne ma asa tizadawa na tãma wa'râmi zahuré, Zezusihi ma.

23 Tawamhã Zezusi hã te duré tãma rowasu'u zahuré, ãne:

— Te za tô ĩsine ĩrobzépata za'ëtẽ 'wa. Tane nherẽ, ĩsi'uihã na te aipisutu waihu'u aba õ di za, dama aipire wa'aba na 're aihâimana aba mono zéb da hã, ĩnhimire niwĩ, duré ĩnhimi'e niwĩmhã. ĩmama te te ĩpisutu za'ra norĩ si te za dama pire na ĩ'rata 're hâimana u'âsi za'ra. Ta norĩ hã te pisutu za'ra õ di za, wa hã. — ãne te tãma siwasu'u zahuré, Zezusi hã.

24 Tawamhã Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã 10 na wahâiba za'ra hã, Zebedehe 'ra norĩ mreme wa te wapari za'ra wamhã, wa tô sada wanhitiru za'ra ni. **25** Taha wa, Zezusi hã te sima wazô tihârâ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ zô. Tawamhã ãne te wama nharĩ za'ra:

— Ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã te pire uptabi na dama 're hãimana za'ra. Sa'ëtê te duré te te 're dawada'uri za'ra, ãsimiroti hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da. **26** Tane asima 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, ai'maipire wa'aba da, asina 're 'mairor'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're ãmaipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're ai'manhimnhasi aba mono ãna. **27** Duré 'rãwi asima aipire uptabi na 're ai'maihãimana aba mono da, asima 'maiwê uptabi aba wamhã, pawã'ãbã ãna romhuri'wa ne, te za asima 're ãmaimromhuri wê wa'aba mo. **28** Tane duré, wa hã dasiré ãpodo hã da te ãma 're romhuri za'ra mono da, we ãmorĩ õ di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datême mo, ãshãiba zawi ãna dazada ãdã'ã da, da'upana te da'awa'ãbã da. — ãne ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra.

Zezusi hã, ãtob'a norĩ te te ãpese zahuré zé wasu'u

Marcusi 10.46-52; Rucasi 18.35-43

29 Tawamhã wa norĩ hã wa tô ai'aba're ni, Zezusihi siré, Zerico hawi. Wasi'aba'rei wamhã, da'ahã na ma tô wazarina hã ai'aba're ni. **30** Tawamhã aibã ãtob'a norĩ hã bãdãdi waptoma ãsimasisi zahuré hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari zahuré, bãdãdi na ãsababa za te te ãro'razãri zahuré na hã. ãne hã te te wapari zahuré wamhã, te nasi sina 'mahãrã zahuré, ãne:

— Dawihi nhihudu, ma'ãpé wa'ãma aipê'êzé na. — ãne te nasi sina 'mahãrã zahuré, ãtob'a norĩ hã.

31 Tawamhã da'ahã na Zezusihi zarina ãdasi'aba're norĩ hã ma tô tãma nharĩ za'ra, ari'awi simasisi zahuré da. Tane nherê, sa'ëtê te nasi sina 'mahãrã zahuré, ãne:

— Apito, Dawihi nhihudu, ma'ãpé wa'ãma aipê'êzé na.

32 Tawamhã ma Zezusi hã ãrata mazazãri zahuré, bãdãdi wa. Taha wa, te 'mahãrã zahuré, ãtob'a norĩ hã:

— E marĩ te asima ãwê wa'wa, te aima ãmanharĩ aba da hã.

33 Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré:

— Apito, wato pese da, wa wasima wê ni. — ãne ma tizadawa na tãma wa'rãmi zahuré, ãtob'a norĩ hã.

34 Tawamhã Zezusi hã ma tô ãma tipê'êzé zahuré, ãtob'a norĩ ãma. Taha wa, ma tô tãmo upi zahuré, apã tãmo wê zahuré da. Te te tãmo upi zahuré wi, awa'awi ma tô tito pese zahuré. Te te rob'madã'ã wê zahuré di oto. Tawamhã Zezusihi zarina te oto tineb zahuré, awa'awi.

Zezusi hã, Zeruzarê u datême ãwisizé wasu'u

Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwã 12.12-19

21 ¹ Tawamhã wa norĩ hã wa tô oto ai'aba're ni, Zezusihi siré, Zeruzarê u. Tawamhã wa tô rob'umhutu za'ra ni oto, Betazé

na 'ri wa'õtõ nhisi u. Oriwera na êtê 'râihâ nhisi ãma 'ri wa'õno hã. Wa te rob'umhutu za'ra wamhã, ma tô Zezusi hã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã maparane wa'mazatõ sisõwa, 'ri wa'õtõ u. ² ãne ma tô satõrĩ zahuré:

— Ôwa te za ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. Tawamhã aimasisi aba wi, te za awaru po'repore hã ïsãmri 'wa, butu wazi na da te ãma wasisi haré, ïsa hã. Tame te duré ï'ra hã ïsiré za. Tawamhã te za ïwasihu zahuré wa'wa, sahuré we ïma saprõni aba da. ³ Tawamhã ni'wa hã awaru po'repore, sahuré we ïma ïsaprõni aba na te te asadhanarĩ aba wamhã, ãne te za tãma ïzadawa wasu'u wa'wa, asa: “Wanhib'apito hã marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa we sô wanem ni, wa te tãma saprõni zahuré da.” ãne hã tãma waihu'u aba wi, te za ãma asazei wa'wa, sahuré we ïma saprõni aba da, awaru po'repore hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

⁴ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ïrob'ui'ééré sirõmo zéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tô Zezusi hã ãne tãma pisutu zahuré, awaru po'repore te te ïtême saprõni zahuré da. ãne duréihã ãma ïrob'ui'ééré siro hã:

⁵ “Ma'ãpé, tãma rowasu'u za'ra wa'aba, Si'ã na êtê 'râihâ nhisi ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ ma, ãne:

‘Ôhõta te we oto atême timorĩ 'wa, asib'apito za'ra wa'wa hã. Ta hã dazada 're ïhâimana mono õ hã ïsimizawi pe hã te we ãma mo, awaru po'repore na, ïpréduptém na hã.’ ”

ãne duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'ééré hã, Zeruzarẽ ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ ma hã.

⁶ Tawamhã Zezusi te te tãma ïpisutu zahuré zéb zarina, ma tô awaru po'repore norĩ zô tineb zahuré, wasiré norĩ hã. ⁷ Tawamhã, te te sãmri zahuré wamhã, ma tô apã saprõni zahuré Zezusihi u, awaru po'repore hã ï'ra ré. Tawamhã tisi'ubuzém na ma tô tãma ba'ubu zahuré. Taha pari, ma tô ãma darõno Zezusi hã, ãma morĩ da. ⁸ Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô dasi'ubuzém na tãma waptã za'ra ni bâdâdi na, ïsisiwi ïmorízéb da hã, dama pire wa, sô 're datob'uzu za'ra mono wa. Wedepa nhipti su na zama ma duré tãma waptã za'ra ni. ⁹ Tawamhã Zezusihi nhowa ïdasi'aba'ré norĩ hã duré ïsarina ïdasi'aba'ré norĩ zama te nasi dasima 'mahârã za'ra ni, ãne:

— Apito Dawihi nhihudu ãma, 're wawata za'ra wa'aba mono. Wanhib'apito zadawa para, te we oto mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ïwẽ si te te tãma 're pisutu u'âsi mono neza. 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma zama duré 're wawata za'ra wa'aba mono, hãiwa ãma 're ïsãmra mono ãma, wei watême te te satõrĩ wẽ te. — ãne te nasi dasima 'mahârã za'ra ni, da'ahã na.

¹⁰ Tawamhã Zeruzarẽ u ma oto wi, Zezusi hã. Wisi wamhã, ïwa 're ïdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô da'ahã uptabi na 're dasiwairõtõ,

da te dasima 'mahârâ za'ra sina. Taha wa, te nasi tasisadanharĩ za'ra ni, ãne:

— E 'wa hã, õ hã bété.

¹¹ Tawamhã Zezusihi zarina ïdasi'aba're norĩ hã ma tô dama nharĩ za'ra, Zeruzarẽ ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ ma:

— ã hã Zezusi, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi hawi we ïmorĩ hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. — ãne ma tô ïsiré ïdasi'aba're norĩ hã dama wasu'u za'ra.

'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zém hawi, Zezusi te te ïdazate mono zé wasu'u

Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹² Tawamhã Zezusi hã ma tô oto ãzé, 'ri 'rãihã u, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u. Tame te dama rowede'wa norĩ hã 're si'ubumro, dawĩ marĩ uipra'wa norĩ zama, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhã Zezusi hã ta norĩ hã te te 'madââ za'ra wamhã, ma tô te te sate, rob u. Wedeza hã rob'uiprazém na te te dawĩ ãma 're ïsaprĩ za'ra mono norĩ te hã ma tô te te tiwi anhamra, utu'u te te dama 're ïwede za'ra mono norĩ simasisizéb zama. ¹³ Tawamhã Zezusi hã ãne te tãma nharĩ za'ra, rowede'wa norĩ ma:

— Duréihã wahi'rada hã ma tô ãne na rob'ui'ééré, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na: “Ïnhorõwa hã ïwa ïma 're ïdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” ãne te tinha. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ma tô ïwa asima ãma 're ïrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawĩ 're ïsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ïsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. ãne duréihã ai'ãma rob'ui'ééré za'ra wa'wa hã, ïbaihã na hã. — ãne na ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, duréi rowasu'u na hã.

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, zahadu sãmra ré, ma tô da'ahã na ïtême dasito, ïtob'a norĩ hã ïmorĩ waihu'u'õ norĩ zama. ïtême dasito mono wamhã, ma tô da'apese, uburé ïhâzé ré norĩ hã. ¹⁵ Tawamhã ai'uté norĩ hã ma tô nasi sima 'mahârâ za'ra, ãne: “Apito Dawihi nhihudu ãma, 're wawata za'ra wa'aba mono.” ãne te nasi sima 'mahârâ za'ra, 'ri 'wawi wa'ra 're, sãmra ré. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, ïpire norĩ hã tisiré ma, duré ïsimiroti na rob'ui'ééré 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã, ai'uté norĩ te te nasi sima ïmahârâ za'ra zé hã te te wapari za'ra wamhã, duré tinhimiromhõsi na Zezusi te te 're ïda'apawapto mono zé te te 'madââ za'ra wamhã, ma tô sada tizahi za'ra, Zezusihi zada.

16 Tawamhã ta norĩ hã te Zezusi hã siwi sadanha:

— E waparĩ õ di, ai'uté norĩ mreme hã. E asina sadawa uwati za'ra ãna. — ãne te tãma nharĩ za'ra, rowahutu'wa norĩ hã.

Tawamhã Zezusi hã asa te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa tô waparĩ za'ra. A norĩ wa'wa hã bété. E sôré za'ra wa'aba õ di, wahi'rata nhimi'ui'ére hã: “Ai'uté norĩ ma, ma tô iwaihu'u sirõmo za'ra, ai'utépré norĩ ma zama, iwẽ na si ai'ãma 're wata za'ra mono da.” ãne ma tô wahi'rada hã i'ãma rob'ui'ére siro, ibaihã na hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra.

17 Tawamhã Zezusi hã te oto ihawi timorĩ za'ra, Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi u, tame a'ã sõtõ da.

Pidera wede ma, Zezusi te te ãnharizé wasu'u

Marcusi 11.12-14, 20-25

18 Tawamhã mararé ma tô Zezusi hã apã mo Zeruzarẽ u, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ me. Morĩ ré, ma tô mra hã tãwĩ, Zezusi hã.

19 Tawamhã wede hã ma tisã, bãdãdi zadaré ãsa hã. Pidera na wede nhisi hã. Te te sãmri wamhã, ma tô ãtẽme apa, te te sabu da, i'ã zõ. Tane nherẽ, rãĩ ãna te za, ãsui ré si. Tawamhã pidera wede ma, te oto tinha:

— Niwa i'ai'rã da hã, mare di za oto. Ai'rã'õ u'ãsi, te za oto 're asa mo. — ãne te wede ma tinha, Zezusi hã.

Tawamhã awa'awi ma wede hã tiwede're oto. 20 Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã ãne hã wa te 'madã'ã za'ra wamhã, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni. Taha wa, wa tô Zezusi hã wasiwi sadanharĩ ni, ãne:

— E niha ma awa'awi tiwede're, pidera wede hã.

21 Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã 're wawã za'ra wa'aba mono ãna, õhõ si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za marĩ hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ nherẽ, 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo ãsadawa para, wa hã pidera wede ma, te ãnharĩ ne, ãne hã aiwa. Õhõta êtẽ 'rãihã te za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za êtẽ 'rãihã ma ãnharĩ za'ra wa'wa, 'rãwi sisa'o'o da, ãi ba waptãã da. Tawamhã asadawa para wa'aba, te za tô ãi ba waptãã, êtẽ 'rãihã hã. ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô ãsadawa para, marĩ iwẽ hã 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ nherẽ, ãne hã. 22 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã 're umnhasi za'ra wa'aba mono sina, marĩ na tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. — ãne hã ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

**ZeZusi hã, ni'wa sadawa para uburé marĩ hã te te dama 're
ĩ'ab'manharĩ mono zéb zô,
da te dasiwi ĩsadanharizé wasu'u**

Marcusi 11.27-33; Rucasi 20.1-8

23 Tawamhã ZeZusi hã ma tô apâ mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorôwa u. Tame te oto dama rowahutu, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã ma tô ĩtême aimasa, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Tawamhã ZeZusi hã te siwi sadanha, âne:

— E 'wa sadawa para, te bété âne hã marĩ hã dama 're ĩ'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa.

24 Tawamhã ZeZusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za a'â asadhanharĩ na aima âma wa'rãmi za'ra wa'wa. Tawamhã ĩ'uwaibaba, ĩma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za asa aima wasu'u za'ra wa'wa, ni'wa sadawa para te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na hã. 25 Âne wa za asadhanharĩ za'ra wa'wa: E 'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ bété. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para. E dazadawa para. — Âne ma tô ZeZusi hã sadanharĩ za'ra, te te tãma waihu'u za'ra da, a'â.

Tawamhã 'rãwi te sima nharĩ za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã:

— E niha, wa za tãma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazadhanharĩ na sahu za'ra, âne: “E niha bété, Zuwã Batitaha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di, dame.” 26 Tane nherê, taré dazadawa parap si â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, wa za wasina wapahi za'ra ni dama, niha da te wama rob'manharĩ za'ra õ'umnhasite. E marĩ wa. Zuwã Batita hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're ĩmorĩ na, da te 're saze za'ra mono wa. — Âne te 'rãwi sima nharĩ za'ra.

27 Tawamhã ZeZusihi ma, te oto asa nharĩ za'ra:

— Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ni'wa sadawa para, Zuwã Batita hã â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã.

Tawamhã ZeZusi hã asa ma tizadawa na tãma wa'rãmi za'ra:

— Tane tô. A norĩ wa'wa hã ĩma waihu'u za'ra wa'aba õ nherê, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para marĩ hã te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na hã. — Âne ma tô ZeZusi hã asa tãma waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ ma hã.

Aibã hã, ĩ'ra potora da hã te te sina ĩsadawa zamarizé wasu'u

28 Tawamhã ZeZusi hã te duré tãma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, âne:

— Wa za oto aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ma'ãpé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba za. Aibã hã te 're sãmra. Maparane ĩ'ra

hã. Tawamhã ti'ra poto 'rata ma, ma tô rob'ru, ãne: “Ĩ'ra, mo oto aimorĩ buru u, romhuri da, ã bātã na.”

29 — Tawamhã asa te tãma tinha, ĩ'ra poto'rada hã: “Te ĩsima rowẽ õ di, ĩmorĩ da hã. Wa za nhamra u'â.” ãne ma tô timama ma waihu'u asa. Tane nherẽ, te te ĩnharĩzém na ãma ronomro wapsi, ma tô tinhimirosa'rata na ãma saprĩ. Taha wa, ma tô oto mo buru u, te te romhuri da.

30 — Tawamhã ti'ra hãiba amoi ma, te duré rob'ru, ĩdub'rata ma, te te ĩrob'ruzém ne, buru u morĩ da, te te romhuri da. Tawamhã ĩ'ra hã te asa tãma tinha, timama ma, ãne: “Wẽ di tô, ĩmama. Wa za tô mo, te romhuri da.” Tane nherẽ, ta hã timama mreime hã awa'awi te te saze nherẽ, morĩ õ di, buru u.

31 — E 'wa hã tawamhã, timama te te sina ĩsaze hã te te tãma ĩrob'ruzéb uwaibaba, ĩmorĩ da hã. E ĩdub'rada. E ĩno. — ãne ma tô Zezusi hã ãma sadanharĩ za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, duré zudezu norĩ ma rowahutu'wa norĩ hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Dama ĩpoto'rada ma tô timama mreime hã sina saze.

Tawamhã Zezusi te duré ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Tane tô. Tane duré, danhib'apito ma rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã duré pi'õ hã aibã zô si siwa'ru 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã aré 're hãimana wasété za'ra mono nherẽ, ãté te za 're sisisi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u hã, ta norĩ si tô sena na te te 're sazei pese za'ra mono wamhã. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ãté dame 're asisisi aba mono õ di za. Tô sena, wa ãne na hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. 32 Zuwã Batita hã ma tô aré atême timorĩ za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te sima 're ĩ'aiwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina 're anomro wẽ wa'aba mono zéb da hã, te te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherẽ, ĩsimirowasu'u na hã ãma 're saze za'ra wa'aba mono õ di. Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ si ma tô ãma saze za'ra ĩsimirowasu'u na hã, pi'õ hã aibã zô si siwa'ru 're ĩhãimana za'ra mono norĩ zama. Tawamhã ta norĩ hã atõmo na 're 'madâhã za'ra wa'aba mono nherẽ, a norĩ wa'aba zama asimirosa'rata na 're saprĩ za'ra wa'aba mono õ di, ĩsimirowasu'u na ãma 're ĩsaze za'ra wa'aba mono zéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma wasu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ ma, duré dama rowahutu'wa norĩ ma zama.

Buru na romhuri wasété'wa norĩ wasu'u

Marcusi 12.1-12; Rucasi 20.9-19

33 Tawamhã Zezusi hã te duré ãne tãma rowasu'u za'ra:

— ãne wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ma'ãpé,

ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Aibâ hã te 're sãmra, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu ãma ma tô a're, uwa 'ru hã. Te te a're pari, ma tô buru 'wawi wa'ra. Ma tô duré êtê nhisiwi sada ab're, ĩwa uwa 'rãiwatizéb da hã, ĩwa'u zô. Taha pari, 'ri 'rãihã hã ma duré buru wa'wa 'manha, ĩsipsaihuri norĩ zô, dasipapara rob'madâ'ázéb da hã. Tawamhã ma tô ni'wam norĩ hã sisõ'a ré pisutu za'ra, ĩburu hã te te sô 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rã hã 're 'rã prédub za'ra mono wapsi, te za te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'ã sãmra da. ³⁴ Tawamhã oto 'rãiwatizéb mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ĩromhuri'wa norĩ hã satõrĩ za'ra tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madâ'â'wa norĩ te te tãma ĩpo'o za'ra zô. ³⁵ Tawamhã buru u sihutu wamhã, ma tô buru tede'wa te te ĩsatõrĩ za'ra hã siwi waibu, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. Tawamhã buru tede'wai ma, romhuri'wa norĩ ma, ma tô rob'manharĩ wasété za'ra. Taha wa, ma tô misi siwi azã. ĩhãiba amo ma duré siwi tĩwĩ. ĩhãiba amo ma duré êtê na siwi u'a za'êtê, dâ'â da. ³⁶ Tawamhã buru tede'wa hã te duré sô satõrĩ za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ hã, ahã na. Tawamhã, ta norĩ hã buru u sihutu wamhã, ma duré tãma rob'manharĩ wasété za'ra, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. ³⁷ Tawamhã 'rãiwatizéb te oto sima rosa'rata, buru tede'wa hã: “Ī'ra si'aibã hã te ĩtẽme satõrĩ za'ra wamhã, ãté te za siwi hãiba wazé.” ãne te sima rosa'rata, buru tede'wa hã. Tawamhã uburé da te tiwi uprosi za'ra wa, te oto ti'ra uptabi hã satõ, tãma ĩburu 'madâ'â'wa norĩ u. ³⁸ Tawamhã wisi wamhã, buru 'madâ'â'wa norĩ hã te te duré sima sãmri za'ra wamhã, te ãne sima 'mahãrã za'ra: “Ôhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uirĩ na buru tede'wa da hã. Wa te wasiwi wĩrĩ aba, buru hã wate za'ra da.” ãne na ma tô sima 'mahãrã za'ra, buru 'madâ'â'wa norĩ hã.

³⁹ — Tawamhã wisi wi, ma tô siwi ti'ã, buru tede'wai 'ra hã. Buru nhiti ma tô siwi waze. Tame ma tô siwi tĩwĩ, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. ãne buru tede'wai 'ra wasu'u 'rãisudu hã.

⁴⁰ Tawamhã Zezusi hã te oto sadanharĩ za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, ãne:

— Buru tede'wa hã tiburu u apã wisi wamhã, e marĩ te za tãma 'manharĩ za'ra, tãma ĩburu 'madâ'â'wa norĩ ma hã.

⁴¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Buru tede'wa hã ãma pê'êzé za'ra ãna, te za dama 'ru za'ra, da te dasiwi uprosi da, aibã ĩwasété uptabi norĩ hã. Tawamhã te za duré da'apisutu, dama ĩ'umna hã tãma ĩburu 'madâ'â'wa da hã. Ta norĩ hã te za ĩ'uwaibaba si te te tãma 're po'o za'ra, uwa 'ru 'rã hã, 're 'rã prédub za'ra mono wa. — ãne ma asa tãma waihu'u za'ra, Zezusihi ma, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã.

42 Tawamhã Zezusi hã te oto sina ãma simiré'é êtê na, ãne:

— Oro 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ééré hã 're sôré za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. ãne ìbaihã na rob'ui'ééré hã:

“Êtê tomhâpâ wê hã 'ri na'ratazéb da hã, wê uptabi nherê, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ìwê'ô hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'âsi, pire na.

Ûburé Danhib'apito hã ma tô ãne hã pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're ìsa'wari mono da hã.

Taha wa, ãne na wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa ãma 're watob'uzu u'âsi za'ra, wa norĩ hã.”

ãne duréihã wahi'rata nhimi'ui'ééré na rowasu'u hã.

43 — Êtê tomhâpâ wê hã da te dasiwi ìwê'ô ne, a norĩ wa'wa hã asiwi 're ìwê'ô za'ra wa'aba mono wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'u'wê, 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono ô di za. Ai'upana wa'aba si te za oto 'Re ìhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're sib'a'uwê, ìsimiroti te te 're ìmadâ'â pese za'ra mono norĩ ãma. Tô sena, wa ãne na aima waihu'u za'ra wa'wa. 44 Duré, êtê tomhâpâ nhisiwi, zé'a 'manharĩ hã 're rere'e mono wa, 're ìsipru pese za'ra mono ne, te za ìwê'ô'wa norĩ hã hã za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Duré êtê tomhâbâ hã zé'a 'manharĩ nhisiwi 're rere'e mono wa, te te 're ìpru pese za'ra mono ne, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono wê'ô'wa norĩ si hã za'ra. Ta norĩ ãma hã 're sib'a'uwê za'ra mono ô di za. — ãne ma tô Zezusi hã sina ãma simiré'é, êtê wasu'u na hã.

45 Tawamhã sasedoti ìpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, Zezusi te te ãma ìromnhimiré'ézé hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sina waihu'u za'ra, tô ô norĩ udâna te te ãma ìromnhimiré'é mono na hã.

46 Taha wa, ma tô aré sima hãiba 'ru za'ra, te te dama 'ru za'ra da, dazazéb 're da te dasiwi sêrê da, Zezusi hã. Tane nherê, ma tô dama tipahi za'ra aibã norĩ hã, Zezusi hã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, oto 're ìmorĩ na da te 're saze za'ra mono wa, da'hã na.

Dasina damrozém na dasai ahã wasu'u

Rucasi 14.15-24

22 1 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimiré'é na tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma, ãne:

2 — 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwê mono zém na wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Apito 'ra si'aibã hã tãma mro wê te, tãma ìrowézéb zarina ma tô sima roti, dasa hã te te dama 'manharĩ da, sa'êtê na, ti'ra mrozém na hã. 3 Tawamhã ma tô ìsiré dasaihuri da, da'apisutu. Taha parip si ma tô tãma ìromhuri'wa norĩ hã satõrĩ za'ra, dazô hãsi da, ìtême dasihutu da, ìsiré dasaihuri da. Tane nherê, ta norĩ hã te te sima rowê za'ra ô di, ìtême si'aba'ré da

hã, ãsiré ãsaihuri da hã aré. **4** Taha wa, te duré apito, tãma ãromhuri'wa norĩ hãiba amo hã satõrĩ za'ra, ãne: “Mo oto ai'aba'rei wa'aba, aré sô ãhãrã 'rata za'ra norĩ zô. Tawamhã ãne te za tãma ãzadawa wasu'u za'ra wa'wa: ‘Powawẽ norĩ hã, duré powawẽ zapu da te dasima ãhãipese za'ra hã ma dasiwi simro ni. Uburé ma tô marĩ hã dasiwi 'rã'õtô ni, dasa da te ãhurizéb da hã. Taha wa, te za we ãtẽme ai'aba'rei wa'wa oto, wasiré wasa hã wa te huri da, ãra ãma ãmrozém na.’ ãne te za ta norĩ ma ãzadawa wasu'u za'ra wa'wa.” ãne ma tô apito hã tãma ãromhuri'wa norĩ ma waihu'u za'ra.

— Tawamhã apito hã te te sô satõrĩ za'ra wa, te oto sô ai'aba're.

5 — Tane nherẽ, sô ãhãrã 'rata za'ra norĩ hã sô simipari za'ra ô di, ãtẽme si'aba're da, ãsiré saihuri da hã. Taha wa, sô simipari za'ra ãna ma tô ni'wam norĩ hã tiburú u ai'aba're, duré tinhimromhurizéb u hã. **6** Ni'wam norĩ hã ma tô apito ma romhuri'wa norĩ hã siwi waibu. Te te waibui pari wamhã, ma tô niha tãma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha pari, ma uprosi uburé. **7** Tawamhã apito hã tãma ãromhuri'wa norĩ, da te ã'uprosi wasu'u te te wapari wamhã, ma tô ab'rui pese. Taha wa, tãma da'wapéi'wa norĩ hã ma tô ãtẽme satõrĩ za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ, da te tiwi ã'uprosi za'ra u. Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tô uprosi, ta norĩ hã. Ma tô duré ta norĩ nhorõwa hã te te 'ri su, 'ri nho'õmo wa, aré tãma 're ãsimasa mono hã. **8** Taha pari, ma tô duré sô hã, tãma ãromhuri'wa norĩ zô, aimawi norĩ zô. Tawamhã ãne te tãma nharĩ za'ra: “Dasazéb da hã tâibã ma tô api pari za'ra ni, ãra ãmrozém na dasa da te ãhurizéb da hã. Tane nherẽ, sô ãhãrã 'rata za'ra norĩ hã we si'aba'rei ô di. ãbãre ma tô ta norĩ zô rowasédé hã tiwatobro za'ra, sô ãhãrã za'ra nherẽ, te te ãwapari za'ra ô wa. **9** Taha wa, te za oto dazô ãropéi wa'aba mo 'ri nhi'riti mono bã, dasai u we danhimroi wa'aba mono da, danhopëtẽ za'ra wa'aba mono sidãpãsi.” ãne te satõrĩ za'ra, apito hã.

10 — Tawamhã te oto ai'aba're, 'ri nhi'riti mono bã, dazô sõpré mono da. Tawamhã te te danhopëtẽ za'ra mono sidãpãsi, ma tô te te dazatõrĩ za'ra da'ahã na, 're ãdanomro wẽ mono hã, 're ãdanomro wasété mono norĩ zama. Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô 'ri 're wa'wa nho'u hã dasiwi sitom ni, apito 'ra ãmrozém na dasai u, dasi'rã'õtô wa. **11** Tawamhã apito hã ma tô datẽme ãzẽ, dasi'rã'õtözéb u, te te da'ab'madã'ã da. Datẽme sébré wamhã, ma tô aibã hã 'madã'ã pese, dasina damro wa, da'uzazé hã te te dame sima 'manherẽ ô wa, ãhãi wẽ hã. **12** Tawamhã ãne te sadanha, apito hã: “ãsiwaihu, e niha bã ma we tane ré asé, dasina damro wa, da'uzazé hã we dame asima sãrẽ ãna.” ãne te sadanha.

— Tawamhã aibã hã te ari'iwi za, niha te te tãma nharĩ waihu'u ô wa, te te tãma ãma upai wa. **13** Tawamhã apito hã ma tô ãne tãma ãromhuri'wa norĩ ma nharĩ za'ra: “Ma'ãpé, ã hã aibã hã asiwi ãri

aba, asiwi pawasisi aba da, duré asiwi hiwasisi aba da, rob u asiwi mei wa'aba da, robra u. Tame te za oto sina tiwawa, sina pē'ēzé wa. Te za duré 'wasitete, te te oto robzépata za'ētē wa." Āne ma tô apito hã tâma waihu'u za'ra. — Āne na ma tô Zezusi hã tâma âma romnhimiré za'ra.

14 Tawamhã Zezusi hã ma tô āne na timreme na 'rāsutu:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hã da'ahâ uptabi na dazô 're hârâ mono nherē, da'umro na si te za da'âma 're sib'a'uwē. — Āne na ma tô Zezusi hã timreme na tâma 'rāsutu za'ra.

Rob'uiprazé, danhib'apito ma, da te 're ip'o'o za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 12.13-17; Rucasi 20.20-26

15 Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô ai'aba'ré Zezusihi nhiti, si'rã'õtô da, a'â. Si'rã'õtô wamhã, ma tô sima âma roti za'ra, Zezusi hã te te siwi pibu da, tinhimirowasu'u na te te tâma âma upa za'ra zô, te te tâma âma upa za'ra wa, da te dasiwi wē'ô da, duré da te dasiwi âri da. 16 Tawamhã Zezusihi u ma tô 'mazatõrĩ za'ra, tizadawa zapari'wa norĩ hã, apito Erodihhi nhimiroti wē 'wa norĩ zama. Tawamhã Zezusihi u sihotu wamhã, āne te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, asadawa nhipese ô na 're aihâimana mono zém na hã wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Tô sena na te iŵē na si dama 're irowasu'u u'âsi mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si. Asimiroti hã da te dasiwi 're wē'ô za'ra mono nherē, te tô ôhõ na si dama 're i'aroti u'âsi mo. Duré ni'wam norĩ hã dama pire na 're hâimana za'ra mono nherē, aimawi hã aima 're hâimana mono ô di. Aiwapsi te 're dahâimana za'ra, aima hã. 17 Taha wa, wa za oto wa norĩ hã wasiwi asadhanarĩ za'ra ni, āne. E Roma âma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te tâma 're po'o za'ra, i'simiwada'uri zarina. E 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wē di, āne hã. E tâma wē ô di. Ma'āpé wama waihu'u za'ra na asimirosa'rada hã, wa te waihu'u za'ra da. — Āne te siwi sadanha, Zezusi hã te te âma tâma upa za'ra zô, timreme na hã.

18 Tawamhã tinhimirosa'rata wasété zarina te te sima âma i'roti za'ra zé hã ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, ma āne tâma tizadawa na wa'râmi za'ra:

— A norĩ wa'wa hã te asadawa nhipese na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E marĩ da, te āne na asiwi i'zadhanarĩ 'wa, i'mreme na te aima âma upa za'ra wa'aba da newa, asiwi i'wē'ô wa'aba da. 19 Tane wamhã, ma'āpé rob'uiprazé i'sapotore hã we i'ma 'mai'âri aba pé, te 'madââ da, romanu norĩ nhib'apito ma, da te tâma 're ip'o'o za'ra mono zéb da si, rob'uiprazé i'sapotore hã.

Taha wa, nima hawi ma rob'uiprazé i'sapotore hã tâma 'mai'ãwisi ni. 20 Tawamhã Zezusi hã te te 'madââ wamhã, te oto sadanharĩ za'ra:

— E 'wai hâibarĩ, rob'uiprazé ĩsapotore na hã. E 'wa sisi ui'ééré duré, ãma hã.

21 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— ã hã, Roma ãma danhib'apito hâibarĩ, duré taha nhisi ui'ééré.

Tawamhã Zezusi hã ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Taha wa, Roma ãma danhib'apito ma, te za ĩsimiwada'uri zarina, marĩ hã tãma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa. Tane duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za marĩ hã ĩsimiwada'uri zarina si tãma 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa, marĩ hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

22 Tawamhã parisezu norĩ zadawa zapari'wa norĩ hã ãne na te te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma titob'uzu za'ra. Tawamhã Zezusihi ãma, marĩ te te 'manharĩ za'ra ãna, ma tô ĩhawi ai'aba're, apã.

Dahâiwa'utuzém na, Zezusi da te dasiwi ĩsadanharizé wasu'u

Marcusi 12.18-27; Rucasi 20.27-40

23 Tawamhã sadusezu norĩ hã ma duré ĩtème aihutu Zezusihi u, te te siwi sadanharĩ da, tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra zô. Ta norĩ hã 're dadâ'â za'ra mono wamhã, ab're hawi apã 're ĩdahâiwa'utu za'ra mono õ na te te dama 're ĩroti za'ra mono.

24 Tawamhã, Zezusihi u simasa wamhã, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, duréihã wahi'rada Mozési hã ma tô ãne dama rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na: “Aibã hã 'ra õ ré, 're dâ'â za'ra mono wamhã, te za ĩno hã ãma 're mro za'ra, tizédé'aba mro na, 're 'ra za'ra mono da, ĩwasu'u hã si'utõrĩ tã da, ĩsédé'aba wasu'u hã.” ãne na Mozésihi nhimi'ui'ééré hã, wahi'rata norĩ ma hã. — ãne ma Zezusihi ma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ hã.

25 Tawamhã Zezusihi ma, te duré rowasu'u za'ra, ãne:

— Dasisânawã si 're ĩhâimana za'ra mono norĩ wasu'u hã wa za oto aima wasu'u za'ra ni. Ta norĩ wasu'u hã wa te waihu'u za'ra da, wa za ãma asadanharĩ za'ra ni za. Dasisânawã si hã ma tô wasiré 're si'ubumro aré, wasiré zudezu norĩ hã 7 na ĩhâiba za'ra hã, aibã norĩ hã. Tawamhã ĩpoto'rada hã ma tô timro. Mro nherê, ti'ra hã sisõ'a ré te te 'maipoto õ ré, ma tô dârâ. Taha wa, ĩuirĩ na ma tô ĩsõsi hã ãma timro tizédé'aba mro na, Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina.

26 Tawamhã ĩsõsibi zama ma tô dârâ, 'ra õ ré. Taha wa, ma duré taha nhosi hã ãma timro, tizédé'aba mro na. Tawamhã taha zama ma duré dârâ, ti'ra hã sisa'u te te 'maipoto õ ré. ãne zarina ma tô uburé ĩdub'rata norĩ hã dâ'â sidâpâsi, nasi ãma timro za'ra aré, sisõwa're're. Tawamhã uburé ma sisarina ai'utõrĩ za'ra, 'mai'ra õ ré.

27 Tawamhã pi'õ zama ma tô duré dârâ, timro norĩ zarina. 28 Aibã norĩ hã 7 na ĩhâiba za'ra hã ma tô pi'õi ãma siparabâsi nasi ãma timro za'ra. ãne ma tô tãma tiromhâimana za'ra. Tawamhã e 'wai

mro uptabi za bété pi'õ hã, ab're hawi 're dahâiwa'utu za'ra mono wamhã. — ãne te Zezusi hã siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

29 Tawamhã Zezusi hã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Ab're hawi apã 're ãdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na, 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã aima ãwaihu'u za'ra wa'aba õ zarina, ma tô ãma ã'upa za'ra wa'wa, asimirosa'rata na hã. 'Re ãhâimana u'ãsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're ãda'ahâiwa'utu mono zé wasu'u na zama, aima ãwaihu'u za'ra wa'aba õ zarina, ma tô asimirosa'rata na ãma ã'upa za'ra wa'wa.

30 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ab're hawi apã te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhã, hâiwa ãma romhuri'wa norĩ ne, te za oto 're dahâimana u'ãsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono ãna. **31** 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ab're hawi te te 're ãda'ahâiwa'utu mono zém na, a norĩ wa'wa hã 're saze za'ra wa'aba mono õ di. E 're sõré za'ra wa'aba mono õ di bété, duréihã 'Re ãhâimana u'ãsi mono mreme na rob'ui'ére hã, wahi'rada Mozésihi ma, ãsiwasu'uzé hã, ãne na hã: **32** “Wa hã Abra'ãhã nhib'apito, wa 're ãhâimana u'ãsi, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito.” ãne ma tô 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã Abra'ã norĩ uirĩ na nherê, Mozésihi ma, siwaihu'u. Wahi'rata norĩ hã dawĩ 're dâ'ã za'ra mono nherê, 'Re ãhâimana u'ãsi mono wi, 're dâ'ã za'ra mono õ di. Taha wa, ma tô ãsib'apito za'ra na siwasu'u. Dâ'ã u'ãsi 're hâimana za'ra mono 'wa'ãhã, ãsib'apito za'ra na aré siwasu'u õ di. — ãne ma tô Zezusi hã Abra'ã norĩ wasu'u hã tãma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ ma.

33 Tawamhã ãne hã da'ahã uptabi na da te wapari za'ra wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, ãsimirowasu'u na hã.

'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimiroti ãpire uptabi wasu'u

Marcusi 12.28-34; Rucasi 10.25-28

34 ãne na Zezusi hã te te tãma rowasu'u za'ra wamhã, ari'iwĩ te oto aimasa, sadusezu norĩ hã, niha te te ãma sada'ãbã waihu'u za'ra õ wa, waihu'u pese uptabi wa, Zezusi hã.

Tawamhã parisezu norĩ hã ãne na te te wapari za'ra wamhã, ma tô sitême ubumro a'ã, Zezusihi u siré si'aba'ré da. **35** Tawamhã 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa hã tô parisezu norĩ siré hã ma tô Zezusi hã sadanha, te te tãma ãma upa zô, te te pibu da, ãne:

36 — Rowahutu'wa, e ma hã bété, danhipai u ãpire uptabi hã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ãrob'ui'ére hã, ãbaihã na hã.

37 Tawamhã Zezusi hã asa te tãma tinha, ãne:

— 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimiroti, danhipai u ãpire uptabi hã, ãne: “'Re ãhâimana u'ãsi mono hã, Asib'apito za'ra wa'wa hã 're

morĩ wa, te za asiwi 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za ĩsimiroti na ģma 're ĩrosa'rata u'asi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tãma 're ĩromhuri u'asi za'ra wa'aba mo.” 38 Ąne 'Re ĩhãimana u'asi mono nhimiroti, danhipai u ĩpire uptabi wasu'u hã. 39 Duré 'Re ĩhãimana u'asi mono nhimiroti amo hã, aiwa ĩpire uptabi hã, әне: “Te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marĩ ĩwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ĩwẽ zô.” Ąne ĩsimiroti amo hã ĩpire uptabi hã, Mozési te te ģma ĩrob'ui'érezé hã. 40 Ą norĩ si, 'Re ĩhãimana u'asi mono nhimiroti ma, pire uptabi zahuré di. Uburé 'Re ĩhãimana u'asi mono nhimiroti na Mozési te te ģma ĩ'arob'ui'ére mono hã duré ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ zama te te ģma 're ĩrob'ui'ére za'ra mono zé hã, e marĩ te ģma wasu'u za'ra, ģ norĩ hã. Tô õ norĩ na si te ģma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'asi mono, da te dasiwi 're ĩsawi pese za'ra mono zéb da hã, duré 're ĩdasisawi pese za'ra mono zéb da hã. — Ąne ma tô Zezusi hã 'Re ĩhãimana u'asi mono nhimiroti na dama rowahutu'wai ma waihu'u.

Danho'reptui'wa na Zezusi te te ĩda'azadanharizé wasu'u

Marcusi 12.35-37; Rucasi 20.41-44

41 Tawamhã parisezu norĩ hã zahadu siré hãimana za'ra ré, te Zezusi hã sadanharĩ za'ra, әне:

42 — E niha asimirosa'rata za'ra wa'wa hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'asi mono te te ĩpisutu na, we datẽme ĩmorĩ na hã. E 'wa sihudu na ma bété a norĩ wa'wa hã ģma ĩwaihu'u za'ra wa'wa.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ hã:

— Apito Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. — Ąne te duré asa tãma nharĩ za'ra.

43 Tawamhã Zezusi te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Tane wamhã, ma'ãpé ģma rosa'rata pese za'ra wa'aba, әне na hã. Duréihã apito Dawi hã ma tô tinhib'apito na sisi, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'asi mono te te ĩpisudu hã. 'Re ĩhãimana u'asi mono pẽžzani nhimipawaptobzéb zarina, ma tô tinhib'apito na sisi. Oro Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'ére hã, әне hã nomro za:

44 “‘Re ĩhãimana u'asi mono, ma tô ĩnhib'apito ma tinha, әне: ĩ'ĩrata te za 're asãmra mo ĩnhimire niwĩ, dama aipire na ĩsiré 're aihãimana u'asi mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezé hã wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hãimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hãimana za'ra mono da oto.’ Ąne ma tô tãma waihu'u.”

Ąne apito Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'ére hã. 45 Dawi hã tinhib'apito na te te sisi nheré, e niha te za ĩsihudu si 're hãimana, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'asi mono te te ĩpisudu hã.

Ma'âpé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. — Âne na te Zezusi hã tâma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

46 Tawamhã ni'wa hã te te âma sada'âbâ waihu'u õ di oto, Zezusihi zada, 're ĩsiwamnhasi za'ra mono norĩ hã, parisezu norĩ hã. Taha wa, Zezusi hã timreme na te te tâma âma upa za'ra zô, te te siwi sadanharĩ waihu'u za'ra õ di oto ta norĩ hã, te te sina mreme wazéb za'ra wa oto.

Parisezu norĩ hâimanazé wasu'u

Marcusi 12.38-39; Rucasi 11.43, 46; 20.45-46

23 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rowasu'u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma zama, âne:

² — 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã duré parisezu norĩ hã dama pire za'ra di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina Mozési te te âma ĩrob'ui'éérézém na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hã.

³Taha wa, parisezu norĩ nhimiroti hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, âma 're anomro aba mono da. Tane nherẽ, 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, ĩsine 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Te te dama 're ĩroti za'ra mono zém na si 're sõpré mono õ wa, ta norĩ hã. ⁴Danhoihi waptob âna, marĩ ĩpire uptabi hã da te 're 'wasari mono da, da te dama 're ĩromnhibu za'ra mono ne, te ta norĩ hã tinhimiroti na zama te te dama 're roti u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti upana, taha na si 're danomro mono da, dama pire uptabi nherẽ, da te dasina 're ĩuwaimrami za'ra mono zéb da hã. Tane nherẽ, ta norĩ hã te te 're dapawaptob za'ra mono õ di, âma 're ĩdanomro wẽ mono zéb da hã. ⁵Taré da te 're 'madââ wẽ za'ra mono da, te marĩ hã te te 're 'manharĩ za'ra, danho'a. Powawẽ hã 'manharĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti ui'ééré na ĩbaihã nhemezébre hã ĩsa'ětẽ uptabi na si te âma 're si'uihã wasisi za'ra, tipaihi wib zama, 're nomro wẽ mono newa, da te 're 'madââ wẽ za'ra mono da. Taha da, te duré ti'uza hâpa za'ru pa ré na 're si'uza za'ra. ⁶Te duré te te sima 're pisutu za'ra, dama ĩpire norĩ simasisizém na si 're si'ubumroi mono da, dasa da te 're huri mono sidâpâsi, duré rowahutuzé mono bâ, 'ri hã 're ĩsimasa mono zéb 'remhã. ⁷Te duré te te sima 're wẽ za'ra, dama ĩpire norĩ hã damreme ĩpire na da te 're ĩsawi za'ra mono ne, dahâimana prédup sina da te 're sawi za'ra

*ĩbaihã nhemezé, powawẽ hã
'manharĩ 're
Mateusi 23.5*

mono da, da'ahâ na 'ri nhi'rity wa, da te dasima 're ĩrowede za'ra mono zéb âma hã. Te duré te te sima 're wẽ za'ra, da te 're sawi za'ra mono wamhã, rowahutu'wa na da te 're sisi za'ra mono sina, da te 're sawi za'ra mono da, dama 're ĩdapire za'ra mono norĩ 'mahârâzém na. Âne te ta norĩ hã uburé marĩ hã te te sima 're wẽ za'ra, dama ĩpire zarina, da te 're 'madâ'â wẽ za'ra mono da. ⁸ Tane nherẽ, te a norĩ wa'wa hã simisutu asisânawã 're anomro aba mo, asiré ĩsazei'wai wa. Duré misire Asib'apito wa'wa hã. Taha wa, "rowahutu'wa" na dama aiwaptẽre pire na da te 're asisi za'ra wa'aba mono da, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. ⁹ Dawaptẽre pire wẽ te, aimama za'ra wa'aba na 're danhisi za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Misire te Aimama za'ra wa'wa hã 're hâimana hâiwa âma, siwaprosi. ¹⁰ Wa hã misire Asib'apito za'ra wa'wa hã wa 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwétési te te ĩpisutu wa, Danho'reptui'wa da. Taha wa, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono õ di za, danhib'apito na da te 're ĩ'asisi za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹¹ Asiré norĩ ma ai'maipire wa'aba da, asina 'mairow'apari aba wamhã, te za 're ĩ'maipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're ai'manhimnhasi aba mono âna. ¹² Ni'wam norĩ hã pire na 'râwi sina 're sôpré mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za tâma pisutu za'ra, wapu na dama 're hâimana za'ra mono da oto. Duré, ni'wam norĩ hã pire na 'râwi 're si'madâ'â za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si te za pisutu za'ra, pire na oto dama 're hâimana za'ra mono da. — Âne ma tô Zezusi hã dama waihu'u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma zama.

Zezusi hã parisezu norĩ ma, te te ĩnharĩ za'ra zé wasu'u

Marcusi 12.40; Rucasi 11.39-42,52; 20.47

¹³⁻¹⁴ Tawamhã parisezu norĩ ma, te oto rowasu'u za'ra Zezusi hã, âne:

— Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi õ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Ridawa hã 're danhisisi tã mono da, da te dawi 're ĩsitob za'ra mono ne, te a norĩ wa'wa hã dawi 're ĩsawi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u 're danomro tã mono da. A norĩ wa'aba zama te 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi 're asihâiba zawi za'ra wa'aba mo, ai'âma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono tã da.

¹⁵ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tô datẽme 're ĩropéi wa'aba mo daro mono bâ, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, asimirowasu'u na da te 're asaze za'ra wa'aba mono da. Tawamhã ni'wam norĩ hã asiniwĩ 're sipizari za'ra wa'aba mono

wamhã, 're anomro wasété aba mono zéb zarina, ma tô 're hâimana wasété uptabi za'ra, asimiroti wasété aba zarina. Taha wa, ropipa ãma 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're aihâ za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te za te te 're hâ za'ra za'ëtê, ta norĩ hã.

16 — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E ni'wa hã tob'a nherẽ, te za dazaprõni wẽ. Mare di. Tane te duré a norĩ wa'wa hã roti senai'õ na dama 're ìroti wasété za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã sena na waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ãne te dama 're ìroti wasété za'ra wa'aba mo: “Áté ni'wam norĩ hã te za marĩ na te te dama 're ropisutu za'ra. Tawamhã átê tô sena te te dama 're ìropisutu za'ra mono zém na, da te 're saze za'ra mono da, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa nhisi hã te te ãma dama 're waptob za'ra, tinhimiropisutu me. ãne na te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're hâ za'ra mono õ di za. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã marĩ na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhã, oru 'manharĩ hã êtê'ubuzi pré 'manharĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa 're, 're ìsimasa mono na te te dama 're rowasu'u za'ra mono nherẽ, te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, te za te te 're hâ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.” ãne te ai'rã ahâ na dama 're ìroti za'ra wa'aba mo, tô senai'õ na. 17 E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're ìdanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Êtê'ubuzi pré 'manharĩ hã 'ri 're wa'wa 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma 're simasa mono wa, tâma sawi di, oru 'manharĩ hã. Oru 'manharĩ hã ìsõrõwa ãma 're simasa mono õ 'wa'âhã, aré tâma sawi õ di. Taha wa, 'ri hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé hã oru 'manharĩ, ìwa 're ìsimasa mono zawi nhipai u, sawi uptabi di tâma, 'ri hã. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa nhisi na zama taré dama 're dasiwaptob za'ra mono õ di za. E ãne hã asima waihu'u za'ra wa'aba ã bâ. 18 ãne na te duré dama 're ìroti wasété za'ra wa'aba mo: “Ni'wa hã marĩ na te te dama 're ropisutu mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma, tâma danhoprubzé nomrizém nhisi na wedeza ne nhisi na te te dama ãma 're waptob za'ra mono wamhã, duré te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, tane nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te azâri õ di za. Tane nherẽ, ni'wa hã tâma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, tinhoprubzé te te ìhiri nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, duré te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, tawapsi te za azâ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.” ãne te duré siwa'ru dama 're ìroti za'ra wa'aba mo, tô senai'õ na. 19 E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're ìdanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Danhoprubzé hã tâma danhoprubzé nomrizém

nhisiwi, da te tãma 're ĩsa'ra mono zé hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, sawi di. Tane nherê, tãma 're ĩdanhoprub za'ra mono zé hã ĩsôrôwa âma tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi 're simi'wara mono ô 'wa'âhã, aré tãma sawi prã ti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, tãma danhoprubzé nomrizé hã tãma 're ĩdanhoprub za'ra mono zéb zawi nhipai u, tãma sawi uptabi di. E âne hã asima waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. ²⁰ Taha wa, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizém nhisi na dama âma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré uburé ĩsisiwi danhoprubzém nhisi na zama dama âma 're siwaptob za'ra. ²¹ Duré ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorôwa nhisi na dama âma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré ĩwa 're ĩsãmra mono nhisi na 're siwaptob za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhisi na. ²² Duré ni'wam norĩ hã hãiwa nhisi na dama 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono, pire na te te 're ĩda'ab'madâ'â mono zém nhisi na dama âma 're siwaptob za'ra, ĩwa 're ĩsãmra mono nhisi na zama, tô ôhõ nhisi na.

²³ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi ô na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã taha ma, tãma ĩpire prã si te 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Wesuirã ĩsu zadazei mono hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩsimiroti 'rata zarina, tãma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo, syry na, oterã na dasai wazarizém nhisi hã, duré wesuirã ze, duré cominhu. Tane nherê, ĩsimiroti pire na Mozési te te âma ĩ'arob'ui'ééré mono hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di, ĩsarina si dama 're ĩrob'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré da'âma 're aipê'êzé za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono âna 're anomro aba mono zéb da hã. Âne hã ĩsimiroti ĩpire prã norĩ zu, 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te aré tô sena aihâimanazém na asina tãma 're ĩuwaimrami za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. ²⁴ E ĩtob'a hã simizaprõni wẽ bâ. Mare di. Tane te duré a norĩ wa'wa hã roti senai'õ na dama 're ĩroti wasété u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã sena na aima waihu'u pese za'ra wa'aba ô wa. ĩsimiroti pire norĩ hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô nherê, ĩsimiroti ĩpire prã norĩ si, 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zéb da si, te 're asiwasutu u'âsi za'ra wa'aba mo.

²⁵ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi ô na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Âne na wa za aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa: Hâsízé hã duré pratu hã ĩmana wawip

si, da te 're upsõ za'ra mono wamhã, ãwa'wamhã wasété di, zahadu upto wa. Tane, a norĩ wa'wa hã 're anomro wẽ wa'aba mono newa, da te 're ai'madâ'ã wẽ za'ra wa'aba mono da, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãpire prã norĩ si 're ã'madâ'ã pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherẽ, aipẽ'ẽ 'remhã asimirosa'rata wasété na te zahadu ãré 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Te duré danhibrob na si 're ãda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihãimana uptabi õ zarina, te duré marĩ na dawĩ 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ²⁶ Parisezu norĩ, datob'a ne 're ã'aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ãpé aihãimana wasété za'ra wa'aba zé hã rẽme pese za'ra wa'aba, danhimihãsizé wa'wa hã upto wa, da te 're ã'upsõ za'ra mono ne. Tawapsi te za oto 're anomro wẽ wa'aba mono zém na sena na da te 're aiwaihũ'u za'ra wa'wa.

27-28 — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihãimana uptabi õ na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ãne na wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa: Adâ'ã 'ru hã ãmana wawimhã te za a ni, ã'madâ'ã ze zéb da hã. Tane nherẽ, 're ãdadâ'ã za'ra mono norĩ hi hã te ãwa 're simi'wara u'ãsi ab're 're, dahãiba 'ro zama. ãwasété si te ãwa 're simi'wara, ab're 'remhã.

— Tane duré, a norĩ wa'wa hã 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mono newa, te da te 're ai'madâ'ã wẽ za'ra wa'wa, sõ'awim na hã. Tane nherẽ, aipẽ'ẽ 'remhã aiwasété uptabi na te ãré 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Aihãimana uptabi õ zéb zarina si, te dama 're anomro aba mo.

29 — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihãimana uptabi õ na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. A norĩ wa'wa hã duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã aima 're wẽ uptabi za'ra wa'aba mono newa, ma tô ta norĩ 'ru na marĩ hã 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo, ã'madâ'ã ze zéb da hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'madâ'ã pese 'wa norĩ 'ru na hã. ³⁰ Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, te duré ãne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã wahĩ'rata norĩ siré 're wahãimana za'ra mono 'wa'ãhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã wa te aré 're simroi mono õ di, ãsiré za'ra.” ãne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. ³¹ E marĩ te bété aima wasu'u za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa pãrĩ'wa norĩ nhihudu na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zé hã. ãsine marĩ ãwasété si 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. ³² Taha wa, aihĩ'rata norĩ te te 're ãrob'manharĩ na'rata wasété za'ra mono zéb zarina, 're anomro aba mono tô, asima ãma 're sa'ëté za'ra wa'aba mono da, aima wẽ za'ra

wa'aba ze te bâ. ³³ Parisezu norĩ, a norĩ wa'wa hã wahi nhipãrĩ pese ne, te 're anomro aba mo. E ropipa u, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're asatõrĩ za'ra wa'aba mono zém na ìsimihâzé wi, tiwi 're aiwairébé aba mono da bâ. ³⁴ Ni'wam norĩ hã wa za oto te 're satõrĩ za'ra, atême 're nomro aba mono da, Ìmama 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, ìsimiroti na te te aima 're rowahutu za'ra wa'aba mono da, ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da oto. Tane nherẽ, ìzadawa para õ nherẽ, te za 're ìsimroi wa'aba mo ta norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Te za duré dama 're ìru za'ra wa'aba mo, wedepo'o nhonhi'rãmi na hãwi da te 're sasõmri za'ra mono da, 're dâ'â za'ra mono da, hãwi. Rowahutuzéb 're, te za duré 're ìhâ za'ra wa'aba mo, powawẽ hãwaré na. 'Ri wa'õtõ mono bâ te za duré sô 're anomro aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zô, tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono da, ta norĩ ma zama. ³⁵ Duréihã aihirata 'wa hã ma tô Abé hã tĩwĩ, marĩ te te 'manharĩ wasété õ nherẽ. Ta hawim haré, ma tô aihirata norĩ hã te te 're danhimro za'ra da'ahã na, 're danomro wasété mono õ nherẽ. Daza'u si ma duré Zacaria hã siwi tĩwĩ. Ta hã Baratizaha 'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, tãma danhoprubzé nomrizéb 'rata te te tãma romhuri ré, ma tô wĩrĩ ni, wedeza ne 'rata. ãne ma tô aihirata norĩ hã da'ahã na te te 're danhimro, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're 'madã'ã pese za'ra mono nherẽ, ta norĩ hã. Ta norĩ ne, te duré a norĩ wa'wa hã dama 're ìrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, wa hã wa za aiwasédé hã te ai'ãma 're sa'ra wa'wa, uburé aihirata norĩ te te 're ìdanhimroi mono zéb zarina. Taha wa, te za te te 're aihã za'ra za'ëtẽ za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ³⁶ ãne hã wa tô sena, aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te za tô te te 're aihã za'ra za'ëtẽ 'wa, nimosi ìaipoto té wa'aba mono hã ìaihâimana za'ra wa'wa hã, ãne na dama 're ìrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina, aihirata norĩ nhipãrĩ zarina zama. — ãne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ ãma simiré'é za'ra, ìhirata norĩ na.

Zezusi hã, Zeruzarẽ ãma 're ìdahâimana za'ra mono ãma ìpẽ'ézéé wasu'u

Rucasi 13.34-35

³⁷ Tawamhã Zezusi te duré dama tinha, ãne:

— Zeruzarẽ ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ ãma, ai'ãma ìpẽ'ézé za'ra wa'aba di. Aihirata norĩ hã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simroi u'âsi. Datême te te 're ìsatõrĩ za'ra mono norĩ zama, te duré te te 're simroi u'âsi,

ětě na. Si'a hã ti'ra zawi te, 're ĩpapo za'ra mono ne, wa aré te ĩsima 're aiwē u'âsi za'ra wa'wa, ĩsitēme te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherē, asima 're ĩwē za'ra wa'aba mono õ di asa. **38** Taha wa, tinhorōwa hã te za oto tirē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, âma 're ĩ'aiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Baba na te za oto 're sa, 'ri 'râihã hã. Ma'âpé âne na ĩzadaihu'u za'ra wa'aba. **39** Duré a norĩ wa'wa hã ĩhâiba 'madâ'â na sahu za'ra wa'aba õ di za, a'â. Niwapsi te za duré ĩhâiba 'madâ'â za'ra wa'wa, âne na ĩwaihu'u za'ra wa'aba wapsi: “Zezusi hã, ta hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para we ĩmorĩ ti'ai u, Danho'reptui'wa da. Taha wa, ĩwē si te te tãma 're anhomri u'âsi, ĩmama hã.” Āne na aipē'ē 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba wapsi, te za ĩhâiba 'madâ'â na duré ĩsahu za'ra wa'wa.

Āne ma tô Zezusi hã dama siwaihu'u.

**'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zé,
romhutu'õ za ĩsi'utõrizé wasu'u**

Marcusi 13.1-2; Rucasi 21.5-6

24 ¹Tawamhã wa norĩ hã wa tô wawairébé ni, Zezusihi siré, 'ri 'râihã hawi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zém hawi. Aré oto morĩ da, ma rob u watobro, Zezusi hã. Tane nherē, wa norĩ hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô 'râwi ĩtēme aimasam ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorōwa hã te te wama wasu'u za'ra da, uburé 'ri 'wawi wa'ra 're, 'ri, 're ĩsimasa mono zama. ²Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, âne:

— Āhãta tô 'ri hã wē na 're simasa mono ré, te ĩ'madâ'â za'ra wa'wa. Tane nherē, niwapsi te za dasiwi pru pese ni, ětě na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, ěne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, ěne hã. Tâibã za oto. Tô sena, wa âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. — Āne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Robzépata wasu'u, da'ruiwapari na rowasu'u me

Marcusi 13.3-13; Rucasi 21.7-19

³Tawamhã Zezusi hã te oto nhamra, Oriwera na ětě 'râihã nhisi âma. Sahã na sãmra wamhã, wa tô 'râwi ĩtēme ubumro ni Zezusihi u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã, wahâiba pisutu wa te wasiwi sadanharĩ za'ra da, âne:

— E niwa te za âne hã âma tiromhãiba, 'ri nhamrazéb da hã. Ma'âpé wama waihu'u za'ra na, marĩ ĩwatobrozé hã, ĩsõwa wa te âma waihu'u sirõmo za'ra da. Duré e marĩ te za watobro, apã we aimorizéb da hã, wa te âma ĩwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã, duré rob'rãsutuzéb u hã bâdã, ĩwa ĩwaptã'ázéb da hã. — Āne wa tô wasiwi sadanharĩ ni, Zezusi hã.

4-5 Tawamhã Zezusi hã te ãne na asa wama rowasu'u za'ra:

— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na sisarina datẽme 're nomro, ahã na. Wa hã newa, te za taré ãnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, Cristu na, Danho'reptui'wa na. Tawamhã da'ahã na te za ta norĩ ãma da te 're sasõmri za'ra, tô sena newa, dama 're ãsiwasu'u za'ra mono zé hã. Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã aihãimana nhimiza'rese, 're aihãimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina, datẽme 're ãnomro mono norĩ ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tã da. ⁶ Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ãropupu'u za'ra mono zé hã te za 're ãwapari za'ra wa'aba mo, romhã na 're ãdasi'wapé za'ra mono norĩ wasu'u zama. ãne hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za, dasi'wapéi ma hã. Dasi'wapé te za tô dazada 're wairébé. Tane nherẽ, ta hã rob'rãsutu õ di. ⁷ Danhipti'ai amoi u te za dasisõ 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bã te za tô 're dasiwasutu za'ra. Nima niwĩmhã danho õ wa, te za duré da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwĩm norĩ ré hã te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra. ⁸ ãne na dama 're romhãimana mono wamhã, za daré ãrob'rãsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'õi ãma ãwasã hã 're ãsépu'u na'rata za'ra mono ne hã. ãhã haré dazõ 're wairébé mono õ di za. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowaihu'u za'ra, romhã ré.

⁹ ãne ma tô duré wama rowaihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— Tawamhã ãne na oto daré 're romhãimana mono wamhã, te za da te 're aiwaibui wa'wa, da te dama 're ai'ru za'ra wa'aba mono da, rowasédé hã da te aima 're manharĩ za'ra wa'aba mono da, duré da te 're asimroi wa'aba mono da. ãzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, daro mono bã. ¹⁰ ãne na daré 're romhãimana mono ré, te za ãzazei'wa norĩ hã te te 're ãzazei utõrĩ za'ra, ahã na. 'Rãwim nherẽ, te za duré dama 're sihãiba nhomri za'ra, da te 're ãruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te 're waibui mono da. ãzazei'wai wa, tisisãnawã na sima 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za oto 're si'ruiwapari za'ra, 'rãwim nherẽ. ¹¹ 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa newa, roti tô senai'õ na te te dama 're ãroti za'ra mono norĩ hã te za datẽme 're nomro, sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra mono da, taré. Tawamhã ãsimiroti hã te za tô da te 're saze za'ra, tô sena newa, ta norĩ hã sadawa nhipese na taré dama 're siwasu'u za'ra mono nherẽ. ¹² Duré dawasété uptabi na si da'ahã uptabi na za oto 're danomro mono wa, te za 're ãdasisawi za'ra mono zé hã dawi 're si'utõrĩ za'ra. ¹³ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã rob'rãsutu u siptete sina ããma 're nomro u'ãsi mono wamhã, duré ãwi 're sipizari za'ra mono õ wamhã, ta norĩ si te za ropipa hawi tinho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra. ¹⁴ 'Re

ihâimana u'âsi mono, da'âma 're isib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã iwẽ uptabi hã, izazei'wa norĩ hã te za daro mono bâ te te dama 're wasu'u za'ra, daro mono bâ da te oto 're wapari za'ra mono da, da te âma 're isaze za'ra mono zéb da hã. Tame te za oto tirob'rãsutu. — Æne ma tô Zezusi hã wama rowaihu'u za'ra, romhâ ré.

Robzépata za'ětẽ uptabi wasu'u

Marcusi 13.14-23; Rucasi 21.20-24

15-16 Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne na wama rowaihu'u sirõmo za'ra:

— Zahadu wapsi, te za asiwi i'madâ'â za'ra wa'wa, marĩ iwasété uptabi hã. 'Re ihâimana u'âsi mono nhorõwa âma te za tihâiba, te te siwi iwẽ'õ pe hã. Taha âma ma tô Dani'é hã rob'ui'ére sïro duréihã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u rata 'wa hã. (Ãhã wasu'u na rob'ui'ére hã 're sõré za'ra wa'aba mono wamhã, ma'ãpé âma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhã ãne hã za oto daré romhâimana wamhã, rowasété si te za a'â daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma 're is'iubumroi mono norĩ hã, wara sina te za 're sisa're, êtẽ rãihã u tiwi simani za'ra da, duré sisõ'reptu za'ra da. **17** Ni'wam norĩ hã 'ri nhisi hãpã âma si'ubumroi wamhã, tinhibrob zô sisisi õ di za a'â, 'ri para u hã. Õne haré te za dame sisa're, êtẽ rãihã u, ta norĩ hã. **18** Duré ni'wam norĩ hã buru âma te te romhuri za'ra wamhã, 'ri tẽme sisa'rei mono õ di za apã, tisi'ubuzéb zô. Mare di. Õne haré te za duré ta norĩ hã êtẽ rãihã u dame sisa're. **19** Æne hã rowasédé hã daré hâimana wamhã, iwasã ré norĩ ma hã tâma ropipa uptabi za'ra di za, i'ra pré ré norĩ ma zama. **20** Taha wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're aimreme zusi aba mo, rowa'u'u wahã 're sa'wari mono ré, duré sabadu na romhuri zahârizém na bâdã hã te te pisutu tã da, êtẽ rãihã u asa'rei wa'aba mono zéb da hã, rowasété wi aimani za'ra wa'aba zéb da hã. **21** Rowasédé hã oto dazô 're wairébé mono wamhã, te za oto robzépata za'ětẽ za'ra ni. 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aropoto na'rata mono zém hawimhã, ãne na hã da te 're robzépata za'ětẽ uptabi za'ra mono õ di. Niwamhã ãne na hã da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za. **22** 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô sima pisutu, bâdã hã za da te 're irobzépata za'ra mono zéb da hã, te te dama wâtari da, rowasété ré da'âma romhâimana pahã tã da. Æne hã te te sima pisutu õ 'wa'ãhã, te aré uburé dasi'utõrĩ pese, za daré irob'rãsutuzém na hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da, te te sima 're i'apisutu mono norĩ zawi te, te za ãne hã 'manha.

23 — Za da te 're robzépata za'ětẽ za'ra mono ré, âtẽ ni'wam norĩ hã te za te te aima 're da'mahãrã za'ra wa'wa, ãne: “Ãhãta, Cristu,

'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu, Danho'reptui'wa da." Æté aimawi norĩ hã te za duré ãne te te aima 're da'mahârâ za'ra wa'wa: "Õhõta, Cristu." Æne wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hã. ²⁴ E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã te za datême 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipese na. Ta norĩ hã marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã te za duré te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa para newa, da te ãma 're sasõmri za'ra mono da. Ìsazei'wa norĩ zama te te dame ãma 're saze za'ra mono da, te za ãne na te te dama 're romhõsi za'ra. Tane nherẽ, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sima 're apisutu sirõmo mono wa, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da. ²⁵ Æne hã wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, zahadu romhâimana õ ré. Taha wa, ma'ãpé ãma 're asõpré u'âsi aba mono za, ãne na hã.

²⁶ — Æté ni'wam norĩ hã te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, ãne: "Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu hã ma tô wei mo, apâ. Õhõta te nhamra, a'ubuni wi." Æne hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, a'ubuni u 're anomro aba mono õ di za, ìzõ 're asõpré wa'aba mono da. Æté te za duré ãne da te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa: "Ãhãta ma dawì aima'u." Æne wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, senai'õ na hã, wa hã pi'uriwi nimahã na hã za we apâ ìmorĩ õ na dâ'âsina. ²⁷ Tã 're si'ubuzi za'ra mono wamhã, dama rob'madâ'â pibu pese di, hâiwa mono bâ hã. Tane duré, wa hã dasiré ìpodo hã apâ we ìmorĩ wamhã, aihĩni te za ì'madâ'â za'ra ni.

²⁸ — Sipahudu hã marĩ dâ'â u 're si'rã'õtõ mono wamhã, dama pibui pese za'ra di, marĩ hã 're dâ'â za'ra mono wa, 're ìsimi'wara mono zé hã. Tane, wa hã apâ we ìmorizé hã uburé dama ìpibu pese za'ra di za oto. — Æne ma tô Zezusi hã wama sina rowaihu'u sirõmo za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

Ti'ai ãma dasiré ìpodo hã za we apâ ìmorizé wasu'u

Marcusi 13.24-27; Rucasi 21.25-28

²⁹ Æne na ma duré wama waihu'u sirõmo za'ra:

— Tawamhã da te 're robzépata za'ëté za'ra mono parip si, awa'awi te za bâtâ na tirobra. A'amo zama te te rob'uiwẽ õ di za oto. Wasi norĩ hã te za duré rere, hâiwa hawi. Uburé hâiwa na 're ìsimasa mono hã te za duré 're sisa're. ³⁰ Æne hã daré romhâimana pari, marĩ hã te za watobro hâiwa na, dama ìpibu pese zéb da hã, wa hã dasiré ìpodo, apâ we ìmorizém na da te ì'ãma waihu'u za'ra da oto. Tawapsi te za oto daro mono bâ dasiwi ì'madâ'â ni, hâiwa'a na we ìmorĩ ré.

ĩwaihu'u pese na wa za wei mo apâ, duré ĩhâiba na hã rowa'a za'ětê ré. Da te dasiwi ĩmadâ'â za'ra wamhã, te za 're dazadari za'ra, robzawi te, danhimiza'rese ĩzô 're danhimipari za'ra mono ô wa. ³¹ Tawamhã hâiwa âma ĩma romhuri'wa hã tinhimnihârâzém na te za oto amnhihâ, hârâ 'râihâ uptabi na, daro mono bâ da te ĩwapari za'ra da hã. Simnhihârâ wi, hâiwa hawi ĩma romhuri'wa norĩ hã wa za we dazô satôĩ za'ra, ti'ai u. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwê za'ra mono da, te te sima 're ĩ'apisutu mono norĩ hã te za we daro mono bâ te te simro, ĩtême. — Āne na ma tô Zezusi hã romhã ré wama waihu'u sirômo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Marcusi 13.28-31; Rucasi 21.29-33

³² Tawamhã âne te duré wama rowasu'u za'ra:

— Pidera wede na, wa za oto aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré ĩsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto âma ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tâ 're ĩta'a mono zéb u 're ĩromhutu mono zém na hã. ³³ Tane duré, marĩ hã 're ĩromhâimana mono zéb da, te aima ĩwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, rob'râsutuzé hã za oto ĩwatobro na hã. ³⁴ Tô sena, wa âne hã aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. Ā hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai âma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã 're dâ'â za'ra mono ô ré, te za ĩsô'a za'ra ti'râsutu, romhâimanazé hã. ³⁵ Nimahã na te za hâiwa norĩ hã ai'utôĩ zahuré, ti'ai me. Si'utôĩ zahuré nherê, ĩnhimirowasu'u hã si'utôĩ waihu'u ô di za. Pire na te za dama 're hâimana u'âsi. — Āne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Danhimiza'rese âna 're danomro mono ré, Zezusi hã za we apâ ĩmorízé wasu'u

Marcusi 13.32-37; Rucasi 17.20-37

³⁶ Tawamhã Zezusi hã ma duré âne na wama waihu'u sirômo za'ra:

— Āne hã uburé za daré 're ĩromhâimana mono zéb da hã, ni'wa hã bâdâ hã te te waihu'u ô di. Hâiwa âma romhuri'wa norĩ zama, bâdâ hã te te waihu'u za'ra ô di duré. Wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra nherê, te duré bâdâ hã waihu'u ô di. ĩmama ma si, waihu'u pese di bâdâ hã. ³⁷ Danhimiza'rese âna 're danomro mono ré, wa za wei mo apâ dasiré ĩpodo hã, duréihã Nowé 're hâimana mono ré hã, danhimiza'rese âna 're ĩdahâimana za'ra mono ne. ³⁸ Ta norĩ hã daro mono bâ daré âpusi mono ô ré hã, ma tô 're saihuri, tisa na. Te te 're âhuri duré, rowê na 're rosa'wari u'âsi mono da newa. Te duré sina 're mro za'ra. Āne ma tô danhimiza'rese âna 're dahâimana za'ra,

Nowé hã uba're ne 'manharĩ 're sébré õ ré, 'ri ne 'manharĩ 'remhã. **39** Tawamhã rosa'rese õ ré, ma tô daré âpusi. Tawamhã uburé ma dasi'utõrĩ pese, â na. Tane duré, wa hã dasiré ãpodo hã danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, wa za wei mo, apã.

40 — Áté aibã norĩ hã buru na siré te te romhuri zahuré ré, wa za we apã mo, dazô. Tawamhã ãhãiba amo hã áté te za tiwi ti'ã hãiba u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ãhãiba amo si te za tirê. **41** Áté pi'õ norĩ hã siré 'ru'u zahuré ré, te za tiwi ti'ã, ãhãiba amo hã. Tawamhã ãhãiba amo si te za tirê, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. **42** Taha wa, te za asimiza'rese, ãzô 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo, wa hã Asib'apito za'ra wa'wa hã apã we ãmorizé hã bâdã hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa. **43** Wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. 'Ri tede'wa hã ãsõrõwa u ãsipsaihuri ãwisizé hã, bâdã te te waihu'u sirõmo wamhã, tawamhã barana te za sô rob'madã'ã u'ãsi, sõtõ ãna, 'ri para u sébré tõ da, tiwi sipsaihuri õ'umnhasite. **44** Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za asimiza'rese ãzô 're asõpré u'ãsi aba mo. E marĩ wa. Wa hã dasiré ãpodo hã nimahã bâtã na ãzô asimipari za'ra wa'aba õ zém na za we apã ãmorĩ na dã'ãsina. — Áne te Zezusi hã wama roti za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, wanhimiza'rese sô 're wanhimipari za'ra mono da.

Romhuri'wa ã'umnhasi wasu'u, romhuri'wa ã'umnhasi'õ wasu'u me

Rucasi 12.41-48

45 Tawamhã Zezusi te duré wama ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Dama romhuri'wa ã'umnhã hã duré ãsimiroti wê hã, e niha 're ãhãimana mono zé hã. Áne hã 're hãimana mono wamhã, te za ãsib'apito hã nimomo tiwi morĩ õ ré, tãma pisutu, uburé tãma ãromhuri'wa norĩ hã ãsa'u nherê, te te sô 'madã'ã za'ra da. Te za duré tãma roti, bâtã pisutuzém na ãsazéb da hã, te te tãma ãma uwaimrami za'ra da, tãma ãromhuri'wa norĩ ma. **46** Tawamhã apã we ãmorizéb u, tinhib'apito nhimiroti hã te te tãma ãma uwaimrami wamhã, tãma rowê di za, romhuri'wai ma hã. **47** Taha ma, tãma rowê uptabi di za tô. E marĩ wa. ãsib'apito hã apã wisi wapsi, te za tãma pisutu, uburé ãsimarĩ hã te te tãma 're 'madã'ã u'ãsi mono da oto, tãma umnhasi uptabi wa. **48** Tazahã, tinhib'apito za're'ra, ãsimiroti hã te te tãma ãma uwaimrami õ wamhã, tãma rowê õ di za. Áté apito za're'ra, te za 'rãwi sima tinha: “ãnhib'apito hã simahudu õ di.” **49** Tawamhã sô rowaptã'ã wê te, te za oto tizapari romhuri'wa norĩ hã te te 're ahã za'ra. Ázé hã te za duré te te 're hãsi, ázézei'wa norĩ siré. Siwa'ru te za oto 're hãimana. **50** Tawamhã simisa'rese ãna hãimana ré, te za ãsib'apito hã ãtême wi apã, sô ãsimipari õ zém na nimahã bâtã na, siwa'ru. **51** Tawamhã sa'êtê te za azã, tãma ãromhuri'wa hã. Tane ni'wam norĩ hã apã we

ĩmorĩ õ ré, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ wamhã, te za tãma pisutu za'ra, ropipa u 're sisisi mono da, dasiré, ìsimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono newa, taré ãma 're dawata za'ra mono da, 're ìhâimana wasété za'ra mono norĩ zu. Tame te za oto 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'êtê za'ra mono wa. — ãne na ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

Pi'oi hãiba tém norĩ hã dasina damro u, ãsi'aba'rézé wasu'u

25 ¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô tinhimirotnhimiré na wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're ìwanomro mono norĩ ma, ãne:

— Nimahã na si 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zéb da, apã we dazô ìmorĩ wamhã, ni'wam norĩ si te za, ãzô 're simipari za'ra mono sina, hãimana nhimiza'rese 're hãimana za'ra. ã norĩ wasu'u zarina, wa za ãma aima romnhimire'ê za'ra wa'wa, ãne. Pi'õ ãpréduptém norĩ hã barana ma tô ai'aba'ré, dasina damro u, 10 na ìhãiba za'ra hã, ãmro'õ norĩ hã. Aibã hã za azarutu na ãmro zô simipari za'ra da, ma tô ãtême ai'aba'ré, pi'õ nhorõwa u. ãro'ore hã te siré 'wasa hãiba bã, aibã hã za pi'õ na ãmro u wisi wa, te te tãma ãma rob'uiwê za'ra da, zudezu norĩ hãimanazéb zarina. ²⁻⁴ Tane nherê, pi'õ ãpréduptém norĩ hã 5 na si ma tô hãiba mono bã rob'rãi wa'u to hã siré 'wasa, simhi ne êtê 'manharĩ 're, ãro'ore da hã, ta norĩ si hãimana nhimiza'rese 're hãimana za'ra mono wa. ìhãiba amo norĩ hã 5 na ìhãiba za'ra hã te te siré 'mai'ãri za'ra õ di, rob'rãi wa'u tob ré hã simhi ne êtê 'manharĩ 'remhã, hãimana nhimiza'rese 're hãimana za'ra mono õ wa. ⁵ Tawamhã aibã zô te tirowaptã'ã hã, za pi'õ na ãmro zô. Sô rowaptã'ã wamhã, ma tô aptã hã simro. Taha wa, ma tô nasi titomhãima'ã za'ra. Taha wa, te oto tinhotõ za'ra, ãwana.

⁶ — Tawamhã mara wa'wa ma tô ni'wa hã 'mahã: “Õhõta te we oto aibã hã mo. We aiwairébé su'u aba, wa te wasina uzusi za'ra hã.” ãne te ni'wa hã aibã hã dama 'mahã.

⁷ — Tawamhã pi'õ ãpréduptém norĩ hã sô ãsimipari za'ra hã ma tô ti'utu za'ra. Utu za'ra wamhã, ãro'ore na wedenhorõ hã ma tô sõrõ nhihãri za'ra, ro'o wê da. ⁸ Tawamhã hãimana nhimiza'rese ãna 're ìhâimana za'ra mono norĩ hã ma tô tiwi rowaptêrê za'ra, tihãiba amo norĩ wi, hãimana nhimiza'rese sina 're ìhâimana za'ra mono norĩ wi: “Ma'ãpé syry na wama sa'wari za'ra wa'aba, ãro'ore na rob'rãi wa'u to hã. ãro'ore hã wate za'ra hã te za oto wawi tidã'ã za'ra.” ãne te pi'õ ãpréduptém norĩ hã tisiré norĩ wi rowaptêrê za'ra.

⁹ — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: “Rob'rãi wa'u to hã wa te aima sõmri za'ra wa'aba õ di za. Mara wab õ di za, wa te aima a za'ra wa'aba wamhã. Te za wawi ai'utõrĩ za'ra. Ma'ãpé tiha, da te 're ãuipra

za'ra mono zéb u, ai'aba're su'u aba, tamemhã asima 'mai'uipra za'ra wa'aba da." Áne te satõrĩ za'ra, tisiré norĩ hã.

10 — Tawamhã pi'õ ãpréduptém norĩ hã hãimana nhimiza'rese ãna 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ma tô ai'aba're, rob'rãi wa'u tob zô, te te sima 'mai'uipra za'ra da. Tawamhã ta norĩ za'u si ma tô aibã hã wi, timro zô. Wisi wamhã, pi'õ ãpréduptém norĩ hã 5 na ãhãiba hã hãimana nhimiza'rese 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ma tô ãsiré asisi 'ri para u, ãsiré saihuri da, sina ãmro zahuré zém na. Sisisi wamhã, ma tô ãré 'ridawa nhitop tete za'ra ni.

11 — Áma ronomro za'ra wapsi, ma tô ãhãiba amo norĩ hã aihutu apã, pi'õ ãpréduptém norĩ hã, aibã hã pi'õi ãma ãmrozéb u hã. Sihutu wamhã, ãne te nasi 'mahãrã za'ra, rowi hawi: "Apito, apito, wei wama 'ridawa za'ra na, ãma atême wanhisisi da."

12 — Tawamhã aibã hã pi'õ na ãmro hã te asa tãma nharĩ za'ra: "Mare di. Te aima 'ridawa za'ra wa'aba õ di za, ãma aiwaihu'u za'ra wa'aba õ wa." Áhã wasu'u na wa tô aima ãma romnhimire'é za'ra wa'wa, ãne na hã.

13 — Taha wa, a norĩ wa'wa hã aihãimana nhimiza'rese te za ãzô 're asõpré u'ãsi aba mo, bãdã hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa, apã za we ãmorizé hã. — Áne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

Romhuri'wa norĩ hã, tinhib'apito zô rob'uiprazé te te 're ãmadã'ã za'ra mono norĩ wasu'u

Rucasi 19.11-27

14-15 Tawamhã Zezusi hã ma duré tinhimiromnhimire'é na marĩ hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, za da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimire'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã ma tô sima rowẽ, darob amoi u morĩ da. Tawamhã morĩ õ ré, ma tô sô tihãrã za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ zô, tite rob'uiprazé hã te te tãma sõmri za'ra da, ãsa'u te te sô 're 'madã'ã za'ra mono da, duré tãma sina hã'ã da, taré 're simi'wara tõ mono da, rob'uiprazé hã. ãsimiromhuri wẽ na tãma ã'umnhasi za'ra zarina, ma tô tãma sõmri za'ra. ãmorĩ'rata ma hã ma tô 5 miu na tãma tisõ rob'uiprazé ãspotore hã, oru 'manharĩ hã. Duré ãsãna're ma hã 2 miu na ma tô tãma tisõ. Duré da'rãsutu'wai ma hã, miu na ma tô tãma tisõ. Taha pari te oto mo, darob amoi u, danhib'apito hã. 16 Tawamhã tãma ãromhuri'wa hã, 5 miu na rob'uiprazé ãspotore te te ããri hã õne haré ma tãma sina hã, te te ãma ãromhuri wẽ zéb zarina. Tawamhã 5 miu na nherẽ, ma tô duré 5 miu na ãma ato, ãsib'apito te te tãma ãsõmri na hã. Uburé hã 10 miu na oto, rob'uiprazé ãspotore hãiba hã, ãma sito wamhã. 17 Tane duré tãma ãromhuri'wa hã 2 miu na

rob'uiprazé ĩsapotore te te ĩ'ari hã ma tô duré tãma sina hã. 2 miu na nherẽ, ma tô duré 2 miu na ãma ato. Uburé hã 4 miu na ĩhãiba hã oto. 18 Tane nherẽ, tãma ĩromhuri'wa hã miu na rob'uiprazé ĩsapotore te te ĩ'ari hã tinhib'apito nhimiroti te te 'madâ'â õ di. Taré ma tô sada ab're, tinhib'apito wi, rob'uiprazé hã te te sêrẽ da.

19 — Tawamhã ãma ronomro hã wapsi, ma tô ĩsib'apito za'ra hã apã ĩtẽme tiwisi za'ra, darob amoi hawi. Wisi wi, te sô tihârã za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ zô, rob'uiprazé ĩsapotore hã niha si te te hãimana mono zô, te te tãma wasu'u za'ra da. 20 Tawamhã romhuri'wa hã 5 miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'ari hã ma tô ĩtẽme âzé ĩmorĩ'rata na, tinhib'apito u. ãne te tãma tinha: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã 5 miu na ma tô ĩma ĩsõ, asa'u aima sina hã'ã da, tawapsi, aima ãma ĩsitob da, taré aiwi simi'wara tã da. ãhãta ma tô sina hã, 5 miu na, te ãma aima ĩromhuri wẽ zéb zarina. Uburé hã 10 miu na oto ĩhãiba hã, rob'uiprazé ĩsapotore hã. ãhãta te asô nomro.” ãne te romhuri'wa hã tinhib'apito ma wasu'u, tinhimiromhuri hã.

21 — Tawamhã ĩsib'apito te asa tãma tinha, ãne: “Wẽ di tô. A hã ĩma romhuri wẽ 'wa. ĩma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hã syryre nherẽ, ma tô ãma ĩromhuri wẽ, ĩzô. Taha wa, ãhã nhipai u wa za oto aima pisutu, marĩ ahã uptabi na ĩma 're ab'madâ'â u'ãsi mono da. Te za oto ĩsiré 're aihãimana mo, wasiré ãma 're watoi u'ãsi mono da.” ãne ma tô tãma ropisutu siro, tãma ĩromhuri wẽ 'wai ma.

22 — Tawamhã romhuri'wa hã 2 miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'ari hã ma tô duré ĩtẽme âzé, tinhib'apito u. Tawamhã ãne te tãma tinha: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã 2 miu na ma tô ĩma ĩsõ, asa'u aima sina hã'ã da, tawapsi, aima ãma ĩsitob da, taré aiwi simi'wara tã da. ãhãta ma tô aima sina hã, 2 miu na, te ãma ĩromhuri wẽ zéb zarina, aima. Uburé hã 4 miu na ĩhãiba hã rob'uiprazé ĩsapotore hã. ãhãta te asô nomro.” ãne te romhuri'wa hã tinhib'apito ma siwasu'u, tinhimiromhurizém na.

23 — Tawamhã ĩsib'apito asa te tãma tinha, ãne: “Wẽ di tô. A hã ĩma romhuri wẽ 'wa. ĩma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hã syryre nherẽ, ma tô ãma ĩzô ĩromhuri wẽ. Taha wa, ãhã nhipai u wa za duré aima pisutu, marĩ ahã uptabi na ĩma 're ab'madâ'â u'ãsi mono da. Te za oto ĩsiré 're aihãimana mo, wasiré ãma 're watoi u'ãsi mono da.” ãne ma tô duré tãma ropisutu siro, tãma ĩromhuri wẽ 'wai ma hã.

24 — Tawamhã romhuri'wa hã miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'ari hã ma tô duré ĩtẽme âzé, tinhib'apito u. Tawamhã ãne te tãma tinha, ta hã senai õ na hã: “Apito, ĩma aiwaihu'u pese di. A hã da'ãma 're aipẽ'êzé mono õ. Ni'wa hã te te dame 're rob're mono õ nherẽ, danho hã tite da, te te dawí sima 're ĩ'a'rãihãri mono ne, te danhimarĩ hã dawí asima 're ĩ'awaibui mo, ate da. 25 ãne na te aiwaihu'u wa, wa tô aima ĩpahi. Taha wa, te aiwi simini wa, niha

ĩma rob'manharĩ õ'umhhasite, wa tô rob'uiprazé ĩsapotore hã simi'u ti'ai 'rowi, wẽ na asô 're sa'wari mono da. Āhãta te wẽ na asô nomro, uburé ate rob'uiprazé hã te asô 're 'madâ'â mono da, ĩma ĩsõmri hã.” Āne te romhuri'wa hã tãma siwasu'u, tinhib'apito ma.

26 — Tawamhã ĩsib'apito, te ãne asa tãma tinha: “A hã ĩma romhuri wasété 'wa. Aiwa'a uptabi di. Ma tô ĩ'ãma ĩrosa'ra, marĩ hã date nherẽ, te dawi ĩsima 're ĩ'awaibui mono na, ĩte da. Āne ma tô ĩ'ãma ĩrosa'ra, asima. 27 Āne na 're ĩhãimana mono wamhã, e marĩ wa bété, rob'uiprazé ĩzô sêrẽ õ di, wedehâpâ 're. Tawamhã apâ we ĩwisi wapsi, te aima ĩsõmri nhipai u, wa aré ĩsima waze uburé, ĩzô sina hã'â wa.” Āne ma tô tãma waihu'u, tãma ĩromhuri wasété 'wai ma. 28-29 Tawamhã te duré tãma rowasu'u za'ra, uburé ĩ'rata ĩsimasam norĩ ma: “Ni'wam norĩ hã marĩ ahã nherẽ, simi'ẽ na te te 're romhuri za'ra mono wamhã, te za ãma tãma 're dasito, marĩ na. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã marĩ syryre na simi'ẽ na te te ãma 're romhuri za'ra mono õ wamhã, te za syryre nherẽ, tiwi sani za'ra ni. Taha wa, te za tiwi ĩ'ârĩ 'wa, rob'uiprazé ĩsapotore hã, ĩma romhuri wasété 'wai wi, 10 miu na te te ĩzô ĩhãiba ma, sõmri aba da. 30 Taha pari, te za asiwi ĩmei wa'wa rob u, robra u. Tame te za oto sina tiwawa. Te za duré 'wasitete, te te robzépata za'ëtẽ wa.” Āne ĩsib'apito hã ma tô dama hãiba 'ru. — Āne na ma tô Zezusi hã wama ãma romnhimiré'ẽ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Zezusi hã, za da'ãma ĩsipo'ozé wasu'u

31 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romhã ré wama rowaihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã niwapsi wa za wei mo apâ ĩmama zadawa para, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ siré. Tawapsi wa za danhib'apito simasisizém na 're ĩnhamra, ĩpire na te 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da oto. 32 Tame te za aihĩni pese ĩnho're aimasam ni, daro mono bâ 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã, dapoto mono bâ. Tawamhã tame wa za oto da'ãma aipo'o. Pone'ërebâ 'madâ'â'wa hã te za tinhimizama na 're sipo'o, pone'ërebâ zéré mapu hã, pone'ërebâ zéré uzé zama. Tane wa za duré wa hã da'ãma aipo'o, ĩwẽ hã duré ĩwasédé hã. 33 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono norĩ hã ĩnhimire niwĩ wa za sõré, ta norĩ si te 're awêsãmri mono wa. 'Re ĩdanomro wasété mono norĩ hã ĩnhimi'e niwĩ wa za duré sõré, ta norĩ si te ĩsiwi 're awẽ'õ pese mono wa. 34 Tawamhã wa hã uburé Danhib'apito hã wa za ãne ta norĩ ma nharĩ za'ra, ĩnhimire niwĩm norĩ ma: “Īmama, ĩwẽ si te te aima 're ĩsõmri za'ra wa'aba mono norĩ hã te za oto ĩ'rata 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duréihã te te aropoto mono wamhã, ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra

wa'aba mono da. Taha wa, te za oto ĩ'rata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, ai'âma 're sib'a'uwê u'âsi za'ra wa'aba mono da oto. **35** Ti'ab ré, mram na 're ĩhâimana mono ré hã, ma tô mra hã ĩma 're ĩsômri za'ra wa'aba mo. Duré 'rubu ré ma tô â hã ĩma 're ĩ'ôb za'ra wa'aba mo. Duré asiré ô nherê, ma tô ĩzô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, asôrôwa u atême 're ĩzasi aba mono da. **36** ĩ'uza ô ré, ma tô asiwi 're ĩ'uza za'ra wa'aba mo. Duré ĩhâzé wa, ma tô asiwi 're ĩpibui wa'aba mo. Dazazéb 're, 're ĩza mono ré, ma tô duré asiwi 're ĩzabu za'ra wa'aba mo. Âne na 're ĩpawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono wa, hâiwa âma te za oto ĩsiré 're anomro u'âsi aba mo, ĩmama hã ai'âma 're ĩsib'a'uwê za'ra wa'aba mono zéb âma hã." Âne na wa za nimahã na hã tâma ĩsiwasu'u za'ra, ĩnhimire niwĩ ĩsimasam norĩ ma.

37 — Tawamhã ô norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono norĩ hã te za sina ĩzadanharĩ za'ra, âne: "Wanhib'apito, e niwa wa tô mra hã wa te aima 're sômri za'ra, mram na 're aihâimana mono ré hã. E niwa duré 'rubu na 're aihâimana mono ré, wa tô â hã wa te aima 're ôb za'ra. **38** E niwa wa tô aiwaihu'u ô nherê, asô 're watob'uzu za'ra, wanhorôwa u zama 're azasi mono da. E niwa wa tô duré ai'uzazéb da hã wa te aima 're sômri za'ra, ai'uza ô wa. **39** E niwa wa tô duré wa te wasiwi 're aipibu, aihâzé ré. E niwa wa tô duré atême 're wanomro, wa te 're asabu za'ra mono da, dazazéb 're, 're asa mono ré hã." Âne te za ta norĩ hã sina amrami za'ra, ĩma.

40 — Tawamhã wa hã uburé Danhib'apito hã wa za ta norĩ ma âne tâma rowasu'u za'ra: "Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. ĩsisânawã norĩ hã ti'ab ré âne na te te 're robzépata za'ra mono wamhã, dama wapu na 're hâimana za'ra mono nherê, marĩ ĩwê hã tô ôhõ na hã tâma 're 'manharĩ wê za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ hâiba u'âbâ ma tô ĩma 're ĩ'manharĩ wê za'ra wa'aba mo." Âne na wa za ta norĩ ma waihu'u za'ra.

41 — Tawamhã ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ ma, wa za nharĩ za'ra oto, âne: "A norĩ wa'wa hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwê'ô pese za'ra wa'wa. Mo oto ĩnhiti ai'aba'rei wa'aba, unhama ro'o u'âsi u, wa'uburé norĩ zô 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutuzéb u, ta norĩ nhib'apito zô zama. **42** Ti'ab ré mram na 're ĩhâimana mono ré hã, ĩsa hã ĩma 're sômri za'ra wa'aba mono ô di. Duré 'rubu ré, â hã ĩma 're ôb za'ra wa'aba mono ô di. **43** Wa hã aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba ô nherê, ĩzô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono ô di, asôrôwa u 're ĩzasi aba mono da hã. Duré ĩ'uza ô ré, asiwi 're ĩ'uza za'ra wa'aba mono ô di. Duré ĩhâzé ré, asiwi 're ĩpibu za'ra wa'aba mono ô di. Dazazéb 're, 're ĩza mono ré, ĩtême 're anomro aba mono ô di, 're ĩzabu za'ra wa'aba mono da." Âne wa za ta norĩ ma nharĩ za'ra, ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ ma hã.

Mateusi 25.42

44 — Tawamhã ta norĩ hã te za asa ĩma nharĩ za'ra, ãne: “Apito, e niwa wa tô taré wa te 're ai'madãã za'ra, mram na 're aihãimana mono ré hã, duré 'rubu 're sépata mono ré hã, duré wama aiwaih'u'ũ õ nherẽ, nima hawi watẽme 're aimasisi mono na hã, duré ai'uza ãna 're aimorĩ wamhã, duré aihãzé

na 're aihãimana mono ré hã, duré dazazéb 're, 're asa mono ré hã. E niwa wa tô ãne na hã taré wa te 're ai'madãã za'ra, wa te wasiwi 're aipawaptob za'ra mono ãna.” ãne te za duré ta norĩ hã ĩzadanhari na ĩma wa'rãmi za'ra, ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ hã.

45 — Tawamhã ta norĩ ma, wa za duré ãne rowasu'u za'ra: “Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ti'ab ré, ã norĩ hã dama wapu na 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã ãne na te te 're robzépata za'ra mono ré hã, marĩ ĩwẽ na 're pawaptob za'ra wa'aba mono õ di. 'Re pawaptob za'ra wa'aba mono õ wamhã, ta norĩ hãiba u'ãbã, asiwi 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mono õ di duré.” ãne wa za ta norĩ ma, tãma waihu'u na wa'rãmi za'ra, ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ ma hã.

46 — Tawamhã ta norĩ hã te za oto ai'aba'ré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhiti, ĩsimihãzém na za te te 're ĩrobzépata u'ãsi za'ra mono zéb u hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madãã pese za'ra mono norĩ si, te za ĩ'rata 're hãimana u'ãsi za'ra, rowẽ u'ãsi ãma.

Zezihi ãma da te ĩrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wĩrĩ da

Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2; Zuwã 11.45-57

26 ¹Tawamhã Zezusi hã tinhimiroti na uburé ãne na te te dama rowahutu parimhã, ma tô wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ãne:

² — Romhuture di oto, dato hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, Ezitu hawi te te ĩdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Awẽ amo na te za ĩwa waptãrã, bãdã hã. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tawapsi te za oto dasiwi ĩhãiba nhomri ni, Danho'reptui'wa da 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisudu hã, da te dasiwi ĩzasõmri da

hâiwi, wedepo'o nhonhi'râmi na. — ãne ma tô Zezusi hã sina wama rowasu'u sirômo za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

³Tawamhã sasedoti ãpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tô si'rã'ôtô, Caipasihî nhorôwa u, 'ri za'êtê u. Ta hã sasedoti ãpire uptabi, 're ãhâimana mono, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa. ⁴Tawamhã, sitême si'rã'ôtô wamhã, ma tô sima ãma rosa'rata za'ra. Taha wa, te roti hã pi'uriwi siwi 'manha, Zezusi hã pi'uriwi te te siwi âri da, da te oto dasiwi wĩri da. ⁵ãne te sima ãma roti za'ra:

— Dasa hã da te 'manharĩ za'ra ré, wa te wasiwi âri ô di za, wazada dazahi za'ra ô'umnhasite, wazada dahâimana za'ra tô da. — ãne ma tô sima ãma roti 'rãsutu za'ra.

Pi'ô nhoprubzé wasu'u, Zezusihi ma

Marcusi 14.3-9; Zuwã 12.1-8

⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, Betãnha na 'ri wa'ôtô nhisi u. Tame te oto nhamra, Simahã nhorôwa ãma, ã'wa're ré nhorôwa ãma. ⁷Tawamhã sai ma sãmra ré, ma tô pi'ô hã ãtême wi, Zezusihi u. Wedewa'u zadaze hã ma siré sada ãwisi, êtê 'manharĩ remhã, simhi ne 'remhã ãdup syryre wamhã. Wa'âbã za'êtê di ta hã, wedewa'u zadaze hã. Wa'âbã za'êtê nherê, ma tô Zezusihi 'rã nhisiwi sa'wa pi'ô hã, tãma sawi wa. ⁸⁻⁹Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã ãne hã wa te 'madââ za'ra wamhã, wa tô sada abru za'ra ni, pi'ô da. Taha wa, wa tô wasima ãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Oro ô hã wa'âbã za'êtê za, ma taré ãrã nhisiwi sa'wa, wedewa'u zadaze hã. Te te dama wede 'wa'âhã, aré wa'âbã za'êtê di. Tawamhã ãwa'â hã te aré ãsibrob'ô norĩ ma, te te sômri. — ãne wa tô wasima ãma nharĩ za'ra ni, pi'ô nhoprubzém na hã.

¹⁰Tawamhã Zezusi hã wa te wasima ãma ãnharĩ za'ra zé hã te te wawi waihu'u za'ra wamhã, te ãne na wazadanharĩ za'ra:

— E marĩ da, te pi'oi ma ãnharĩ za'ra wa'wa. Tãma nharĩ za'ra wa'aba tã. Tô'ã. ã'uwaibaba ma tô ãne na hã ãma ãzawi wê. ¹¹ãsibrob'ô norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa, 're ãpawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Tanei ô di, wa hã. Ai'rata 're ãnhamra u'âsi aba mono ô di za oto. ¹²Pi'ô hã wedewa'u zadaze hã ãrã nhisiwi te te sa'wari wamhã, za ãdââ wa, da te dasiwi ãnherêzéb u te te ãma ãhãiba u'rê da, ma tô ãne hã ãma 'manha, zudezu norĩ hãimanazéb zarina. ¹³Daro mono bâ te za ãwasu'u wê na da te 're dapo're pu'u za'ra. Tawamhã pi'ô hã te te ãma ã'manharĩ wê zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'âsi za'ra, ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. Tô sena, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

**Zudasi hã, Zezusi te te dama hãiba nhomri da,
te te sima ĩrosa'ratazé wasu'u**

Marcusi 14.10-11; Rucasi 22.3-6

14 Tawamhã 12 na Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã misi wa tô wa'maimorĩ ni, Zudasi Icarizoti na ĩsisi hã sasedoti ĩpire norĩ u, te te sadanharĩ za'ra da. 15 Tawamhã ãne te sadanharĩ za'ra:

— Zezusi hã ma tô asima ĩwẽ za'ra wa'wa, asiwi âri aba da. E ãne hã aima wẽ za'ra wa'aba di za, te aima ĩhãiba nhomri za'ra wa'aba da hã. Aima wẽ za'ra wa'aba wamhã, e niha te za ĩma ĩwa'âbâ za'ra wa'wa. — ãne te ãma sadanharĩ za'ra, Zudasi Icarizoti hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ĩpire za'ra norĩ hã.

Tawamhã ãne na ãma sisaze za'ra wamhã, ma tô rob'uiprazé ĩsapotore hã tãma sa'rata za'ra, 30 na êt'ubuzi'a prata 'manharĩ hã. Taha pari, ma tô tãma sômri za'ra, Zudasihĩ ma.

16 Tawamhã ta hawim haré te oto Zudasi hã sima ãma rob'madâ'â u'âsi, nimahã bâtâ na Zezusi te te oto dama ĩhãiba nhomrizéb da hã, danhimiza'rese ãna dahãimana za'ra ré.

Zezusi norĩ hã Pascowa na siré ĩsaihurizé wasu'u

Marcusi 14.12-21; Rucasi 22.7-23; Zuwã 13.21-30

17 Tawamhã bâdâ ma tô ĩwa waptãrã, ĩ'u'êtê dupto'ĩõ, da te 're ĩhuri mono zé hã, Pascowa na dato nhisi hã. Taha ré, wa tô Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã wasina tété za'ra ni, wa te wasiwi sadanharĩ za'ra da, ãne:

— E momo ma tô asima ĩrowẽ, asô ĩwanhipi za'ra zéb da hã, Pascowa na dato nhisi na ĩwasaihurizéb da hã. — ãne, wa tô wasiwi sadanharĩ ni, Zezusi hã.

18 Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— 'Ri ahâ u te za oto ai'aba'rêi wa'wa, aibã hã asiwi sôpêtê aba da. Tawamhã ãne te za tãma ĩzadawa wasu'u wa'wa: “Wama rowahutu'wa hã wa za aima sadawa wasu'u za'ra ni, ãne: ‘ĩnhibãdã hã romhuture di oto, ĩmama te te ĩpisutuzé hã, ĩ'ãma. Asõrõwa ãma wa za wasa hã huri ni, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ me, Pascowa na dato nhisi na 're ĩdasaihuri mono zém na hã.’ ” ãne te za tãma ĩzadawa wasu'u za'ra wa'wa, aibã ma. — ãne hã ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

19 Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô ãma uwaimrami za'ra ni, te te wama ĩwaihu'u za'ra zéb zarina. Wanhipi wa tô 'manharĩ za'ra ni, Pascowa na dato nhisizém na.

20 Tawamhã mara wamhã, wa oto asimro ni, wasiré wasaihuri da, 12 na wahãiba za'ra hã, Zezusihi me. 21 Tawamhã wasaihuri ré, ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. Misire te za dama ãmaĩmaĩba nhomri 'wa.

22 Æne, wa te wasina mreime wapari za'ra wamhã, ma tô wawi tirobzei'õ pese za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ wi hã. Æhã wamhã, misi si wa tô nasi ãma tãma romnomri za'ra ni, ãne:

— Wanhib'apito, e wa hã te dama aihãiba nhomri da bã, te ãne wama ãnharĩ za'ra. — Æne, wa nasi wasina tãma amrami za'ra ni, ãne na hã wasiwaihu'u za'ra õ wa.

23 Tawamhã asa te Zezusi hã duré wama nharĩ za'ra:

— Za dama ãhãiba nhomri'wa hã, ã'u'ẽne hã te za piza'a 're ãsiré di'i. 24 Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã duréihã ma tô ãdã'ázém na rob'ui'ére sirōmo za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Ta norĩ hã te te ããma ãrob'ui'ére za'ra zéb zarina wa za ãma mo tô, ãdã'ázéb u. Tane nherẽ, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ãhãiba nhomri'wai ma hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono za te te azãri wamhã, te za sima rosa'rata, ãne: “ãpoto õ 'wa'ãhã, aré wẽ di. E marĩ wa. Æne na te 're robzépata mono õ wa aré.” Æne te za 'rãwi si'ãma rosa'rata, za dama ãhãiba nhomri'wa hã. — Æne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

25 Tawamhã Zudasi hã dama ãsõmri'wa da hã te Zezusi hã sina sadanha, ãne:

— Rowahutu'wa, e wa hã za te dama ãaihãiba nhomri na, ma tô asina ãwaihu.

Tawamhã asa te Zezusi hã tãma tinha:

— Tane tô. Asi'uihã na ma tô ãne na hã asiwaihu. — Æne ma tô Zezusi hã tizadawa na tãma wa'rã.

26 Tawamhã wasaihuri ré, ma tô ã'u'ẽne hã ti'ã, Zezusi hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te ãré ãma tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ã'u'ẽne hã. Te te wẽ'ei mono parimhã, ma tô te te wama sõmri, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma. Æne te oto wama nharĩ za'ra:

— Æ, ã'u'ẽne hã huri aba. Æ hã ãhãiba te wasu'u. — Æne ma tô Zezusi hã sina wama waihu'u za'ra.

27 Taha pari, hãsizé hã ma duré ti'ã, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ãsé ré hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te duré tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô ãré te te wama sõmri, uwa 'rãĩ wa'u ãsé ré hã. Æne te duré wama nharĩ za'ra:

— Æ, rob'rãĩ wa'u hã ãhuri aba, aihĩni. 28 Æ hã ãwapru, te wasu'u. Rob'rãĩ wa'u za'wari ne, te za ãwapru hã ãwi asa'wa, da'ahã zada ãdã'ã wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dawasédé hã te te oto 're ab'madã'ã tõ mono da, da'ãma. Æ hã ãwapru, ãwi sisa'wari wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhib'a'uwẽ ma, te te tãma ãropisutuzé hã tô sena za te te tãma ãma 're ãuwaimrami mono zé, te wasu'u.

29 Tô sena, wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. ãne hã rob'rãĩ wa'u te 're hãsi mono õ di za oto, a'â. Niwapsi ĩmama hã uburé da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi, wa za duré te 're hãsi, asiré wa'aba. — ãne ma tô wama siwasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

30 Tawamhã wanho're na wa tô ãma wawata za'ra ni, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma. Wanho're za'ra parimhã, wa tô wawairébé ni, Oriwera na êtẽ rãihã nhisi u wasi'aba're da.

Pedru hã te te dawi ĩ'udâzém na, Zezusi te te tãma ĩwaihu'u sirômo zé wasu'u

Marcusi 14.27-31; Rucasi 22.31-34; Zuwã 13.36-38

31 Tawamhã Zezusi hã ma tô ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã ã barana, niha ĩma romhãimana wamhã, te za aihĩni asiwi ĩrẽme 'wa. Duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ĩ'ãma rob'ui'ére siro, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme na hã: “Pone'ërebã 'madã'ã'wa hã wa za tĩwĩ. Tawamhã pone'ërebã hã te za ropé.” ãne na duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme na rob'ui'ére, ĩbaihã na hã. 32 Tane nherẽ, asiwi ĩrẽme aba nherẽ, ab're hawi apã ĩhãiwa'utu parip si, wa za aiwana ĩmorĩ 'wa, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi u, tamomo ĩnhopetẽ za'ra wa'aba da. — ãne ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

33 Tawamhã Pedru, te Zezusihi ma tinha:

— Asiré 're ĩwanomro mono norĩ hã aihĩni za te te airẽme za'ra nherẽ, wa hã te dame airẽme õ di za.

34 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, Pedruhu ma:

— Tô sena wa za aima rowasu'u. ãma aipo're pu'u za. ã barana si'a hãrã õ ré, te za si'ubdatõ dawi ĩ'udã, aima ĩza'rese õ na.

35 Tawamhã Pedru te duré tãma tinha, Zezusihi ma:

— Wa hã asiré ĩdã'ã da nherẽ, te dawi ai'udã õ di za, te ĩaiwaihu'u õ na hã. — ãne ma Pedru hã tizadawa na tãma wa'rã.

Tawamhã õhõ na si, wa tô wa norĩ hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã tãma wasiwasu'u za'ra ni, za wa te dawi ĩ'udã za'ra õ na hã.

Zezusi norĩ hã Zésemani ãma ĩsi'ubumrozé wasu'u

Marcusi 14.32-42; Rucasi 22.39-46

36 Tawamhã Zezusihi me, wa tô ai'aba're ni oto, Zésemani na rob're nhisi u. Wasihutu wamhã, ma tô wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ãne:

— ãme ĩzõ asimroi wa'aba. Õwa wa za a'ã mo asiti wa'aba, romnhiwasi ĩmama ma, ĩmreme da. — ãne ma wama siwaihu'u za'ra, Zezusi hã.

37 Tawamhã Pedru hã te siré saprõ, Zebedehe 'ra norĩ me. Tawamhã ma tô tiwi tırobzei'õ pese, Zezusihi wi. Za te te ĩrobzépatazé hã ma tô sima simimnhasi. 38 Tawamhã Pedru norĩ ma, te rowasu'u, Zezusi hã:

— ĩpě'ězé hã sa'ětě na te ĩma tihâiba. ĩpě'ězé uptabi wa, wa aré dârâ. Áme a'â asimroi wa'aba ĩrata, asõtõ âna. Asõpré u'âsi aba. — Áne ma tâma waihu'u za'ra, Pedru norĩ ma.

39 Tawamhã romhã prã na ma tô ĩsiti timorĩ za'ra, Zezusi hã. Dumana na te nomro ti'ai wa, Timama ma, mre me da. Áne te tâma mre:

— ĩmama, asima wě wamhã, ĩma ba'a, ĩdâ'âzé hã te sépata tõ da. Tane nherě, te ĩsima ĩwězéb uwaibaba, ĩma pisutu õ di za. Asima ĩwězéb uwaibaba si, te 'manharĩ da hã, ĩma wě di. — Áne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hã.

40-41 Tawamhã Timama ma mre me pari, ma tô apâ mo, Pedru norĩ u. Sõtõ za'ra ré, ma tô siza za'ra. Tawamhã Pedruhu ma, te tinha, Zezusi hã:

— E niha asimiza'rese syry na asãmra da hã, aima waihu'u õ di, ĩsiré. Satanasihı zada, asıptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wě za'ra wa'aba mono nherě, asi'uihã na sada 're asıptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa âhãna hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, asima rowaptěre za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'uri wasété wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — Áne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra.

42 Tawamhã te duré romhã prã na ĩsiti timorĩ za'ra, Timama ma mre me da. Áne te tâma mre:

— ĩmama, ĩdâ'âzé hã te sépata da, asima wě wamhã, ĩma wě di duré, asima ĩwězéb uwaibaba, ĩma pisutu da. — Áne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hã.

43 Timama ma mre me pari, te duré apâ mo, Pedru norĩ u. Sõtõ za'ra ré, ma duré siza za'ra. Aptâ'â si te huri u'âsi, sõpré waihu'u âna.

44 Tawamhã apâ te duré ĩsiti timorĩ za'ra Zezusi hã, Timama ma mre me da. Si'ubdatõ ma oto sina siri. Tô õhõ na si te tâma mre, tâma ĩmreme na'rata zéb zarina. 45 Tawamhã apâ te duré mo, Pedru norĩ u. Áne te duré tâma nharĩ za'ra:

— E niha bâ te zahadu asõtõ za'ra wa'wa bété. Ma'ãpé, waihu'u za'ra wa'aba. Romhuture di oto bådâ hã, ĩmama te te ĩ'ãma ĩpisutuzé hã. Wa hã ti'ai âma dasiré ĩpodo hã te za aibã hã tâma ĩhâiba nhomri za'ra oto, aibã ĩwasété norĩ ma. 46 Oto aiwahutu za'ra wa'aba. Wasi'aba'rei hã. Ôhõta te we oto mo, dama ĩhâiba nhomri'wa da hã. — Áne ma Zezusi hã sina tâma waihu'u za'ra, tisiré norĩ ma.

Zezusi hã da te dasiwi ĩârízé wasu'u

Marcusi 14.43-52; Rucasi 22.47-53; Zuwã 18.3-12

47 Tawamhã Zezusi hã zahadu te te rowasu'u ré, ma we Zudasi hã sô wi, aré ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ siré, 12 na wahãiba za'ra siré hã. Da'ahã na te duré we ĩsiré ai'aba'ré ni, sib'ézé 'wa pa ré, uibroi ré zama. Sasedoti ĩpire norĩ zadawa para te we ai'aba'ré, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zadawa para zama. 48 ãne ma tô Zudasi hã tãma waihu'u za'ra, te te siwi ĩâri wana ré hã: “Aibã hã te tob'rata hãrã wamhã, ta hã te za asiwi ĩâri 'wa.” ãne ma tô dama waihu'u, te te ãma ĩrosa'ratazém na hã, Zudasi hã. 49 Tawamhã wisi wi, ma tô ĩtême mo õne haré, Zezusihi u, awa'awi. ãne te sawi, timreme na:

— Rowahutu'wa, rowẽ na 're aihãimana mono.

Tawamhã tob'rata hãrã na ma tô sawi, Zezusi hã. 50 Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha, ãne:

— ĩsiwadi, te we tô ĩzô aimo, marĩ hã ĩãma 'manharĩ da. Ma'ãpé, niha ĩma rob'manharĩ su'u.

Tawamhã ma tô sô ai'ré za'ra oto, Zezusihi zô, te te siwi âri da. Te te siwi âri wamhã, ma tô siwi pawasisi. 51 Tawamhã Zezusihi siré 're ĩmorĩ hã ĩrata ĩsa hã ma tô sib'ézé 'wapa waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã ãma po're nhizã, sasedoti ĩpire uptabi ma, romhuri'wa hã. 52 Tawamhã Zezusi te tãma tinha, ĩu'a'wai ma:

— Ma'ãpé, sib'ézé 'wapa hã apã sêrê. Ni'wam norĩ hã sib'ézé 'wapa na te te 're danhimroi mono wamhã, asa sib'ézé 'wapa na te za da te 're simro, tô te te ãma 're ĩdanhimroi mono zéb zarina. 53 Te ĩsima wẽ 'wa'ãhã, wa aré ĩmama wi waptẽ, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ahã uptabi na te te we ĩtême satõrĩ za'ra da, ãhãna ĩãma sisapĩ za'ra da, dawĩ. E ãne na ĩãma rosa'rada hã waihu'u õ di bété. 54 ĩãma dawĩ sisapĩ za'ra wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te ĩãma uwaimrami õ di aré, duréihã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ te te ĩãma ĩrob'ui'éré za'ra zéb zarina hã, za niha ĩãma ĩromhãimanazém na hã. Taha wa, te tiwi waptêrẽ õ di za, ĩmama wi. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, sib'ézé 'wapa na te te ĩda'mai'u'a ma.

55 Tawamhã Zezusi hã te oto dama rowasu'u, ãne:

— E wa hã danhibrob zô dapãrĩ'wa pã, ma bété we ĩzô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroi ré zama. Bãtã sidãpãsi wa tô asõ'a wa'aba 're ĩsimasisi, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama 're rowahutu mono da. Zapre bété, tameb ré asiwi ĩâri za'ra wa'aba õ di. 56 Tane tô. ãne hã ma tô ĩãma tiromhãiba ãhãna hã, duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'éré hã te te ĩãma uwaimrami da. — ãne te dama siwasu'u, Zezusi hã.

Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô oto rême za'ra ni. Wawara sina wa dawi wasisa're.

Dama roti'wa norĩ hã ãsi'rã'õtôzé wasu'u, Zezusihi zada

Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54-55,63-71; Zuwã 18.12-14,19-24

57 Tawamhã Zezusi, da te oto dasiwi âri wamhã, ma tô dasiwi saprõni ni, Caipasihĩ nhorõwa u, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ãpire uptabi nhorõwa u, sasedoti ãpire uptabi u. Tame ma tô sô si'rã'õtõ, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã, duré dama roti'wa norĩ hã. 58 Zezusi hã da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hã romhã na te te pibu. Sasedoti ãpire uptabi nhorõwa u, te ãsarina mo. Wisi wamhã, 'ri 'wawi wa'ra 're, ma ãzé. Sébré wamhã, tame te dame nhamra rowi, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ me. Zezusi hã te te 'madã'ã da, te nhamra, niha da te tãma rob'manharĩ õ'umhasite.

59 Tawamhã sasedoti ãpire norĩ hã, duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, te ni'wam norĩ zõ tinhopré, Zezusi hã marĩ te te 're ã'ab'manharĩ wasété mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi ãma hiri da, tawapsi romanu norĩ hã te te siwi wĩrĩ da. 60 Tawamhã da'ahã na ma tô taré Zezusihi ãma ãwasédé hã sa'ra ni, dama roti'wa norĩ nho'a. Tane nherẽ, ãma dasisaze za'ra õ di, ãwasédé hã dasisõ'a da te ãma ãsa'ra za'ra zém na hã, taha zarina si, da te oto dasiwi ãwẽ'õzéb da hã. Taré te nasi ãwasédé hã ãma sa'ra ni, dazadawa nhipese na. Tawamhã aibã norĩ hã ma tô sipisutu zahuré, dama ãpire norĩ nho'a, ãwasédé hã te te ãma ãhiri zahuré zéb da hã. 61 ãne te oto wasu'u zahuré Zezusi hã, ãsõ'a za'ra:

— ã hã aibã hã ma tô ãne dama siwasu'u, sadawa nhipese na: “Wa hã ãma waihu'u pese di, ã hã 'ri 'rãihã hã te sãmra da, 'Re ãhãimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã, duré apã te 'ri su'u da, si'ubdatõ bãdã hã ããma si'utõrĩ õ ré, te 'ri pari da.” ãne ma tô dama siwasu'u. — ãne te aibã norĩ hã Zezusi hã taré wasu'u zahuré.

62 Tawamhã sasedoti ãpire uptabi hã ma tô hãiwi za, dawa'wa. ãne te sadanha, Zezusi hã:

— E asadawa na dama ãma wa'rãmi ãna, da te dasiwi ã'aiwasu'u wasété na hã. E tô ãsarina ma tô aiwasédé hã ai'ãma hiri zahuré. E taré. — ãne te sadanha.

63 Tane nherẽ, te Zezusi hã ari'iwi za. Tawamhã sasedoti ãpire uptabi hã te duré sadanha:

— E a hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te ãaipisudu. E a hã 'Re ãhãimana u'âsi mono 'ra. Ma'ãpé sena na wama asiwasu'u na. Wawi ai'udã tõ, 'Re ãhãimana u'âsi mono nho'a.

64 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ïãma ïwaihu. ãne wa za duré aima ïsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã dasiré ïpodo hã te za asiwi ïmadââ za'ra wa'wa, ïwaihu'u pese uptabi nhimire niwĩ 're ïnhamra mono na, dama ïpire na. Hãiwã'a na apã we ïmorĩ wamhã, te za ãne na ïmadââ za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

65 Tawamhã sasedoti ïpire uptabi hã, Zezusihi mreme te te wapari wamhã, ma tô ti'uza hã hãiwazu, te te wẽõ wa, tipẽ'ẽ na sada sahi wa. Tawamhã ïsi'rã'õtõ norĩ ma, te oto tinha, ãne:

— Tãibã oto. Aibã aimawi norĩ zô, ai'maihãrã aba õ di za, Zezusi te te wama ïwasu'u za'ra da hã, ïwaseté na. 'Re ïhãimana u'ãsi mono newa, si'uihã na ma tô tiwaihu'u pe hã sina tihi, wasine 're hãimana mono nherẽ. Si'uihã na ma tô timreme waseté. ïmreme ma tô ïwapari za'ra wa'wa. 66 E marĩ tawamhã, ma tô ãma ïpisutu za'ra wa'wa. — ãne te ãma da'a'mahã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Tiwasédé hã ma tô 'manha. Te za tô dârã.

67 Tawamhã te te oto siwi wẽõ pese za'ra wa, ma tô tizadaipro na nasi siwi ubu uptob za'ra. Tinhib'rata hi'rãti na, te duré nasi siwi ahã. Tinhib'rata na te duré nasi ï'ubu wi siwi ahã. 68 Tawamhã te te nasi siwi ahãri sina, te nasi 'mahãrã za'ra, ãne:

— A hã danho'reptui'wai wamhã, ma'ãpé ai'azãri'wa norĩ hã wama wasu'u za'ra na. — ãne te nasi ãma wa'ẽ za'ra sina 'mahãrã za'ra.

Pedru hã, Zezusi te te dawĩ ï'udãzé wasu'u

Marcusi 14.66-72; Rucasi 22.56-62; Zuwã 18.15-18,25-27

69 Tawamhã Pedru, 'ri 'wawi wa'ra 're, rowi sãmra ré, ma tô pi'õ hã 'rãwi ïtẽme za. Sasedoti ïpire uptabi ma romhuri'wa, pi'õ hã. ãne te tãma tinha, Pedruhu ma:

— A zama te Zezusihi siré 're aimo, Darireza ãma aré 're ïsãmra mono siré.

70 Tawamhã Pedru te tiwi ai'udã, uburé danho'a, ãne:

— Te waihu'u õ di, we ïma ïnharĩ hã. — ãne ma pi'õi ma, asa tizadawa na wa'rã.

71 Tawamhã te oto mo, 'ri 'wawi wa'ra ãma 'ridawa u. Tame sãmra ré, ma tô duré pi'õ ïhãiba amo hã tisã Pedru hã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito ma romhuri'wa hã. Te te sãmri wamhã, ï'rata ïsimasam norĩ ma, te wasu'u za'ra, ãne:

— Õ hã Zezusihi siré 're ïmorĩ, Nazaré ãma aré 're ïsãmra mono siré.

72 Tawamhã Pedru te duré dawĩ ai'udã, ãne:

— Tô sena, wa aima ïsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ïhãimana u'ãsi mono nho'a. Ta hã ïma sa'rese õ di, aibã hã.

73 Tawamhã syry na ãma ronomro wi, ma duré î'rata îsimasam norĩ hã 'rãwi ãtẽme aimasa Pedruhu u, te te tãma nharĩ za'ra da, ãne:

— Darireza ãma 're ãdamreme zusi mono ne, aimreme hã. Taha wa, wa tã wasiwi aiwaihu'u ni, Darireza ãma aré 're asãmra mono na. Taha wa, tã sena wa tã duré wasiwi aiwaihu'u ni, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ siré 're aimorĩ na. — ãne hã ma tã tãma waihu'u za'ra, Pedruhu ma.

74 Tawamhã Pedru te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Mare di. Tane na ãwaihu'u nherẽ, õ hã ãma sa'rese õ di. Tã sena te aiwi udã za'ra wa'aba di pã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãazãri pé. — ãne te tãma sina waihu'u za'ra.

Tawamhã ãne na dama siwasu'u wi, ma tã si'a hã hãrã watobro, awa'awi. 75 Tawamhã Zezusi te te tãma ãwaihu'uzem na ma sina po're puru, Pedru hã. ãne Zezusi te te tãma ãwaihu'u sirõmo zé hã, ãsõwa: “Si'a hã hãrã õ ré, si'ubdatõ te za dawi ãudã, ãzadawa para õ nherẽ.” ãne Zezusi hã te te tãma ãwaihu'u sirõmo zé hã.

Tawamhã ãne na oto ãmreme na sina po're pu'u wamhã, ma tã watobro rob u, Pedru hã. Taha wa, te oto aiwa'õ, sina pẽ'ezé uptabi wa.

Zezusi hã, apito Piratuhu u, da te dasiwi ãsaprõnizé wasu'u

Marcusi 15.1; Rucasi 23.1-2; Zuwã 18.28-32

27 1 Tawamhã mararé ma uburé sasedoti ãpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã si'rã'õtõ, te te sima ãma roti za'ra da, Zezusihi ãma, te te dama sãmri za'ra da, da te dasiwi ãwĩrĩzéb da hã. Taha da, te roti hã sima 'manharĩ za'ra, Zezusihi hãiba na. 2 Tawamhã sasedoti ãpire norĩ zadawa para, ma tã Zezusi hã dasiwi pawasisi ni, da te dasiwi saprõni da, Piratuhu u. Ta hã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma da'madã'ã'wa, romanu norĩ nhib'apito uptabi nhimipisudu. Tawamhã ãtẽme da te dasiwi ãwisi wamhã, ma tã tãma hãiba nhomri ni, Zezusi hã, Piratuhu ma.

Zudasihĩ dã'ãzé wasu'u

Atusi 1.18-19

3 Tawamhã Zudasi, dama ãhãiba nhomri'wa hã, Zezusi dã'ã da, da te dasiwi ãpisutu na siwaihu'u wamhã, ma tã si'ruiwapa. Taha wa, 30 na rob'uiprazé ãsapotore hã ãtẽ'ubuzi'a prata 'manharĩ hã ma tã apã tãma sãmri za'ra, sasedoti ãpire norĩ ma, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ ma zama. 4 Tawamhã ãne ma tã tãma siwaihu'u za'ra:

— ãwasédé hã wa tã 'manha, ãhãna hã. Marĩ hã te te 'manharĩ wasété õ nherẽ, wa tã aima hãiba nhomri za'ra wa'wa, asiwi wĩrĩ aba da. — ãne na ma tã tãma siwẽ'õ za'ra Zudasi hã, dama ãpire norĩ ma.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ, wa te wasiwi ãma 'manharĩ da bâ. E wate bâ. Ta hã ate hã. Asiwaprosi ma aiwasédé hã ãma ĩ'manha. — ãne ma asa tãma waihu'u za'ra, Zudasihĩ ma.

⁵ Tawamhã Zudasi hã rob'ui'prazé ĩsapotore ma tô sãmra, 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri para. Te te sãmra pari, ma tô watobro rob u. Tawamhã siwĩrĩ da, ma tô 'rãwi sisõ'reti, wedenhorõ na.

⁶ Tawamhã 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ĩpire za'ra hã ma tô rob'ui'prazé ĩsapotore hã siwi waibu, sasedoti ĩpire norĩ hã. Te te siwi waibui wamhã, ma tô sima ãma roti za'ra, ãne:

— ã hã rob'ui'prazé hã dawapruĩ wa'ãbãzé. Taha wa, 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ĩrob'ui'érezéb zarinaĩ õ wa, rob'ui'prazé nhemezéb 're, wa te wasiwi sêrẽ waihu'u õ di za, wedehãpã 're, 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb te, danhoprubzé wazari. — ãne ma tô sima ãma rowaihu'u za'ra.

⁷ Taha wa, ãma sisaze za'ra parimhã, tô õhõ na rob'ui'prazém na ti'a hã ma tô siwi uipra, zé na piza 'manharĩ'wa nhipti'a hã. Darob amoi hawi, Zeruzarẽ u 're ĩdasihutu mono norĩ hã tame 're dadãã za'ra mono wa, adã da te 're ĩséme mono zéb da hã, ma siwi uipra, ãma. ⁸ Taha wa, ti'a hã Dawapruĩ wa'ãbã na da te dasiwi ĩ'ui'pra na te oto da te 're sisi za'ra. ⁹⁻¹⁰ ãne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã te te ãma ĩrowaihu'u sirõmo zéb zarina, Zeremiasi na ĩsisi hã. ãne na ma tô ãma rob'ui'ére siro, duréihã:

“Tawamhã 30 na rob'ui'prazé ĩsapotore hã ma tô ubuni na siwi ti'ã, zé'a na piza 'manharĩ'wa nhipti'a hã te te siwi ãma uipra da. Taha wa, ma tô Izarazéhé nhihudu norĩ hã siwi pisutu, 30 na te te tãma ĩwa'ãbã za'ra zéb da hã. ãne ma tô 'manharĩ za'ra, 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono te te ĩma ĩ'ruzéb zarina, te tãma 'ru za'ra da.”
ãne duréihã ma tô Zeremiasi hã ãma rob'ui'ére siro, ãne na hã.

Apito Piratu, Zezusi te te ĩsadanharizé wasu'u

Marcusi 15.2-5; Rucasi 23.1-5; Zuwã 18.33-38

¹¹ Tawamhã Zezusi hã Zudeza ãma da'madãã'wa nho're, te oto za, Piratuhu nho're. Tawamhã Piratu te sadanha, ãne:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito.

Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ĩ'ãma ĩwaihu. — ãne ma asa tizadawa na tãma ãma wa'rã.

¹² Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã duré dama roti'wa norĩ hã ma tô siwi wasu'u wasété za'ra Zezusi hã, Piratuhu ma. Tane nherẽ,

Zezusi hã tizadawa na te te tãma ãma wa'rãmi za'ra õ di, asa.
 13 Tawamhã Piratu te oto sadanha:

— E asina dazadawa 'rui õ di bété, da te nasi dasiwi aiwasu'u wasété za'ra zém na hã. E asi'uihã na asadawa na wa'rãmi ãna, dama. — ãne ma tô aré Piratu hã Zezusihi ma waihu'u.

14 Tawamhã dama ïpire norĩ hã te te nasi siwi wasu'u wasété za'ra nherẽ, tizadawa na te te ãma wa'rãmi õ di, Zezusi hã. Te te ãma wa'rãmi õ uptabi di. ãne wa, ma tô apito Piratu hã ãma titob'uzu, Zezusihi ãma.

Zezusi, da te dasiwi wĩrĩ da, Piratu te te dama ïhãiba nhomrizé wasu'u

Marcusi 15.6-15; Rucasi 23.13-25; Zuwã 18.38-19.16

15 Pascowa na dasai 'manharĩzép sidâpâsi, ma tô apito Piratu hã misi si te te 're da'azani, dazazém hawi, da te tiwi 're ïwaptêrẽ za'ra mono zéb zarina.

16 Aibã hã dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ïsisi hã, ïhãimana wasété na dama ïwaihu'u pe hã. 17-18 Zezusi hã ïwẽ na si te te dama 're rowahutu mono 'ru te, ma tô zudezu norĩ ma ïpire za'ra norĩ hã te te siwi 're 'ruiwapari, õ norĩ upana Zezusihi ãma si 're datob'uzu za'ra mono 'ru te. ãne zarina ma tô siwi hãiba nhomri za'ra tãma, apito Piratuhu ma. ãne na da te dasiwi 're ïruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te tãma ïhãiba nhomri na ma tô apito Piratu hã ãma da'awaihu'u. Taha wa, te ãne ãma da'azadanha, da'ahã na, ïtẽme dasi'rã'õtõ wa:

— E 'wa hã te tawamhã asima ïwẽ za'ra wa'wa, te tãma ïrob'ru da hã. E Barabasi. E Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re ïhãimana u'ãsi mono te te ïpisutu na da te 're ïsisi za'ra mono. — ãne te ïhãiba na zahuré ãma da'azadanha, Piratu hã.

19 Tawamhã Piratu hã te te 're ïda'awaihu'u mono zéb da, roti ma, 're ïsimasiş mono zéb ãma sãmra ré, ma tô ïmro hã timreme hã tãma tisõ. ãne ma tãma waihu'u:

— Ma'ãpé ãma rosazãri, aibã ãma. Ta hã tiha te te 're ab'manharĩ mono õ di. Barana hã ïnhotõ 'rowi te ïsawêrêzém na hã wa tô ãma robzépata za'ëtẽ, taha na hã. ãma ïpẽ'ezé uptabi di. Taha wa, te za ãma ïrosazã. — ãne na ma tô ïmro hã tãma sadawa wasu'u ni, Piratuhu ma.

20 ãne ré, ma tô sasedoti ïpire norĩ hã duré dama roti'wa norĩ hã da'ahã norĩ ma 're sadawa si'aba'ré za'ra, Barabasihi si Piratuhu wi, da te waptêrẽ za'ra da, dazazém hawi te te tãma rob'ru da, duré Zezusihi si te te dama hãiba nhomri da, taha si da te dasiwi wĩrĩ da, ïsadawa para. 21 Tawamhã apito Piratu hã ma tô duré da'mahãrã na sahu, ãne:

— E 'wa hã te tawamhã asima ïwẽ za'ra wa'wa, te aima tãma ïrob'ru za'ra wa'aba da hã, dazazém hawi aima watobro za'ra wa'aba da.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:

— Barabasihi ma, rob'ru na, taha si dazazém hawi watobro da.

22 Tawamhã Piratu te duré ãma da'azadanharĩ zahu, ãne:

— E marĩ, wa za tawamhã aima ãma pisutu za'ra wa'wa, Zezusihi ãma hã, Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu na da te 're ìsisi za'ra mono ãma hã.

Tawamhã aihĩni ma tô ãne ãma 'mahârâ za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasômri, dâ'â da.

23 Tawamhã Piratu te duré asa dama tinha:

— E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bâ. — ãne te dama tinha, asa.

Tane nherẽ, ãne na hã da te wapari õ di. Dahârâ 'rãihã na te oto nasi 'mahârâ za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasômri, dâ'âre da. — ãne te dahârâ 'rãihã na nasi dasiwi 'mahârâ u'âsi ni, Zezusihi hãiba na.

24 Tawamhã Piratu, marĩ hã te te oto ãma waihu'u õ di, da te oto dasiwi ãma ìrosazârizéb da hã. Aihĩni te oto õhõ da si tahâimana za'ra ni, Zezusihi da, dazahi uptabi na. ãne na te te sina waihu'u wamhã, ma tô piza'a zô da'mazatõ, ãma sisimisõ da, uburé danho'a. Tawamhã Zezusihi ãma marĩ ìwasédé hã te te ì'manharĩ õ na aihĩni da te ìwaihu'u za'ra zéb da hã, ma tô danho'a sisimisõ. ãne te duré dama siwasu'u:

— Zezusi hã da te wĩrĩ da, te dama 'rui wamhã, ìwasédé hã te 'manharĩ õ di za, wa hã. Mare di. Ate za'ra wa'aba si, ta hã. — ãne te Piratu hã dama siwasu'u.

25 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:

— Wẽ di tô. Wa te wasiwi ìwaptêrêzéb zarina, da te dasiwi wĩrĩ wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te wahã za'ra pé tô, wa'ra norĩ zama wanhihudu norĩ zama, wawasédé hã wa te ãma 'manharĩ za'ra di pâ. — ãne ma asa tãma tasiwaihu'u za'ra ni, Piratuhu ma.

26 Tawamhã da te tiwi ìhãiba waptêrê za'ra zéb uwaibaba, ma tô Piratu hã da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra oto, Barabasihi ma si te te tãma rob'ru da, dazazém hawi dama watobro da. Ma tô duré tãma 'ru za'ra, Zezusi hã powawẽ hãiwaré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari te te duré siwi sasômri da, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â da oto.

Zezusihi ãma, da'wapéi'wa norĩ hã nasi ìwa'ẽ za'ra zé wasu'u

Marcusi 15.16-20; Zuwã 19.2-3

27 Tawamhã Piratuhu ma da'wapéi'wa norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi 'mazé ìsôrõwa u, 'ri 'rãihã u. Te te siwi 'mazébré wamhã, tame da'wapéi'wa norĩ hã ma tô aihĩni ãma si'rã'õtõ. 28 Tawamhã ì'uza hã ma tô siwi waze. Tisi'ubuzém na ma ìwa'rãmi siwi ãma hãiba ubu, ti'uza hãpa ìhã pré na, danhib'apito ãma 're ìsi'uza za'ra mono zém

ne hã. **29** 'Wabzéré panhipti hã ma duré sada 'ma'manharĩ za'ra, ĩ'wa ahã hã. Taha pari, ma ĩ'rã nhisiwi tãma hiri za'ra, te te ãma siwi sôpre da, danhib'apito hã ãma 're ĩsisôpre za'ra mono ne hã. Wedehu ma duré ĩsib'rata tãma hiri za'ra, ĩsib'rata nhimire niwĩ, danhib'apito hã tinhiwedehu ré, 're ĩsimasisi mono ne. Tawamhã hi'rãtitô ma tô nasi ĩsô're tãma asimro, ãma wa'ẽ za'ra sina te te nasi sawi za'ra da, ãne:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowẽ na 're aihâimana mono. — ãne te nasi ãma tiwa'ẽ za'ra, tô sena newa.

30 Tizadaipro na te duré nasi siwi uptob za'ra. Wedehu te duré nasi tiwi mrami za'ra, ĩ'rãĩ wi, te te nasi siwi ãma ahãri da. **31** Tawamhã nasi ãma wa'ẽ za'ra parimhã, zazahã hãpa ĩhãpré hã ma tô apã tiwi wazere za'ra. Apã ma duré siwi uza, 're ĩsi'uza mono zém na. Taha pari, te oto siwi saprô, te te siwi sasôMRI da oto, wedepo'o nhonhi'rãmi na.

ZeZusi hã da te ĩsasômrizé wasu'u, wedepo'o nhonhi'rãmi na

Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43; Zuwã 19.17-27

32 'Ri nho'ômo nhiti te te oto ZeZusi hã siwi wazere wamhã, aibã hã ma tô siwi tisã, Sima na ĩsisi hã. Sireni na ĩsa'ru nhisi hã. Te te siwi sãmri wamhã, ma tô tãma 'ru za'ra da'wapéi'wa norĩ hã, wedepo'o nhonhi'rãmi hã tinhisé te te tãma âri da, ZeZusi te te sisada ĩâri hã. **33** Tawamhã ma tô oto siwi ãwisi, Dodota na sa'a nhisi u, da te 're ĩdanhimroi mono zéb u. Dodota hã wasimremézém na Da'rãihi na sa'a nhisi, te wasu'u. **34** Tamomo te te siwi ãwisi wamhã, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé hã ma tô aré tãma sôMRI za'ra ZeZusihi ma, wedewa'u ĩsé na ĩwazari ré hã, te te hã'rêne da. Tane nherẽ, te te téiwai wamhã, te te sima wẽ ô di, te te hã'rêne da, ZeZusi hã. **35** Tawamhã ma tô oto siwi sasô, wedepo'o nhonhi'rãmi na. Te te siwi sasôMRI pari, ma tô êtẽ zapotore ĩ'ui'ére ré hã nasi sima sãmra da'wapéi'wa norĩ hã, ZeZusihi uzazéb zô. Taha zarina, ma tô sima ãma aipé. **36** Taha pari, te oto ĩ'rata asimro, ZeZusi hã te te dawĩ 'madã'ã za'ra da, hãĩwi sa'o ré. **37** Tawamhã ZeZusihi 'rã nho'ômoi baba ma tô siwi sasô, wedepo'o na rob'ui'ére hã, ĩwasédé hã da te ãma ĩhirizéb ui'ére ré hã. ãne ãma ĩrob'ui'ére hã: “ã hã ZeZusi, zudezu norĩ nhib'apito.” **38** ZeZusihi me ma tô aibã norĩ hã dasiwi sasôMRI zahuré ni, ĩsire dá'ã zahuré da. Danhibrob zô dapãri'wa norĩ, aibã norĩ hã. Te ãma aiwa'aba zahuré ĩsimire niwĩ, duré ĩsimi'e niwĩmhã.

39 ĩwa'wai baba, da te nasi ĩro'rahãri za'ra norĩ hã te nasi ãma tawa'ẽ za'ra ni, ZeZusihi ãma. Nasi ãma da'rãsiwanari za'ra sina, te nasi ãma wasété za'ra ni. **40** ãma dawa'ẽ sina, te duré nasi ãne tãma nharĩ za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'rãihã hã sãmra da, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, duré apã 'ri da, si'ubdatô

bâdâ hã ai'âma si'utõrĩ õ ré. A hã tô sena 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé asisõ'reptu na. Wedepo'o nhonhi'rãmi hawi we si'ra na, atâ'â tõ da. — ãne te nasi ãma dawa'ẽ za'ra sina 'mahârâ za'ra ni.

41 Sasedoti ìpire norĩ zama te duré nasi ãma tiwa'ẽ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama, dama roti'wa norĩ zama. ãne te nasi ta norĩ hã ãma tiwa'ẽ za'ra:

42 — Oro õ hã Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito za. E niha hã bété, tinhimiromhõsi na te te 're da'anho'reptui mono nherê, 'rãwi sisõ'reptu waihu'u õ di bété oto. ãhãna wedepo'o nhonhi'rãmi hawi, we te te si'ra pé, wa te wasina ì'umnhasi za'ra zéb da hã. 43 Õ hã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te sina 're umnhasi, ìsiré 'rãwi 're ìmorĩ u'âsi na. Ma tô duré dama 're siwasu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra na. Ma'ãpé ãhãna 'Re ìhâimana u'âsi mono te te sõ'reptu oto, wanho'a. — ãne te nasi ãma tiwa'ẽ za'ra, zudezu norĩ ma ìpire za'ra norĩ hã.

44 Tawamhã danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ hã ma tô duré nasi dasiré ãma tiwa'ẽ zahuré, ìsiré dâ'â zahuré da, da te dasiwi ìsasõmri zahuré hã.

Zeusihhi dâ'ázé wasu'u

Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49; Zuwã 19.28-30

45 Tawamhã ma tô ti'abzuma oto. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bâdâ siprazéb u, te oto robra si nomro. 46 Tawamhã bâdâ sipra wi, te Zeusihhi hã Timama hã sa'êtê sina 'mahâ:

— Eri, Eri, rema sabatani. ãne wamremezém na hã: “Ìnhib'apito, Ìnhib'apito, e marĩ da, ma tô oto ìrê.”

47 Tawamhã ni'wam norĩ hã ì'rata ìsimasam norĩ hã Zeusihhi hârâ te te wapari za'ra wamhã, ma tô sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Õhõta Eriasihi zô te hã, te te we pawaptob da. — ãne te sima ãma romnomri za'ra.

48 Tawamhã ni'wa hã ì'rata ìsimasam norĩ siré hã si'aba're na ma tô piza 're upsözém ne hã 'mai'â, uwa 'ru 'rãni wa'u ìsé na te te tâma ãma di'i da, Zeusihhi ma, ìwa'âbâ syry na. Tawamhã wedewaré 'rãsutu na ma tô ãma sapu'u, Zeusihhi ma, te te wê da, te te upsõmri da. 49 Tane nherê, ìsiré ìsimasam norĩ hã ma tô ãma sipa'uwati za'ra, ãne:

— A'â pé, wanhimipari za'ra wa'aba a'â, Eriasi we ìtême morĩ õ'umnhasite, te te sõ'reptu da, dâ'â tõ da. — ãne te a'â siwi ãma pa'uwati, te te tâma sõmri tõ da, te te ì'upsõmri da hã.

50 Tawamhã Zeusihhi hã ma tô duré tihârâ 'rãihã na ãma sahu, ìrême ma. Taha pari ma pê'ẽ hai'utõ.

51 Dâ'â wi, zazahã ìhâpa hã 'ri 're wa'wa nhitobzé hã ma uihã na hãihai'po'o aiwa, hãimo hawi pi'reba, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma hã. Ti'a hã te duré sãsãã. Sãsãã wamhã, êtê tõmo

wawê hã ti'a 're ïsimi'wara mono zama ma tōmo sipo'o. **52-53** Taha wa, ma tō duré adâ'â 'ru hã si'ridawa za'ra. Si'ridawa za'ra wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ hã aré 're ïdâ'â za'ra mono hã ma tō apâ ahâiwa'utu ahâ uptabi na, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Ta norĩ hã, Zezusi hã ab're hawi za hâiwa'utu parimhã, te za ab're hawi wairé. Tawamhã Zeruzarê u te za asisi, 'ri nho'u ïwê uptabi u, dama sihâi'rê za'ra da. Tawamhã da'ahâ uptabi na te za ãma tanhopré ni, tame.

54 Tawamhã Zezusi te te dawí ï'madâ'â za'ra norĩ hã da'wapéi'wa norĩ hã, duré da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai me, ti'a ïsãã ïwatobro hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, duré uburé ropipa ïwairébé mono te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tō sa'êtê uptabi tipê'êwara za'ra. Tawamhã ãne te sima nharĩ za'ra:

— Nare õ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra. — ãne ma tō ta norĩ hã ãma titob'uzu za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

55 Tawamhã pi'õ norĩ hã ahâ na te 'madâ'â za'ra romhã na, Zezusi hã hâiwi sa'o ré. Ta norĩ hã ma tō ïsiré 're nomro Darireza hawi, Zeruzarê u, te te siwi 're pawaptob za'ra mono da. **56** Ta norĩ me, te Mariza Madarena hã dame za. Marizaha hâiba amo zama te dame za. Taha 'ra hã Ti'adu, Zuzé duré. Zebedehe mro zama te duré pi'õ norĩ me za.

Zezusi dâ'â pari, da te dasiwi ïsêrêzé wasu'u

Marcusi 15.42-47; Rucasi 23.50-56; Zuwã 19.38-42

57 Tawamhã ma tō bândâ hã aipra pese oto. Taha wa, aibã ïsibro pe hã ma tō mo Piratuhu u, Zuzé na ïsisi hã. Ta hã Arimateza na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ïsãmra mono. Ta hã Zezusihi nhimiroti si te te 're ï'madâ'â pese mono. **58** Tawamhã, Piratuhu u oto morĩ wamhã, ma tō Zezusihi hâiba hã tiwi waptê, ab're 're, te te sêrê da. Tawamhã apito Piratu ma tō dama ti'ru, Zezusihi hâiba hã da te tãma 'ru da. **59** Tawamhã Zuzé hã Zezusihi hâiba, ma tō ti'â. Taha pari ma tō ubu, zazahã ïhâirã na. **60** Te te hâiba ubu pari, ma oto tite ab're sirõmo wa tisê Zuzé hã, sa'a zahâpâ da te aré tãma ï'ab're sirõmo wa. Taha pari ma tō êtê tōmo zapodo hã te te pizari, ab're te te ãma ïrê sitob da. Te te sito pari, te oto mo, õne haré. **61** Zuzé hã Zezusihi hâiba te te sêrê ré, te pi'õ norĩ hã ab're nho'õmoi baba aimasisi zahuré, Mariza Madarena norĩ hã duré Mariza ïhâiba amoi me. 'Râwi te te ãma 'madâ'â zahuré da, te ï'rata aimasisi zahuré.

Da'wapéi'wa norĩ hã, ab're nhitobzé te te siwi ï'madâ'â za'ra zé wasu'u

62 Tawamhã oto ãma awê wamhã, sasedoti ïpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã ma tō Piratuhu nhorõwa u si'rã'õtõ, sabadu na romhuri zahârizém na. **63** ïtême si'rã'õtõ wamhã, ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Apito, õ hã ãsadawa nhipe hã zahadu 're morĩ ré, dama 're ãsiwasu'u mono zém na wa tô ãma wapo're pu'u za'ra ni, ãhãna hã. ãNe te dama 're siwasu'u: “Bãdã si'ubdatõ ããma si'utõrĩ õ ré, wa za apã hãiwa'udu.” ãNe dama 're ãsiwasu'u mono zé hã. ⁶⁴ Taha wa, ãtê ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te za apã siwi waze ãhãiba hã, pi'uriwi. Tawamhã ãtê sadawa nhipese na te za duré dama wasu'u za'ra, apã ab're hawi ãhãiwa'utu na hã. Zezusi hã 're morĩ ré, sadawa nhipese na te tô dama 're siwasu'u. Tane nherẽ, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ãne na te te dama wasu'u za'ra wamhã, taha nhipai u te za duré dama sadawa hapese za'ra. Taha wa, te za dama ãru, sa'a zahãpã ab're nhitobzé hã da te ãré dasiwi 'madãã pese da, si'ubdatõ bãdã, ãma ãsi'utõrĩzéb u hã, ãhãiba hã te te siwi wazere za'ra õ'umnhasite, pi'uriwi. — ãNe ma tô parisezu norĩ hã tiwi rowaptẽre za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ me.

⁶⁵ Tawamhã Piratu te asa tãma nharĩ za'ra:

— Tane tô. Da'wapéi'wa norĩ hã wa za tô pisutu za'ra, asiré si'aba'rúi wa'aba da, ab're u. Mo oto ãtẽme ai'aba'rúi wa'aba pé, da'wapéi'wa norĩ ma, 'ru za'ra wa'aba da, ab're nhitobzé hã te te siwi 'madãã pese za'ra da, dawi. — ãNe te ãtẽme tãma rob'ru za'ra, apito Piratu hã.

⁶⁶ Tawamhã ab're u te oto ai'aba'rúi, da'wapéi'wa norĩ siré. Tawamhã ãtê tómo zapodo hã, ab're nhitobzé hã marĩ na ma tô siwi upto, sitop tete na ãré sab da, da te dasiwi sa'rúi tã da. Da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô duré roti za'ra, ab're nhitobzéb 'rata simasab da, te te siwi 'madãã u'ãsi za'ra da, sõtõ za'ra ãna.

Zezusi ãhãiwa'utuzé wasu'u

Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwã 20.1-10

28 ¹ Sabadu parimhã rowa'a wi, dumidu na ma tô Mariza Madarena norĩ hã sisaprõni zahuré Marizaha me, sa'a zahãpã ab're u, Zezusi da te ãsẽrẽzéb u. ² Tawamhã simiza'rese õ ré, ma tô ti'a hã ãré 're tiwara zahuré, hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã ãtẽme wisi zahuré wamhã. Tawamhã hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô ab're nhitobzé hã sa'rúi, ãtê tómo wawẽ hã. Te te sa'rúi wamhã, ma tô ãsisiwi nhamra. ³ Tã si'ubuzi ne ãhãiba hã. ãruza hã rã uptabi di. ⁴ Tawamhã ab're 'madãã'wa norĩ hã ma tô tipahi za'ra. Pahi uptabi za'ra wa, ma tô tirẽrẽ'ẽ za'ra. Tawamhã ti'ai u ma tô tãma ana. Dadãã wa, darési ãna 're ãdanhimi'wara mono ne, ma tô rúi ãna daba'wara. ⁵ Tawamhã hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô tãma nharĩ zahuré, pi'õ norĩ ma, ãne:

— ãma aipahi wa'aba tã. Zezusi hã da te dasiwi wĩrĩ wa, wedepo'o nnonhi'rãmi na da te dasiwi ãsasõmri zõ robzabui wa'aba

da, te we ane wa'wa. Wa hã wa tô aiwaih'u 'wa, we sô ïrobzabui wa'aba zém na hã. ⁶ Tane nherê, âme hâimana ô di. Te te sina ïrotizéb zarina ma tô hâiwa'udu. We ane wa'aba pé, ïnomrozé hã sabui wa'aba da. ⁷ Taha parip si, te za sa'êtê ane wa'wa, ïsiré 're ïnomro mono norĩ ma, wasu'u za'ra wa'aba da. Æne te za tâma ïwasu'u za'ra wa'wa: “Ma tô hâiwa'udu. Darireza u ma tô asôwa timorĩ za'ra wa'wa. Tamep si te za ïsabu za'ra wa'wa.” Æne na ïmreme na âma aipo're simrami aba tõe. — Æne ma tô hâiwa âma romhuri'wa hã pi'õ norĩ ma waih'u'u zahuré.

⁸ Taha wa, te sa'êtê oto asamro zahuré ab're hawi, pahi te. Pahi zahuré nherê, tâma rowê zahuré di, pi'õ norĩ ma hã. Zezusihi siré 're ïwanomro mono norĩ ma, te te rowasu'u zahuré da, te asamro zahuré. ⁹ Sisamroi ré, ma tô Zezusi hã sôpêtê zahuré, pi'õ norĩ hã. Simiza'rese âna sisamroi ré, ma sôpêtê zahuré. Tawamhã Zezusi hã ma tô sawi zahuré, âne:

— Rowê na 're aihâimana aba mono. — Æne te sawi zahuré, Zezusi hã.

Tawamhã pi'õ norĩ hã ma tô oto 'râwi ïtême aima'wara zahuré. Tinhib'rata na te te para zawi zahuré sina, ma tô âma tiwata zahuré, tâma pire zahuré wa.

¹⁰ Tawamhã Zezusi te tâma nharĩ zahuré:

— Aipahi wa'aba tõe. Mo oto ane wa'aba, ïsisânawã norĩ ma, ïwasu'u wa'aba da, Darireza u ïzarina âma si'aba'ré da. Tamep si te za ïzabu za'ra.

Ab're 'madâ'â'wa norĩ, Zezusihi zô ab're baba wa, 'ri tême oto ïsi'aba'rézê wasu'u

¹¹ Tawamhã Mariza Madarena norĩ hã zahadu neb zahuré ré, ma tô ab're 'madâ'â'wa norĩ hã ni'wam norĩ hã ai'aba'ré, Zeruzarê u. Zahadu te duré ni'wam norĩ hã asimro, ab're 'rata. Tawamhã Zeruzarê u ïsi'aba'ré norĩ hã, sasedoti ïpire norĩ ma, ma tô rowasu'u za'ra, uburé ïromhâimana mono zém na hã. ¹² Tawamhã sasedoti ïpire norĩ hã ma tô duré si'rã'õtõ, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ me, te te sima âma roti za'ra da. Tawamhã ma tô rob'uiprazé hã sa'êtê na tâma sômri za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, ab're 'madâ'â'wa norĩ ma, dama 're sadawa nhipese za'ra mono da, Zezusihi wasu'u na. ¹³ Te te tâma sômri za'ra sina, te âne nasi tâma nharĩ za'ra:

— Æne te za dama ïrowasu'u za'ra wa'wa, Zezusihi hâiba na hã: “Ësiré 're ïnomro mono norĩ hã barana ma we sô aihutu. Wanhotõ ré ma tô siwi waze.” Æne te za dama ïrowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁴ Tawamhã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma danhib'apito hã âne hã te te wapari wamhã, wa za tâma aiwasu'u wê za'ra wa'aba ni, asada sahi za'ra wa'aba tõe da, marĩ 'tupa za'ra wa'aba õ

na hã, niha te te aima rob'manharĩ za'ra wa'aba tã da. — ãne ma tã tãma roti za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma.

15 Tawamhã ab're 'madâ'â'wa norĩ hã ma tã rob'uiprazé hã waibu, da'wapéi'wa norĩ hã. Te te sima waibui wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ, te te tãma ãroti za'ra zéb zarina, ma tã 'manharĩ za'ra, ãmreme hã. ãne ma tã Zezusihi hãiba na rowasu'u zadawa nhipe hã te te ropé, zudezu norĩ nhipti'ai 'remhã. Ta hawim haré te zahadu rowasu'u zadawa nhipe hã 're hãimana, Zezusihi hãiba na hã.

Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, ãsihãirézé wasu'u

Marcusi 16.14-18; Rucasi 24.36-49; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8

16 Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tã ai'aba're ni Darireza u, 11 na wahãiba za'ra hã. ãtã 'rãihã u wa ai'aba're ni, Zezusi te te wama ãpisutu za'ra zéb u. 17 Tawamhã Zezusi hã wa te wasiwi sãmri wamhã, wa tã ãma wawata za'ra ni. Tane nherẽ, nima norĩ hã wa tã wawã za'ra ni, õ hã õ newa. 18 Tawamhã Zezusi hã ma tã 'rãwi watẽme timorĩ za'ra oto. Ma tã wama nharĩ za'ra, ãne:

— ãmama hã ma tã ãma pisutu, ãsadawa para dama ãpire na 're ãhãimana mono da, ti'ai ãma, hãiwa ãma zama. 19 Taha wa, te za 're ãropéi wa'aba mo a'uwẽ mono bâ, dama 're ãzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, a'uwẽ mono bâ da te 're ãzaze za'ra mono da, taha zarina ãnhimiroti 'madâ'â'wa 're dahãimana za'ra mono da oto. Da te 're ãzaze za'ra mono sidãpãsi, te za ã dawabzuri hã dama 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo, ãmama nhisi na, duré ãnhisi na, duré ãmama pẽ'ẽzani nhisi na, ta norĩ zadawa para. 20 Te za duré dama 're ãroti za'ra wa'aba mo, uburé te aima 're ãroti za'ra wa'aba mono zéb zarina, ãnhimiroti si da te 're 'madâ'â u'âsi za'ra mono da. Õne u'âsi, wa za asiré 're ãmorĩ u'âsi za'ra wa'wa, ro ãsi'utõrĩzéb u hã. ãne na aipo're si'ãri za'ra wa'aba õ di za. — ãne ma tã Zezusi hã wama siwaihu'u za'ra sisa'u, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.